

Atlas rowerowy

mapy w skali 1 : 50 000

Kultura i Zabytki

Przyroda

Rekreacja

Agroturystyka

*Słupca
...moje miasto*

- **Starostwo Powiatowe w Słupcy**
ul. Poznańska 20, 62-400 Słupca
tel. 63 275 86 00, fax 63 275 86 69
www.powiat-slupca.pl

- **Urząd Miasta w Słupcy**
ul. Pułaskiego 21, 62-400 Słupca
tel. 63 277 27 27, fax 63 277 26 69
www.miesto.slupca.pl

- **Studio PLAN**
ul. Piotrkowska 72, 54-060 Wrocław
tel./fax 71 373 44 37, 71 354 25 07, e-mail: plan@plan.pl, www.plan.pl

- Redakcja: Grzegorz Zwoliński, Anna Dębska
Fotografie: archiwum Starostwa Powiatowego w Słupcy, archiwum Urzędu Miasta w Słupcy
Studio PLAN, Andrzej Madaj, Zbigniew Murawski, Włodzimierz Rączkowski
Dariusz Różański, Katarzyna Rybicka, Michał Turowski
Teksty: Starostwo Powiatowe w Słupcy, Urząd Miasta w Słupcy
Michał Brzostowicz, Maciej Przybył, Dariusz Wojciechowski
Kartografia: Dariusz Wojciechowski, Marta Zięba-Witkiewicz
Opracowanie
graficzne: Katarzyna Dudek

ISBN 978-83-63603-34-2
Wydanie I 2012

Informacje zawarte w niniejszym wydawnictwie są prawnie chronione. Żadna część tego wydawnictwa nie może być w jakikolwiek sposób powielana ani wykorzystana do innej publikacji bez zgody Studia PLAN, Starostwa Powiatowego i Urzędu Miasta w Słupcy.

Rowerowa moda ma tę przewagę nad innymi trendami, że nie odchodzi do lamusa. Zmieniają się wprawdzie modele jednośladów, są wersje bardzo kosztowne i powszechnie dostępne, ale idea przemieszczania się na rowerze jest już całkiem sędziwa: przypomnijmy – od prototypu (nigdy, niestety, niezrealizowanego) Leonarda da Vinci, poprzez patenty z początku XIX w., przez rower „z nożnym odpychaniem”, aż po „rewolucję rowerową” z 2. połowy dziewiętnastego stulecia. Jeśli już szukać jakichś różnic w użytkowaniu roweru, to – według badań przeprowadzanych przez Fundację Wspierania Inicjatyw Ekologicznych – dziś na rower wsiada co drugi Polak, lecz nie są to, jak kiedyś, osoby w starszym wieku i mniej zamożni, lecz świadomi uczestnicy ruchu rowerowego w każdym wieku pozwalającym na sprawność ruchową.

Orientując się w tendencjach azjatyckich i zachodnioeuropejskich, gdzie turystyka rowerowa, ale i alternatywne wobec samochodu użytkowanie roweru w dojeździe do pracy są niezwykle popularne, samorządy w Polsce, ich wzorem, przygotowują strategie zagospodarowania przestrzennego, wytyczając coraz gęstszą sieć ścieżek rowerowych. I choć są to kosztowne i długofalowe przedsięwzięcia, to, realizując oczekiwania społeczne, trzeba wyjść im naprzeciw. Nim jednak Polskę i naszą „lokalną ojczyznę” – miasto Słupcę i cały Powiat Słupecki – „oplenie” optymalna sieć ścieżek dla jednośladów, trudno zawiesić komunikację rowerową. Pełni nadziei na powodzenie samorządowych i obywatelskich inicjatyw związanych z budową specjalnie wytyczonych dróg dla rowerów, chcemy „tu” i „teraz” wsiąść na rower, poczuć wiatr na twarzy i bezpiecznie dojechać do celu.

A póki co nasza Ziemia Słupecka ma w ofercie miejsca niezwykle atrakcyjne, które można obrać za cel rowerowych wycieczek...

Tubylców nigdy nie nużą jeziorne, najczystsze w Wielkopolsce, enklawy, leśne dukty, Warta z nadrzecznymi łąkami, flora i fauna parku krajobrazowego, rozrzucone po całym powiecie zabytki kultury: kościółki, kościoły, dworki, pałac oraz pocysterski zespół klasztorny. Żeby dotrzeć w te miejsca, nie trzeba innego środka lokomocji – wystarczy nasz dwukołowiec, odrobina przeczności na drodze oraz zapaf w głowie i nogach.

Dla tych zaś, którzy rowerem przemierzają wciąż nowe i nieznanne lądy, „obcych” na naszej ziemi, poza obietnicą odkrycia skarbów natury i kultury, składamy zapewnienie niezwyklej gościnności. Na trasie, gdzie rower wszędzie może „przycupnąć”, jest i bogactwo ofert agroturystycznego zacisza; spokojnych noclegów, miejsc gdzie można pysznie zjeść, a także zakupić prowiant na drogę.

Natychmiast poczujecie się oczekiwani i „swoi”. Ale żeby wszędzie trafić i niczego nie przeoczyć... warto uprawiać „roweriadę” z oddanym do Waszych rąk naszym przewodnikiem – pewnym azymutem!

My – głowić się będziemy nad ciągłym doskonaleniem rowerowej infrastruktury i aktywnie działać w tym kierunku, Wy – wolni od tego typu trosk, wjedźcie na utarte rowerowe ścieżki w nieustającym zachwycie dla piękna Słupeckiej Ziemi!

Starosta Słupecki Mariusz Roga
Burmistrz Miasta Słupcy Michał Pyrzyk

Słupca z lotu ptaka

Pierwsi mieszkańcy Ziemi Słupckiej

Pierwszy człowiek pojawił się w Afryce przeszło milion lat temu. Do Polski dotarł znacznie później, zaś w Wielkopolsce, która długi czas zajęta była przez lodowiec skandynawski, zawitał dopiero pod koniec paleolitu, tj. w okresie od około 12500 do 9600 r. p.n.e. Z tego czasu pochodzą bowiem ślady obozowiska odkrytego w Tarnowej pod Pyzdrami. Wydmy występujące w pradolinie Warty stały się wkrótce obiektem penetracji następnych grup, posługujących się krzemiennymi narzędziami i utrzymujących się z łowiectwa oraz zbieractwa. W środkowym okresie epoki kamienia, zwanym mezolitem (około 9600-4000 r. p.n.e.), zasiedlano już okolice Dolan, Kopojna, Łądku, Łądu, Policka, Olchowa, Wrąbczyna i Ciążenia, a liczne grupy zapuszczały się także na teren dzisiejszej Słupcy.

Najważniejsze nastąpiło jednak w neolicie za sprawą ludności kultury pucharów lejkowatych (około 4300 a 3150 r. p.n.e.). Była to niezwykle dynamiczna i twórcza społeczność, która na ziemiach polskich przyczyniła się do upowszechnienia – znanego już wcześniej – rolnictwa. Zastosowanie sprzężaju ułatwiło tym ludziom obróbkę mniej pulchnych gleb, a zatem również docieranie na niezasiedlane wcześniej tereny. W ich gospodarce ważne miejsce zajmowała hodowla zwierząt, a osiadły tryb życia sprzyjał rozwojowi rzemiosł, w tym również warsztatów garncarskich, produkujących charakterystyczne puchary o baniastych brzuścach i kołnierzowato rozchylonych wylewach. Pozostałości osiedla ludności kultury pucharów lejkowatych odkryto na jednej z wydmy w okolicach Policka, lecz wiele innych funkcjonowało także w różnych zakątkach ziemi słupckiej. Dziś nie sposób przecenić roli tej społeczności w zagospodarowaniu ziem polskich oraz utrwaleniu obecności człowieka w naszym regionie.

Unia w starożytnej Europie

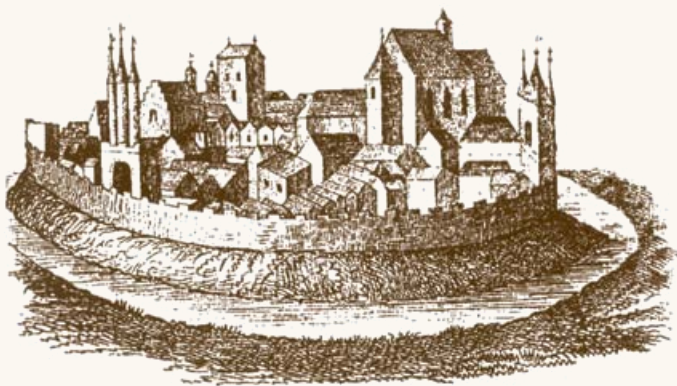
Kiedy w 2003 roku mieszkańcy powiatu słupckiego bawili się w Unii na imprezie promującej przystąpienie Polski do wspólnoty europejskiej, pewnie niewiele wiedzieli, że ta mała miejscowość była jej częścią już w czasach starożytnych. Dowód tych związków jest dość okazały – bogato ornamentowana amfora brązowa, znaleziona na cmentarzysku ludności kultury łużyckiej ze schyłku epoki brązu (około 900-700 r. p.n.e.). Zdaniem archeologów, takie wyroby występowały na rozległych terenach naszego kontynentu od środkowej Italii na południu po Jutlandię na północy. Licznie znane są z obszaru Niemiec, ale odkrywa się je również w Czechach, na Węgrzech oraz w środkowej i północnej Polsce. Najbliższe analogie do tego zabytku z Unii stanowią znaleziska naczyń brązowych z Zakrzewa koło Sieradza oraz Przestawic pod Grudziądem. Opisywaną amforę znaleziono w XIX wieku i po raz pierwszy opublikowano w niemieckim czasopiśmie (Unia znajdowała się wówczas w zaborze pruskim) „Zeitschrift für Ethnologie” w 1883 roku. Z relacji odkrywców wynika, iż zawierała spalone szczątki ludzkie. Można się już tylko domyslać, jak wielką wartość stanowiła dla ówczesnego właściciela, skoro kazał pochować w niej swe doczesne szczątki. Dla nas ważna jest jednak inna informacja – Unia leżała w europejskiej strefie występowania tych wspaniałych wyrobów, co dowodzi jej przynależności do starożytnych kręgów kulturowych. Dziś ten piękny zabytek prezentowany jest na wystawie w Muzeum Archeologicznym w Poznaniu.

Słupca jak Biskupin

O Biskupinie słyszał niemal każdy Polak. Natomiast o tym, że w Słupcy stał gród podobny do biskupińskiego, wiedzą już tylko nieliczni, zazwyczaj mieszkańcy miasta i archeolodzy zajmujący się problematyką kultury łużyckiej. Obiektem tym interesowano się jeszcze przed II wojną światową, ale pierwsze – i jak dotąd jedyne – wykopaliska przeprowadziła w latach 1953-1955 ekspedycja Muzeum Archeologicznego w Poznaniu. Z badań tych wiemy, że gród w Słupcy o powierzchni około 1,5 ha funkcjonował w początkach epoki żelaza (około 700-550 r. p.n.e.) na wyspie wśród mokradł, zamienionych niedawno w sztuczne jezioro. Bronił go wał drewniano-ziemny, umocniony dodatkowo kamieniami, zaś zwartą zabudowę osiedla tworzyły chaty drewniane wzniesione prawdopodobnie w technice sumikowo-łatkowej. Wśród licznych znalezisk przeważały ułamki naczyń, a także inne wyroby ówczesnego rzemiosła, jak np. groty strzał czy różne ozdoby oraz narzędzia z brązu, żelaza, kamienia, bursztynu i szkła. Mieszkańcy tego

grodu trudnili się rolnictwem i hodowlą zwierząt; utrzymywali też kontakty z innymi częściami starożytnej Europy. Ślady walk i pożarów, a także szczątki ludzkie zalegające w ruinach grodu wskazują, iż jego upadek nastąpił w wyniku katastrofy wojennej.

Grody z początku epoki żelaza stanowiły fenomen, który od dawna intryguje naukowców. Czym były i dlaczego upadły? – wiele się na ten temat dyskutuje. Z pewnością jednak różniły się od grodów, które ponownie pojawiły się u nas dopiero we wczesnym średniowieczu. Choć odrzuca się już tezę o ich prastawiańskim rodowodzie, to nikogo nie dziwi fakt, że do wznoszenia takich osiedli zdolna była ludność kultury łużyckiej. Wszak jej wszystkie pokolenia, które żyły niemal przez 1000 lat, odegrały ważną rolę w rozwoju cywilizacyjnym ziem polskich. Wypada już tylko dodać, że ówczesna Słupca miała w tym dziele swój znaczący udział.

Tajemnice Jeziora Powidzkiego

Pamiętek przeszłości można szukać nie tylko pod ziemią, ale również pod wodą. Jedynym ośrodkiem kształcenia specjalistów od archeologii podwodnej w Polsce jest Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu. W latach 2000-2004, korzystając ze wsparcia władz

Góra Zamkowa

samorządowych Gminy Powidz oraz Starostwa Powiatowego w Słupcy, naukowcy z tej uczelni spenetrowali Jezioro Powidzkie. Wyniki ich poszukiwań przyniosły wiele interesujących danych na temat dawnego zasiedlenia i eksploatacji rejonu tego – popularnego wśród turystów – akwenu wodnego. Za najciekawsze należy uznać odkrycia pozostałości konstrukcji drewnianych, zalegających przy brzegu jeziora w pobliżu Powidza i Polanowa. Na podstawie zalegających obok nich licznych znalezisk ceramiki oraz wyrobów metalowych uznano,

że mogły wiązać się z osadnictwem ludności kultury łużyckiej z wczesnej epoki żelaza (około 700-400 r. p.n.e.). W kilku innych miejscach, przy zachodnim brzegu Jeziora Powidzkiego oraz przy mieliźnie „Sitko”, odkryto jeszcze szereg innych zabytków z czasów średniowiecznych i nowożytnych.

Cennym zabytkiem Powidza jest także gródek stożkowaty (tzw. „Góra Zamkowa”), wznoszący się nad jeziorem. Sądzić można, że w późnym średniowieczu (XIV-XV w.) stanowił on siedzibę rycerską w postaci stożkowatego kopca i zbudowanej na nim wieży o charakterze rezydencjonalno-obronnym. Resztki fundamentów tej budowli, a także kilkadziesiąt fragmentów ceramiki i innych przedmiotów zabytkowych odkryto podczas wykopalisk przeprowadzonych w 1966 roku. Przypuszcza się, że od strony północnej obiektu przylegała osada

przygodowa. Być może gródek w Powidzu był świadkiem walk toczonych w 1383 roku podczas wojny domowej między stronnikami wielkopolskich rodów Grzymalitów i Nałęczów. Teraz jest jedną z atrakcji turystycznych tej uroczej miejscowości.

Michał Brzostowicz

Ile było w Łądzie grodów kasztelańskich?

Prawdą jest, że historia jako dziedzina wiedzy zdecydowanie rzadziej niż np. archeologia dostarcza nam dzisiaj jakiś niespodziewanych odkryć. Nie byłaby ona jednak tak fascynującą nauką, gdyby nie możliwość ciągłego zadawania tym starym źródłom nowych pytań czy odnajdywania w gąszczu rozmaitych przekazów coraz to nowych informacji, które zmieniają nasze dotychczasowe spojrzenie na określony fragment dziejów. Tak jest też w przypadku znanego z wielu źródeł grodu kasztelańskiego w Łądzie, zlokalizowanego przez archeologów na tzw. Rydlowej Górze, koło klasztoru łądzkiego.

Łąd. Rydlowa Góra

Z pozoru losy tej warowni wydają się oczywiste. Według uczonych, nieprzerwanie w tym właśnie miejscu, aż do XIII wieku, miały istnieć: warownia z okresu przed powstaniem państwa, gród piastowski z okresu panowania naszych pierwszych władców oraz siedziba kasztelana – jako ośrodek władzy lokalnej. Tymczasem sporo zamieszania, w tę zdawałoby się uporządkowaną historię, wprowadza m.in. dobrze znana badaczom *Kronika wielkopolska*. Czytamy w niej, że w 1258 roku, w czasie trwającej wojny o Łąd, książę Kazimierz kujawski, *nie mogąc sprostać potęgze książąt Bolesława Pobożnego i Wacława III zwrócił środkową część kasztelanii łądzkiej, spaliwszy gród łądzki, który nigdy nie zbudował*. Cóż w tej wzmiance jest takiego dziwnego? Przecież można wytłumaczyć ją bardzo łatwo (i tak robiono do tej pory), że książę kujawski, zawładnąwszy nigdy kasztelanią łądzką, postawił w miejscu istniejącego tam grodu nową warownię, którą w obliczu najazdu księcia wielkopolskiego zmuszony był spalić. Sprawa ta jest jednak daleka od jednoznaczności. Okazuje się bowiem, że w świetle badań archeologicznych i ponownych analiz źródeł pisanych, nie mamy pewności, czy w czasie, w którym toczyły się walki o kasztelanję łądzką, istniał jeszcze gród na Rydlowej Górze. A zatem, czy wzmiankowany w *Kronice wielkopolskiej* ośrodek kasztelański, rzekomo zbudowany i spalony przez Kazimierza kujawskiego, to nie jakaś inna warownia, którą powinniśmy szukać zupełnie w innym miejscu? To niewątpliwie zadanie dla archeologa.

Fundacja pełna tajemnic

Z powstaniem klasztoru cysterskiego w Łądzie nad Wartą wiąże się mnóstwo zagadek, które od dawna spędzają sen z oczu przynajmniej kilku pokoleniom historyków. Jedną z nich jest próba odpowiedzi na pytanie, kiedy nastąpiło założenie klasztoru w Łądzie? Wydawać by się mogło, że sprawa jest jasna i oczywista, bowiem dysponujemy aż dwoma, bogatymi w treść, dokumentami fundacyjnymi opactwa, opatrzonymi dokładną datą – 23 kwietnia 1145 roku. Z obu dyplomów dowiadujemy się, że książę wielkopolski Mieszko III Stary osadził w Łądzie nad Wartą mnichów cysterskich, założył dla nich klasztor i odpowiednio uposażył. Przez setki lat dokumenty owe uchodziły za oryginalne akty fundacyjne opactwa łądzkiego, służące jednocześnie jako świadectwa potwierdzające stan prawny i majątkowy klasztoru. W XIX w. okazało się jednak, że dokumenty fundacyjne klasztoru w Łądzie to XIII-wieczne falsyfikaty. Wykrycie fałszerstwa wywołało zwątpienie w dotychczasową (znaną z dyplomów) datę fundacji klasztoru, powodując pojawienie się rozmaitych pomysłów na ten temat. Przez długi czas część historyków wskazywała na rok 1175, część zgodnie z falsyfikatami opowiadała się za rokiem

Ląd. Klasztor cysterski

1145, jeszcze inni założenie klasztoru przenosili ogólnie w lata czterdzieste XII w. Obecnie przeważa pogląd, że fundacja opactwa łądzkiego nastąpiła w wyniku długiego, kilkunastoletniego procesu, przy czym rozpoczęła się ona za sprawą Mieszka Starego w latach 80. XII wieku, natomiast zakończyła się w roku 1195. Mimo przekonujących argumentów za owym poglądem, sprawa czasu fundacji nie została ostatecznie wyjaśniona, a wciąż nie brakuje propozycji, które opowiadają się za datą powstania klasztoru,

znaną z dokumentów łądzkich. Nie można jednak zapominać, że klasztor w Łądzie był filią założonego w latach 1143-1153 opactwa w Łeknie na Pałukach. Czy byłoby zatem możliwe podjęcie inicjatywy fundacji Łądu w momencie, kiedy trwał jeszcze proces „narodzin” jego łekneńskiej matczy? Pozostanie to chyba na zawsze historyczną zagadką.

Wojna o Łąd

Mało kto wie, że o tzw. Ziemię Łądzką, dzisiaj nadwarciańską część powiatu słupckiego, w przeszłości zwaną również kasztelanią łądzką, toczyła się w średniowieczu długoletnia wojna, która uchodzi wśród historyków za jeden z najgroźniejszych konfliktów tego okresu w Wielkopolsce. Źródła owego sporu sięgają końca lat 30. XIII stulecia. W 1239 roku książę śląski Henryk Pobożny wydał swoją córkę Konstancję za syna Konrada Mazowieckiego – Kazimierza. W posagu przekazał jej należącą niegdyś do władcy wielkopolskiego Władysława Odonica kasztelaniam łądzką, która znalazła się w ten sposób w rękach książąt kujawskich. Kiedy kilka lat później rządy nad Wartą zaczęli sprawować wspólnie synowie Odonica, młodszy z nich, Bolesław Pobożny, zgłosił nagle pretensje do ziemi łądzkiej. Władca ten - jak podaje *Rocznik kapituły gnieźnieńskiej* - po wydzieleniu mu w 1247 roku południowej części ojcowskiego dziedzictwa, zdobył Łąd i wygnał stamtąd księcia Kazimierza. Nie minął rok, a książę kujawski, wykorzystując trudną sytuację w Wielkopolsce synów Odonica, zajął znowu gród w Łądzie, utrwalać na jakiś czas swą władzę na terenie kasztelanii. W 1258 roku walki o ziemię łądzką zaczęły się na nowo. Książę wielkopolski Bolesław, przy pomocy księcia pomorskiego Warcisława III, zorganizował wyprawę na Kujawy i obległ gród w Inowrocławiu. W wyniku zawartego wkrótce pokoju Kazimierz kujawski zobowiązał się przekazać Bolesławowi Pobożnemu połowę kasztelanii łądzkiej oraz spalić wybudowany przez siebie gród. Trzy lata później książę wielkopolski, chcąc ostatecznie zakończyć sprawę kasztelanii łądzkiej, ponownie podjął wyprawę na ziemię Kazimierza, zmuszając go do zwrotu pozostałej części kasztelanii łądzkiej. W ten sposób po wielu latach wojna o Łąd zakończyła się pomyślnie dla księcia Bolesława Pobożnego, który utrzymał ten gród przy Wielkopolsce.

Jak powstało miasto Słupca?

Wiek XIII w kraju nad Wartą to czas wzmożonego ruchu kolonizacyjnego na tzw. prawie niemieckim, któremu towarzyszyło powstawanie nowych ośrodków miejskich. Szczególną aktywność w zakładaniu nowych miast przejawiali biskupi poznańscy, którzy przeprowadzili kilka udanych lokacji na terenie Wielkopolski. Jednym z ważnych ośrodków miejskich, który powołał do życia właśnie biskup poznański, była Słupca.

Jeszcze na początku lat 80. XIII stulecia Słupca była wsią należącą do klucza dóbr biskupów poznańskich z siedzibą w Ciążeniu. Po raz pierwszy wymienia ją dokument z roku 1282, z którego dowiadujemy się, że biskup poznański Jan I, dokonując z opactwem łądzkim zamiany wsi Ratyń na osadę Skarboszewo, dodał cystersom odcinek rzeki Wierzbic należący wraz z młynem do wsi Słupca. W bliżej nieznanym czasie, ale jeszcze przed rokiem 1290, jego następca biskup Jan II przeprowadził tutaj lokację miasta na prawie niemieckim, co potwierdził swym dokumentem książę Przemysław II. W 1296 roku, prawdopodobnie w celu stworzenia lepszych warunków

rozwoju gminie miejskiej, Słupca do-
czekała się drugiej lokacji. Tenże sam
biskup poznański Jan II odkupił sołec-
two w Słupcy z rąk Mikołaja i przekazał
je nowemu sołtysowi, Hermanowi ze
Stawiszyna, przeprowadzając nową
lokację miasta na prawie średzkim.
Wystawiony wówczas przywilej służył
niewątpliwie rozwojowi miasta i chronił
interesy jego mieszkańców. W promie-
niu mili od granic miasta nie wolno było
tworzyć żadnych karczm, warsztatów
czy jatek, które mogłyby stanowić
konkurencję dla mieszczan słupeckich.
Mieli oni też prawo do wolnego wypasu

Słupca z lotu ptaka

bydła na terenach miasta oraz wolnego wyrębu drzewa w lesie miejskim. Na pastwisko
przekazano bagnisty obszar ciągnący się wzdłuż drogi Słupca-Koszuty. Sołtys słupecki, oprócz
szczęści łańów, otrzymał w mieście prawo posiadania łaźni, pobierania opłat z kar sądowych,
prawo polowania na zające i kuropatwy, dochody targowe oraz prawo utrzymania jatek.

Książę Fundator

Nie trzeba chyba nikogo przekonywać, że historię tworzą ludzie. I tę zapisaną w annałach, której
bohaterami są zazwyczaj wybitne postaci – władcy, przywódcy, uczeni wynalazcy czy artyści,
ale i tę, która upleciona jest z żywotów zwykłych, najczęściej dzisiaj anonimowych, przeciętnych
„zjadaczy chleba”. Jednym z takich bohaterów, który zapisany został w naszej historii złotymi
zgłoskami, a którego wielkim dziełem fundacyjnym jest m.in. opactwo w Łądzie nad Wartą, był
książę wielkopolski Mieszko III Stary. Warto w tym miejscu przypomnieć tę postać właśnie od
strony zupełnie wyjątkowego, jak na owe czasy, mecenatu kulturalnego tego władcy.

Mieszko III wstąpił się przede wszystkim jako fundator i donator kilku znanych klasztorów
i kościołów zarówno w Wielkopolsce, jak i innych częściach naszego kraju. Oprócz autorstwa
fundacji opactwa cysterskiego w Łądzie, był on założycielem szpitala św. Michała w Poznaniu,
przekazanego zakonowi rycerskiemu joannitów, fundatorem kolegiaty św. Pawła w Kaliszu
oraz współinicjatorem fundacji klasztoru Bożogrobców w Gnieźnie. Zasłużył się również jako
darczyńca opactwa benedyktynów w Lubiniu oraz małopolskich klasztorów cysterskich
w Jędrzejowie i Sulejowie. Bodaj największą inicjatywą księcia w dziedzinie kultury artystycznej
był jego udział w ufundowaniu, wraz z arcybiskupem gnieźnieńskim, słynnych Drzwi Gnie-
źnieńskich – jednego z najpiękniejszych dzieł sztuki romańskiej w Polsce. Mieszko sprzyjał też
rozwojowi warsztatu złotniczego mistrza Konrada z Lotaryngii – autora tzw. pateny kaliskiej
darowanej klasztorowi łądzkiemu, a także ufundował wiele wysokiej klasy artystycznej
naczyń liturgicznych dla kanoników regularnych z Trzemeszna.

Mieszko Stary to bez wątpienia postać wyjątkowa w dziejach polskiego średniowiecza. Już
choćby owe kilka przykładów inicjatyw fundacyjnych tego władcy przekonują, jak trwałe
ślady pozostawił on w krajobrazie kulturowym naszego kraju.

Ciążeńska rezydencja

We wsi Ciążeń położonej na prawym brzegu Warty, w odległości około 10 km na południe od
Słupcy, przy szosie Słupca-Pyzdry, wznosi się przepiękny zespół pałacowy – jeden z najcen-
niejszych przykładów rezydencjonalnej architektury rokokowej w Wielkopolsce. Tak jak cała
wieś należał on niegdyś do biskupów poznańskich, którzy już od XIII wieku posiadali w okolicy
znaczną, liczącą kilkanaście osad, klucz majątkowy. Samą rezydencję odnotował w XIV wieku
w swej kronice archidiakon gnieźnieński Jan z Czarnekowa, wspominając o zbudowanej
z wielkim przepychem siedzibie *ozdobionej winnicami, sadami owocowymi i wodotryskami*.
W czasach biskupa Mikołaja z Kórnik (zm. 1382) wzniesiony został w pobliżu nowy dwór
o charakterze obronnym, tzw. *fortalitium*, który funkcjonował tutaj do końca XVII wieku. Jak

podaje opis rewizji dóbr stołowych biskupstwa poznańskiego z 1691 roku, rezydencja owa była wówczas poważnie spustoszona i popadała w ruinę. Obecny pałac wybudowany został w latach 1758-1768 z inicjatywy biskupa Teodora Czartoryskiego. Panujące w nim obyczaje opisał Jędrzej Kitowicz, wspominając o zorganizowaniu przez księcia-biskupa znacznego dworu, nadwornego wojska i wybornej kapeli, która dwa razy w tygodniu grywała koncerty przy stole biskupim. Ostateczny kształt rezydencji nadał na przełomie XVIII i XIX wieku biskup Ignacy Raczyński. W 1818 roku władze carskie odebrały pałac biskupom poznańskim i przekazały w prywatne ręce hrabiego Wacława Gutakowskiego. Po II wojnie światowej w dawnej rezydencji mieściła się przez jakiś czas szkoła, po czym w 1969 roku zabytkowy obiekt przejął w swoje użytkowanie poznański Uniwersytet. Zorganizowano tu Dom Pracy Twórczej oraz filię biblioteki uczelnianej, przechowującą do dzisiaj unikalny zbiór masoników pochodzących z księgozbiorów łóż wolnomularskich z całej Europy.

Czarownice z Wierzbocie

Nie ma chyba dzisiaj człowieka, któryby nie słyszał zapierających dech w piersi opowieści o czarach, czarownicach, nocnych sabatach i paktach z diabłem. My, ludzie współcześni, myślący z reguły racjonalnie, podchodzimy do tych niesamowitych historii z przymrużeniem oka, wręcz z nutką ironii, wkładając je natychmiast między bajki. To, co jednak teraz wydaje nam się zmyśloną opowieścią i brzmi jak bajka, jeszcze kilkadziesiąt lat wstecz było odbierane przez ówczesnych za rzeczywistość, a złe moce – duchy, upiory, diabły i czarownice – były elementem naszej codzienności. Niewątpliwie jedną z najbardziej przykrych i tragicznych kart naszej historii były procesy czarownic, które – jak się okazuje – nie ominęły również ziemi słupskiej. W 1699 roku, w Wierzbocicach, osadzie położonej około 6 km na południowy zachód od Słupcy, odbył się proces oskarżonej o czary mieszkanki tejże wsi - Anny Ratajki. Przestuchanie owej kobiety przeprowadził wójt Wojciech Pietrzykowski wraz z dwoma pyzdryskimi ławnikami: Łukaszem Kostanarskim i Jakubem Orzeگاńskim, których do zbadania całej sprawy wynajął szlachcic o nazwisku Jaroszewski. Jak wiadomo z protokołu procesu, początkowo Anna, po wzięciu na tortury, nie chciała nic zeznawać i, wzywając pomocy, szukała wstawiennictwa Najświętszej Marii Panny. Dopiero wieczorem tego samego dnia, po długich męczarniach, przyznała się do winy i powiedziała, że czarów nauczyła ją Jagna Łakomianka z Wierzbocia, w towarzystwie której oraz innych sąsiadek z pobliskich wsi: Chwalibogowa, Skarboszewa i Ciążenia miała rzekomo bywać na sabacie na Łysej Górze i tam odprawiać gusa i czary. Wyznała ponadto, że od jej magicznych zabiegów „zatrzymała deszcz aby ziemi nie ożywał”, zatrula dziecko, które oddała diabłu, a także za pomocą proszków z „trupich koszuł i parszywych żab” sprawiła wiele nieszczęść niejakiemu Kazimierzowi. W wyniku ogłoszonego wyroku zarówno Anna Ratajka, jak i wydane przez nią kobiety: Jagata, Katarzyna i Regina zostały spalone na stosie i przez ogień zniesione „z tego mizernego świata”.

Historia ojca Maksyma

Klasztor w Łądzie nad Wartą był świadkiem wielu niezwykłych historii. Miały one miejsce nie tylko wówczas, kiedy gospodarzami byli tutaj cystersi, ale również wiele lat później po likwidacji opactwa. Bohaterem jednej z takich historii, niestety, zakończonej tragicznie, jest ojciec Maksym Tarejwo – znany kapelan wojsk powstańczych.

Maksym Tarejwo był zakonnikiem i należał do zgromadzenia ojców kapucynów. Po uzyskaniu święceń kapłańskich w 1860 roku przebywał w Warszawie, gdzie oprócz pracy duszpasterskiej zaangażował się w niebezpieczną działalność patriotyczną i antyrosyjską. 12 lipca 1862 roku ojciec Maksym przeniesiony został do klasztoru w Łądzie. W momencie wybuchu powstania styczniowego otwarcie opowiedział się po stronie powstańców, zachęcając ich do walki swoimi patriotycznymi kazaniami. Był najpierw kapelanem w oddziale Kazimierza Mieleckiego, a następnie pełnił obowiązki duszpasterskie w wojskach generała Edmunda Taczanowskiego – naczelnika sił zbrojnych województwa kaliskiego i mazowieckiego. W kwietniu i w maju 1863 roku ojciec Maksym wraz z wojskiem powstańczym wziął udział w dwóch ważnych bitwach powstania: pod Pyzdrami (29 IV) oraz pod Ignacewem (8 V), w której odniósł rany i przewieziony został do klasztoru w Łądzie.

Ponieważ już wówczas musiał się ukrywać za działalność powstańczą, bracia zakonnicy przygotowali tutaj dla niego schronienie nad zakrytą kościoła klasztornego. Mimo tej zmyślnej kryjówki ojcu Maksymowi nie udało się uniknąć popowstańczej represji. W nocy z 15 na 16 czerwca 1864 roku do klasztoru w Łądzie wtargnął nagle oddział wojsk rosyjskich z zamiarem kolejnej w ciągu krótkiego czasu rewizji klasztoru. W trakcie przeszukania nad zakrytą kościoła znaleziono sięgającą aż pod sam dach niewielką skrytkę, w której ukrywał się ojciec Maksym. Zakutego w kajdany zakonnika wyprowadzono, a następnie wywieziono do konińskiego więzienia. Po kilku dniach sąd polowy skazał go na karę śmierci przez powieszenie. Egzekucję wykonano w dniu 19 lipca 1864 roku na błoniach konińskich nad Wartą.

Łódź. Klasztor cysterski

Bitwa pod Myszakowem

W krajobrazie Wielkopolski napotkać można gdzieś tam rozmaite nasypy ziemne, często z pamiątkowymi głazami lub pomnikami, które przypominają nam o jakimś ważnym w danym regionie wydarzeniu historycznym. Jeden z takich kopców usypany został koło Myszakowa, w powiecie słupeckim, gdzie znajduje się zbiorowa mogiła powstańców styczniowych, zabitych tutaj podczas krwawej bitwy z oddziałem rosyjskich Kozaków. Przypomnijmy sobie jak doszło do tego wydarzenia.

Po wybuchu powstania i ogłoszeniu manifestu wzywającego do walki z zaborcą jedną z bardziej znanych formacji powstańczych działających na ziemi słupeckiej był niewielki oddział dowodzony przez podporucznika Pankracego Wodzińskiego. 20 lutego 1863 roku oddział ten wkroczył do Słupcy, zmuszając do ucieczki rosyjską straż graniczną. Powstańcy zarekwirowali Rosjanom broń, a następnie po uzupełnieniu stanu osobowego i dozbrojeniu swych wojsk kontynuowali działania zbrojne w rejonie Łądu i Zagórowa. 26 lutego oddział Wodzińskiego, wykonując rozkaz przemieszczenia się w kierunku lasów zagórowskich, zaatakowany został niedaleko Myszakowa przez siły Kozaków. Początkowo zaskoczonym powstańcom udało się odeprzeć oddział rosyjski, jednak nazajutrz następnego dnia uderzono na nich ponownie – tym razem z dwóch stron. Mimo liczebnej przewagi wojsk rosyjskich, oddział ppor. Wodzińskiego bronił się zaciekle do ostatniej amunicji, a kiedy jej zabrakło rzucił się do walki wręcz. Krwawa bitwa zakończyła się całkowitym rozbiem wojsk powstańczych, przy czym pozostałych przy życiu powieszono, a rannych odtransportowano do Konina. Los rannych podzielił dowódca bohaterskiego oddziału Pankracy Wodziński, którego aresztowano i przewieziono do Strzałkowa.

Są wydarzenia w naszych ojczystych dziejach, które mimo tragicznych skutków napawają nas dumą, a ich bohaterów stawiamy na piedestale historii. Takim wydarzeniem była bez wątpienia bitwa pod Myszakowem.

Zapomniany kompozytor

Mieszkańcy Słupcy mają pewnie jeszcze żywo w pamięci zorganizowaną w tutejszym Muzeum Regionalnym ciekawą wystawę poświęconą życiu i twórczości kompozytora i pianisty - Apolinarego Szeluty. W 1938 roku odbył się jego głośny koncert w Filharmonii Poznańskiej, podczas którego wykonane zostało pod batutą Feliksa Nowowiejskiego jedno z najbardziej znanych dzieł artysty - utwór symfoniczny *Cyrano de Bergerac*. Przypomnijmy zatem sylwetkę tego zasłużonego słupczanina.

Apolinary Szeluto (ur. 23 lipca 1884 r.) należy do nieco zapomnianych i niedocenianych dzisiaj

kompozytorów grupy artystycznej „Młoda Polska”, którą współtworzył ze znanymi muzykami polskimi okresu międzywojennego, takimi jak Karol Szymanowski, Ludomir Różycki i Grzegorz Fitelberg. W latach 1902-1905 studiował prawo na Uniwersytecie Warszawskim, ucząc się jednocześnie w konserwatorium muzycznym, gdzie ukończył m.in. teorię muzyki oraz kurs harmonii. W okresie późniejszym studiował również w Niemczech grę na fortepianie, po czym został zatrudniony na etacie profesora w konserwatorium im. Mozarta w Berlinie. Apolinary Szeluto przyjechał wraz z rodziną do Słupcy w 1933 roku. Objął tutaj posadę notariusza i zamieszkał w pięknej stylowej willi przy ul. Gajowej. Mimo że na co dzień zajmował się prawem, nie zapomniał o swojej pasji, jaką była muzyka. Zaprzyjaźnił się wówczas z wybitnym polskim kompozytorem Feliksem Nowowiejskim, a także ze znanym pianistą Franciszkiem Łukasiewiczem. W okresie II wojny światowej Apolinary Szeluto przeszedł załamanie nerwowe spowodowane utratą dwóch synów. Jakkolwiek odbiło się to na jego twórczości, nie przestał komponować i pisać. W sumie dorobek artystyczny kompozytora jest bardzo pokaźny, objętościowo przewyższający dzieła innych przedstawicieli „Młodej Polski”. Apolinary Szeluto był jednym z najślawniejszych mieszkańców Słupcy i warto o nim co jakiś czas przypominać.

Maciej Przybył

Jezioro Powidzkie

PRODUKCJA MIODÓW

Elżbieta Matkowska, ul. 1. Maja 1, 62-420 Strzałkowo, tel. 63 275 04 97

DŻEM Z CZARNEGO BZU JOGURT Z KOZIEGO MLEKA

Barbara Gajowiak, Radłowo 1, 62-420 Strzałkowo, tel. 607 944 682

SERNIK „PALCE LIZAĆ”

Małgorzata Hejna, Polanowo 10, 62-430 Powidz, tel. 510 384 491

CHLEB ZWYKŁY „STRZAŁKOWSKI”

Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”, ul. Dworcowa 1, 62-420 Strzałkowo
tel. 63 275 06 40

CHLEB ŻYTNI „WOJEWODY”

Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”, ul. Pyzdarska 44, 62-406 Łądek
tel. 63 276 35 35

TWARÓG ŚMIETANKOWY „ZAWIJACZEK”

Spółdzielnia Mleczarska Udziałowców, ul. gen. W. Sikorskiego 28, 62-420 Strzałkowo
tel. 63 275 00 27

RYBY WĘDZONE METODĄ TRADYCYJNĄ

Henryka Rurek, ul. Baldwina 7, 62-430 Powidz, tel. 507 046 685

MIODY PITNE

Michał Imbiorowicz, tel. 724 098 490

RYBY SMAŻONE, ŚWINIAK Z FARSZEM

Iwona Grzybowska, Wola Koszucka, 62-400 Sępca, tel. 785 904 825

WAWRZYNKOWE CIASTKA

Bogusław Renkiel, ul. Warszawska 17, 62-400 Sępca

Słupca. Urząd Miasta

Powiat słupski, położony we wschodniej części województwa wielkopolskiego, zajmuje powierzchnię 837,9 km², zamieszkałą przez 59 tys. osób i składa się z 8 gmin.

Miasto Słupca (pow. 10,3 km², 14 tys. mieszkańców) leży w samym centrum powiatu, wzdłuż linii kolejowej Berlin – Moskwa. Stanowi siedzibę władz powiatowych i lokalne centrum usługowe. Lokowane w 1290 r., zachowało dwa zabytkowe kościoły i urbanistyczny układ ulic.

Gmina Słupca (pow. 144,93 km², 8900 mieszkańców) zajmuje środkowo-wschodnią część powiatu, wzdłuż linii kolejowej Berlin – Moskwa. Znajduje się tu węzeł na autostradzie A2 Poznań – Warszawa. Gmina ma charakter rolniczy, biegnie przez nią szlak pieszy Powidz – Marcewo. Zachowały się tu trzy kościoły drewniane.

Gmina Łądek (pow. 98,32 km², 5700 mieszkańców) położona jest w środkowo-południowej części powiatu, wzdłuż szosy Pyzdry – Golina. Znajduje się tu węzeł na autostradzie A2 Poznań – Warszawa. Gmina zajęta jest przez użytki rolne, w jej południowej części znajdują się cenne łąki i bagna, wchodzące w skład Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego. Biegnie tędy kilka szlaków rowerowych i szlak pieszy Pyzdry – Łądek. Najcenniejszymi zabytkami są: opactwo cystersów w Łądzie i pałac biskupów poznańskich w Ciężeniu.

Łądek. Urząd Gminy i straż pożarna

Gmina Orchowo (pow. 98,12 km², 4 tys. mieszkańców) zajmuje północny skrawek powiatu, wzdłuż szosy Ostrowite – Mogilno. Zajęta w większości przez użytki rolne, zachodnią i południową część gminy obejmuje Powidzki

Park Krajobrazowy i tam znajdują się większe kompleksy leśne wraz z jeziorami. Teren ten opleciony jest też kilkoma szlakami rowerowymi.

Orchowo. Urząd Gminy

Gmina Powidz (pow. 80,15 km², 2100 mieszkańców) położona jest w środkowo-północnej części powiatu, wzdłuż zachodniego brzegu rozległego Jeziora Powidzkiego. Biegnie tędy wąskotorowa kolej turystyczna Gniezno – Anaszewo. Połowę powierzchni gminy zajmują lasy wchodzące w skład Powidzkiego Parku Krajobrazowego, przez które przebiega sieć szlaków rowerowych i szlak pieszy Skorzęcin – Marcewo. Nad brzegiem Jeziora Powidzkiego znajduje się kilka ośrodków wypoczynkowych z kąpieliskami.

Powidz. Urząd Gminy

Gmina Strzałkowo (pow. 142 km², ponad 10 tys. mieszkańców) położona jest w środkowo-zachodniej części powiatu, wzdłuż drogi i linii kolejowej Poznań – Konin. Większość terenu zajmują użytki rolne, w prawie każdej większej miejscowości można obejrzeć zabytkowe kościoły, dwory czy pałace, połączone gęstą siecią szlaków rowerowych. Na terenie gminy częściowo znajduje się lotnisko wojskowe Powidz.

Strzałkowo
dobry kierunek

Gmina Zagórz (pow. 159,59 km², 9100 mieszkańców) zajmuje południową część powiatu. Północny skrawek gminy obejmuje cenne łąki i bagna, wchodzące w skład Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego, w części południowej rosną większe kompleksy leśne Puszczy Pyzdrowskiej, objęte niegdyś osadnictwem ołędzkim. Biegnie

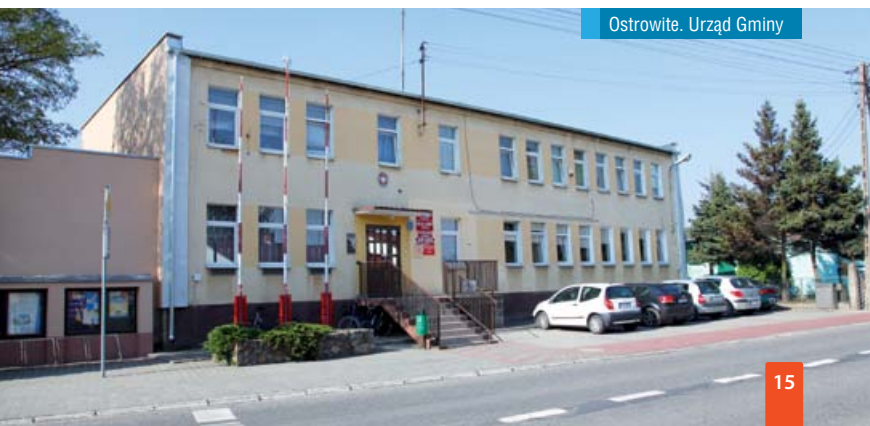
Strzałkowo. Urząd Gminy

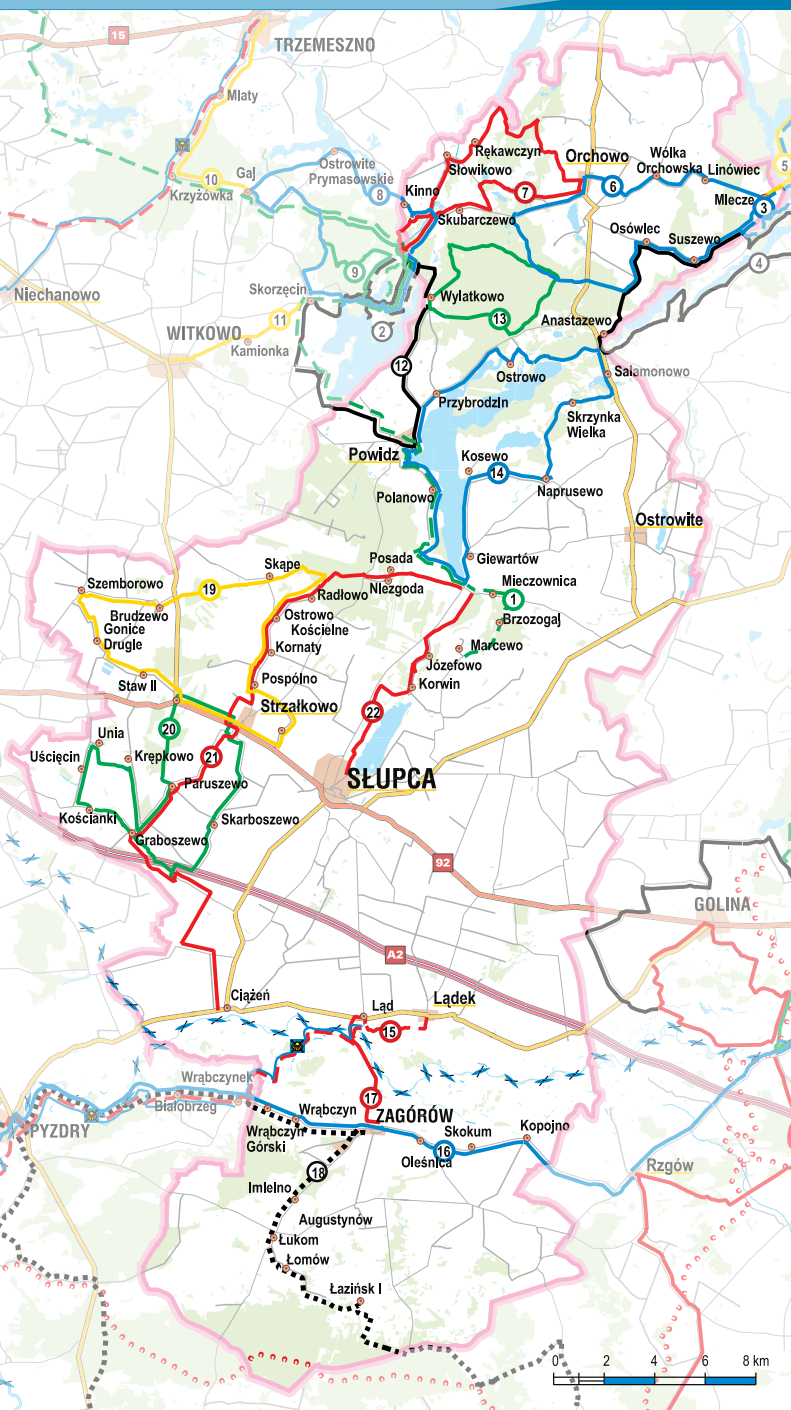
Zagórz. Urząd Miejski

tędy Nadwarciański Szlak Rowerowy. W mieście Zagórz, lokowanym w 1407 r., warto obejrzeć dwa zabytkowe kościoły i historyczny układ urbanistyczny.

Gmina Ostrowite (pow. 104,1 km², 5100 mieszkańców) zajmuje środkowo-północną część powiatu, wzdłuż szosy Sępca – Ostrowite – Orchowo. Gmina ma charakter rolniczy, niewielkie lasy znajdują się na brzegu Jeziora Powidzkiego, tamteży też biegnie szlak rowerowy. Największym ośrodkiem turystyki w gminie jest Giewartów.

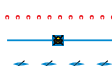
Ostrowite. Urząd Gminy

LEGENDA LEGEND

szlak rowerowe
bicycle tourist routes
nieoznakowany szlak rowerowy
unmarked bicycle route
szlaki piesze
tourist routes and footpaths

szlak kogny
horse-riding route
szlak św. Jakuba
St. Jacob's trail
szlak kajakowy
kayak route

POWIDZKI PARK KRAJOBRAZOWY

SZLAKI PIESZE

1 **Szlak zielony Królewski** (41,6 km)
Krzyżówka – (3,2 km) – Gaj – (7,6 km) – Piłka – (3,9 km) – Skorzęcin-Plaża – (2,7 km) – Skorzęcin – (3,5 km) – Wiekowo – (5,6 km) – Powidz – (3,9 km) – Polanowo – (6,0 km) – Kochowo – (1,9 km) – Mieczownica – (3,3 km) – Marcewo

2 **Szlak czarny** (8,9 km)
Skorzęcin-Plaża – (3,1 km) – Piłka – (5,8 km) – Skorzęcin-Plaża

3 **Szlak niebieski im. J. Szulczewskiego** (14,5 km)
Wilczyn – (5,5 km) – Mrówki – (3,6 km) – Młecze – (5,4 km) – Przyjezierze

Ostrowo. Kolej wąskotorowa

SZLAKI ROWEROWE

4 **Szlak czarny Cztery Jeziora** (28,5 km)
Wilczyn – (5,0 km) – Zygmuntowo – (2,4 km) – Grabce – (2,7 km) – Stare Tręby – (3,1 km) – Anastazewo – (2,9 km) – Szydłowiec – (2,1 km) – Osówiec – (2,8 km) – Suszewo – (5,3 km) – Mrówki – (2,2 km) – Wilczyn

5 **Szlak żółty łącznikowy** (5,4 km)
Młecze – Przyjezierze

6 **Szlak niebieski Trakt Orchowski** (25,9 km)
Orchowo – (3,1 km) – Wólka Orchowska – (2,5 km) – Linówek – (2,3 km) – Młecze – (3,8 km) – Suszewo – (2,8 km) – Osówiec – (2,1 km) – Szydłowiec – (2,5 km) – Gruby Dąb – (6,8 km) – Orchowo

7 **Szlak czerwony Trakt Słowikowski** (25,9 km)
Orchowo – (3,9 km) – Gałczynek – (4,6 km) – Skubarczewo – (1,9 km) – Piłka – (1,8 km) – Kinno – (3,2 km) – Słowikowo – (3,5 km) – Rękawczyn – (4,4 km) – Huby Mysłątkowskie – (2,6 km) – Orchowo

8 **Szlak niebieski Uroklive Doliny** (26,7 km)
Skorzęcin – (8 km) – Gaj – (4,4 km) – Ostrowite Prymasowskie – (4,1 km) – Kinno – (1,3 km) – Skubarczewo – (1,9 km) – Piłka – (4,0 km) – Skorzęcin-Plaża – (3,0 km) – Skorzęcin

9 **Szlak zielony Leśna Pętla Zachodnia** (15,2 km)
Skorzęcin-Nadleśnictwo – (4,7 km) – Piłka – (2,4 km) – Skorzęcin-Plaża – (4,0 km) – Piłka – (4,1 km) – Gaj

10 **Szlak żółty łącznikowy** (9,9 km)

Gaj – (3,2 km) – Krzyżówka – (3,5 km) – Miaty – (3,2 km) – Trzemeszno

11 **Szlak żółty łącznikowy** (6,0 km)

Skorzęcin – (2,7 km) – Kamionka – (3,3 km) – Witkowo

12 **Szlak czarny Dookoła Jeziora Niedziegół** (24,2 km)

Powidz – (5,6 km) – Wiekowo – (4,1 km) – Skorzęcin – (3,1 km) – Skorzęcin-Plaża – (3,6 km) – Piłka – (2,1 km) – Wylatkowo – (5,7 km) – Powidz

13 **Szlak zielony Leśna Pętla Wschodnia** (15,1 km)

Wylatkowo – (7,7 km) – Gruby Dąb – (3,3 km) – Ostrowo – (4,1 km) – Wylatkowo

14 **Szlak niebieski Dookoła Jeziora Powidzkiego** (35,4 km)

Powidz – (1,5 km) – Przybrodzin – (3,9 km) – Ostrowo – (5,3 km) – Anastazewo – (1,8 km) – Kania – (1,7 km) – Skrzynka Wielka – (3,9 km) – Naprusewo – (3,3 km) – Kosewo – (2,5 km) – Giewartów – (1,6 km) – Kochowo – (6,0 km) – Polanowo – (3,9 km) – Powidz

NADWARCIAŃSKI PARK KRAJOBRAZOWY**SZLAKI PIESZE****15** **Szlak czerwony (na odcinku Pyzdry – Łąd razem ze Szlakiem św. Jakuba)** (28,0 km)

Ruda Komorska – (1,7 km) – Modlica – (4,7 km) – Pyzdry – (5,4 km) – Białobrzeg Ratajski – (2,1 km) – Białobrzeg – (2,3 km) – Wrąbczynek – (8,8 km) – Łąd – (3,0 km) – Łądek

SZLAKI ROWEROWE**16** **Nadwarciański Szlak Rowerowy** (niebieski 36,4 km)

Pyzdry – (6,5 km) – Białobrzeg Ratajski – (2,5 km) – Białobrzeg – (2,3 km) – Wrąbczynek – (2,5 km) – Wrąbczyn – (3,5 km) – Zagórz – (2,5 km) – Oleśnica – (2,0 km) – Skokum – (1,8 km) – Kopajno – (3,4 km) – Świątniki – (1,9 km) – Rzgów – (1,3 km) – Modła – (1,6 km) – Zastruże – (1,3 km) – Babia – (1,2 km) – Osieczka – (2,1 km) – Sławsk

17 **Szlak czerwony łącznikowy** (5,9 km)

Zagórz – Łąd

18 **Szlak Rowerowy Wielka Pętla Puszczy Pyzdrowskiej**
(nieoznakowany w terenie)**odcinek 1** (39,2 km)

Borzykowo – (5,3 km) – Pyzdry – (5,4 km) – Białobrzeg Ratajski – (2,5 km) – Białobrzeg – (2,3 km) – Wrąbczynek – (2,9 km) – Wrąbczyn – (3,5 km) – Zagórz – (3,8 km) – Imielno – (1,6 km) – Łukom – (2,5 km) – Łomów – (5,9 km) – Łazińsk I – (3,5 km) – Czarnybród

odcinek 2 (15,4 km)

Tomice – (5,1 km) – Ciemierów-Kolonia – (3,3 km) – Dolne Grądy – (1,7 km) – Zamość – (5,3 km) – Pyzdry

SZLAKI KAJAKOWE**Szlak kajakowy Warty**

Rzeka płynie przez malownicze tereny Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego, po drodze mijamy miejsce wodowania w Ratyniu, przystań wodną Marina Łąd (możliwość zwiedzania klasztoru cystersów) i miejsce wodowania w Pyzdrach (piękna panorama miasta znad rzeki).

SZLAKI ROWEROWE GMINY STRZAŁKOWO I OKOLIC

SYSTEM OZNAKOWANIA SRS

Szlaki gminy Strzałkowo są oznakowane wyłącznie tabliczkami umieszczonymi na słupkach. Taką decyzją gestora sprawiła, że zaszła konieczność opracowania systemu mającego lepsze właściwości informacyjne od aktualnego zbioru znaków.

Opracowany na potrzeby SRS system nie burzy obecnie obowiązującego, ponieważ podstawą systemu jest nadal znak R-1. Znak ten został rozbudowany o niebieskie pole informacyjne, na którym umieszczone są strzałki kierunkowe oraz, co okazuje się bardzo przydatne, krótkie informacje tekstowe. Zmieniono natomiast całkowicie kształt i wielkość drogowskiego.

19 Szlak żółty (30,0 km)

Strzałkowo – (2,3 km) – Wólka – (2,2 km) – Staw – (1,5 km) – Chwałkowice – (3,4 km) – Szemborowo – (3,9 km) – Brudzewo – (3,6 km) – Skąpe – (2,7 km) – Radłowo – (2,6 km) – Ostrowo Kościelne – (3,2 km) – Kornaty – (3,2 km) – Łężec – (1,4 km) – Strzałkowo

20 Szlak zielony (28,5 km)

Strzałkowo – (2,3 km) – Wólka – (3,5 km) – Paruszewo – (4,6 km) – Krępkowo – (1,8 km) – Unia – (3,5 km) – Kościanki – (2,1 km) – Graboszewo – (2,5 km) – Chwalibogowo – (3,5 km) – Skarboszewo – (4,7 km) – Strzałkowo

21 Szlak czerwony (30,1 km)

Kochowo – (2,2 km) – Posada – (1,8 km) – Niezgoda – (1,6 km) – Radłowo – (2,6 km) – Ostrowo Kościelne – (3,2 km) – Kornaty – (2,5 km) – Strzałkowo – (4,0 km) – Paruszewo – (2,2 km) – Graboszewo – (2,5 km) – Chwalibogowo – (1,4 km) – Wierzbocice – (2,4 km) – Dąbrowa – (3,7 km) – Ciążeń

SZLAK ROWEROWY GMINY SŁUPCA

22 Szlak czerwony (10,3 km)

Kochowo – (2,6 km) – Józefowo – (2,6 km) – Korwin – (2,0 km) – Piotrowice – (3,1 km) – Słupca

Słupca. Kościół św. Wawrzyńca

Na pierwszy rzut oka Słupca może sprawiać wrażenie miasta na wskroś współczesnego, jednak wystarczy przespacerować się ulicami i po prostu uważnie patrzeć, aby dostrzec, że to miasto ma swoją wielowiekową historię.

Na początek proponujemy spacer ulicami: Elektrownianą, Matejki, T. Kościuszki, Okopową - znajdziemy się w granicach średniowiecznej Słupcy z częściowo zachowanymi murami miejskimi z XIV wieku, ich spory fragment znajduje się z tyłu dawnego zajazdu pocztowego przy ul. Kościuszki 4 i Placu Szkolnym.

Będąc w Słupcy, warto zajrzeć do świątyń. Na pewno nie przeoczycie kościoła, któremu patronuje św. Wawrzyniec – znakiem rozpoznawczym słupeckiej fary jest strzelista wieża górująca nad miastem. Pierwotna świątynia, wzmiankowana w 1296 r., spłonęła. Obecna wzniesiona została w połowie XV wieku. Wielo-

krotnie przebudowywana odzyskała swój pierwotny, gotycki kształt. Wewnątrz zachowały się m.in. krucyfiks oraz rzeźba Matki Boskiej Bolesnej z XV wieku, a także późnogotycki tron z herbem Opalińskich i dzwon z 1563 roku. Podziwiać można też chrzcielnicę z XVI wieku i resztki gotyckiej polichromii. Pięknie prezentują się XVIII-wieczne, zabytkowe, barokowe organy. W 1998 roku podczas prac konserwatorskich w kościele znaleziono mechanizm zegara wieżowego. Prawdopodobnie pochodzi on z początku XV wieku i jest najstarszym tego typu mechanizmem w Polsce. Na drzwiach do zakrystii znajdziemy fragment łańcucha – ponoć to na tym łańcuchu król szwedzki Karol XII prowadził na miejsce kaźni w Kazimierzu Biskupim Jana Reinholda Patkula – tam szwedzkiego szlachcica za zdradę połamano kołem. Na pamiątkę tego wydarzenia na rynku w Kazimierzu postawiono kamień, u nas w Słupcy pozostał fragment łańcucha.

Słupca. Słynący łaskami krzyż w kościele św. Leonarda

Na południe od Starówki, przy ulicy Sienkiewicza stoi prawdziwa perła wśród słupeckich zabytków - drewniany, kryty gontem kościół pw. św. Leonarda – Sanktuarium Świętego Krzyża, w XIV wieku wzmiankowany jako szpitalny. Wielokrotnie restaurowany, w XVI stuleciu zyskał swój dzisiejszy kształt. Zachowały się tam, między innymi: gotycki obraz z 1460 roku przedstawiający św. Leonarda, kamienna kropielnica z 1521 roku, w bocznym ołtarzu krucyfiks z 1500 roku, uznawany za cudowny i będący obiektem pielgrzymek, na wieży kościoła chorągiewka z datą: 1732.

W północnej części miasta znajduje się najmłodsza ze słupeckich parafii: kościół pw. bł. Michała Kozala.

Miejszem szczególnym dla naszego miasta i powiatu jest dawna granica zaborów. To tu pomiędzy Słupcą, a Strzałkowem działa się HISTORIA. W pasie przygranicznym na przełomie 1914/1915 roku niemieccy okupanci zbudowali obóz dla jeńców I wojny światowej. W roku 1918 okupant przetrzymywał w nim również konspiratorów z Polskiej Organizacji Wojskowej regionu słupeckiego. Po zakończeniu I wojny światowej obóz był miejscem koncentracji

III baonu 29 Pułku Strzelców Kaniowskich. W okresie wojny polsko - bolszewickiej jeńcami obozu byli żołnierze Armii Czerwonej, a po podpisaniu pokoju w Rydze – internowani byli Rosjanie i Ukraińcy z Ukraińskiej Armii Ludowej (był to największy obóz w Polsce w okresie wojny polsko - bolszewickiej). Na obozowym cmentarzu pochowano ponad 8 tysięcy jeńców różnego wyznania, o czym może świadczyć zachowana jedynie na zdjęciach brama cmentarna z symbolami prawosławia, katolicyzmu, islamu oraz judaizmu. Z inicjatywy Miasta Słupcy, Gminy Strzałkowo i Starostwa Powiatowego powstał projekt mający na celu stworzenie stałej wystawy dokumentującej fakt istnienia obozu jenieckiego, cmentarza obozowego i granicy. Właśnie na miejscu dawnej granicy pomiędzy zaborami świętowano 90. rocznicę odzyskania przez

Słupca. Obelisk upamiętniający przekreślenie granic zaborów

Polskę niepodległości. To tam stanął olbrzymi 27-tonowy obelisk opatrzony napisem: „W 90. rocznicę odzyskania niepodległości na pamiątkę przekreślenia granic zaborów”, ozdobił go także orzeł. Tuż obok tego pomnika stanęły budki strażnicze – gabloty, w których odwiedzający to miejsce znajdują informacje o Słupcy, Powiecie Słuckim, Gminie Strzałkowo, a także o obozie jenieckim z okresu I wojny światowej i cmentarzu prawosławnym.

Są u nas także pamiątki nietypowe, nietypowe o tyle, że nie przywykliśmy myśleć o nich tak jak o eksponatach muzealnych, ani tym bardziej tak ich traktować, ot każdego dnia mijamy je obojętnie na ulicy, śpiesząc do swoich spraw – a przecież one również doskonale świadczą o ciągłości dziejów zarówno naszego miasta, jak i nas samych. Mowa oczywiście o budynkach. Mieszcząca się pomiędzy ulicami Poprzeczną, Bóźniczą i Elektrownianą synagoga wraz z przyległościami: domem rabina, mykwa i rytualną ubojnią. Utworzona w czasie zaborów mieszcząca się przy ul. Poznańskiej komora celna, to teraz okazały, reprezentacyjny gmach Starostwa Powiatowego, przed którym stoi pomnik orła dumnie rozpościerającego skrzydła – to symbol narodzin miasta. Miejscowy oddział banku PKO BP znajdujący się nieopodal to dawny dom doktora Bronisława Gutowskiego – lekarza, pierwszego prezesa słuckiej Straży Ogniowej. Warto wspomnieć też o tych budynkach, które nie posiadają stosownych

Słupca. Starostwo Powiatowe

Słupca. Szkoła Podstawowa nr 1

w latach 1922-24, wciąż uczęszczając uczniowie, mieszczą się tam szkoły: Szkoła Podstawowa nr 1 i Liceum Ogólnokształcące.

O historii miasta i o ludziach, którzy ją tworzyli, przypominają też pomniki poświęcone: ks. Franciszkowi Szczygłowskiemu – inicjatorowi budowy szkoły powszechnej oraz Apolinaremu Szelucie, którego uhonorowano nie tylko pomnikiem, ale również nazwano jego imieniem Zespół Szkół Muzycznych w Słupcy oraz ulicę, przy której mieszkał Apolinary Szeluto był wybitnym kompozytorem i pianistą. Los związał Go ze Słupcą, do której przybył wraz z rodziną w 1933 r. Pełnił tu obowiązki notariusza. Starszy Pan spacerujący z psem – takim pozostał w pamięci wielu słupczan. Nigdy nie wyrzekł się swojej pasji: MUZYKI i nie zaprzestał komponowania. Po śmierci w 1966 r. spoczął na słupckim cmentarzu parafialnym.

Nie sposób tutaj nie wspomnieć o innych znaczących mieszkańcach naszego miasta: doktorze dekretów Uniwersytetu Jagiellońskiego Marcinie zwanym, z racji miejsca urodzenia, Marcinem ze Słupcy i Tadeuszu Parysie, który słupczaninem co prawda nie był, ale o Słupcę i ich mieszkańców dbał jak na dobrego włodarza miasta (był nim w latach: 1924-27) przystało. Warto sobie o nich przypomnieć, kiedy będziemy wędrować ulicami w Słupcy, niedaleko fary znajdziemy małą uliczkę noszącą miano żyjącego w 1. połowie XV wieku mieszczanina Marcina, a plac, który znajduje się w rejonie ulic: Poprzecznej, Sukienniczej i Mickiewicza to Plac Parysa. Nie sposób tutaj nie wspomnieć o Janie ze Słupcy – był synem mieszczanina słupckiego Mikołaja. Jan był dwukrotnym (w latach 1452-53 i 1476-77) rektorem Akademii Krakowskiej, w latach 1487-1488 sprawował funkcję podkancelerza uniwersytetu. Jan ze Słupcy głównie kopiował dzieła ojców kościoła, m.in. dzieła św. Tomasza z Akwinu (I część Summy Teologicznej), Piotra z Tarantazji, Jana z Damaszku, Grzegorza Wielkiego, św. Augustyna, Bernarda z Clairvaux oraz późniejszych komentatorów Arystotelesa z XIV w. Do dziś zachowały się jego komentarze do Metafizyki Arystotelesa oraz De coelo et mundo, De Sensu et sensato, De memoria et reminiscencia i De Somno et vigilia. Prowadził badania nad księgami „Genesis”, pisywał kazania m.in. o św. Wojciechu i o św. Stanisławie. Jego syn, również Jan, nauki podstawowe pobierał w szkole parafialnej przy kościele św. Wawrzyńca, gdzie w latach 1466-1447 uczył go stryj Marcin. Po ukończeniu nauk w Słupcy został klerykiem, a następnie kanonikiem katedry gnieźnieńskiej, gdzie uczył się i dłuższy czas przebywał. Pozostawił po sobie zbiór łacińskich utworów pisanych najprawdopodobniej pod dyktando stryja Marcina, które są znane jako „Kodeks Jana ze Słupcy”. Z kodeksu tego nauczano łaciny. Znalezione w nim wiele objaśnień tekstów obfitujących w rymy polskie. Księga jest źródłem do poznania średniowiecznej polszczyzny i literackich zainteresowań ludzi z kręgu krakowskiego uniwersytetu.

tablic informujących przechodniów o historii danego gmachu. Kto, idąc do Sądu Rejonowego w Słupcy, pamięta o tym, że znajdował się tam kiedyś przytułek miejski wybudowany w 1896 roku? Przetrwał też budynek gimnazjum żydowskiego wybudowany około 1920 roku - teraz należy do Starostwa Powiatowego w Słupcy, wcześniej (do 2010 roku) mieścił się tam Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej. Nie zmieniły swojego przeznaczenia szkolne gmachy: dziś do dawnej szkoły powszechnej, która powstała

W kodeksie Jana są elegie Owidiusza, apokryficzna opowieść o pogrzebie Chrystusa i Wniebowstąpieniu. Są też ręką Jana przepisywane próbki średniowiecznych komedii, dzieło o przebiegłości niewieściej, streszczenie przebiegu wojny trojańskiej, baśnie o ośle, królewiczu i o zwierzątkach, wiersze okolicznościowe, erotyki i wiersze humanistów łacińskich.

Mieszkańcem naszego miasta był też... Adam Chmielowski, późniejszy Brat Albert. W 1846 roku ojciec Adama, Wojciech Chmielowski, doświadczony urzędnik, naczelnik komory celnej w Igołomii koło Krakowa, otrzymał stanowisko naczelnika Komory Celnej I klasy w Słupcy. Rodzina Chmielowskich mieszkała w grodzie nad Meszną krótko, bo do sierpnia 1847 roku, kiedy to ojciec po raz kolejny awansował na sekretarza kolegiálnego i rodzina Chmielowskich została przeniesiona do Szczypiorna.

Słupca. Kamienice przy rynku

W Słupcy urodził się też Edward Fiszer – poeta, librecista, autor piosenek, które przyniosły Mu popularność: m.in. „Ania”, „Stokrotka”, „Jutro będzie dobry dzień”, „Pójdę na stare miasto”, „Przyjedź mamu na przysięgę”. Był jednym z inicjatorów festiwalu w Opolu. Współorganizował program III Polskiego Radia, był jego pierwszym redaktorem naczelnym.

Upamiętniono również tych, którzy wywalczyli niepodległość, a także tych, „którzy czynem i krwią serdeczną swe umiłowanie do ziemi ojczystej świadczyli”, jak głosi napis na pomniku Pamięci Narodowej, który znajduje się nieopodal Sądu Rejonowego w Słupcy.

Warszawska 53 - to ważny adres, który warto zapamiętać. Ulicę znajdziemy bardzo łatwo: będąc na rynku, wystarczy skierować swoje kroki na wschód. Kiedy już będziemy zbliżać

się do parku, uwagę naszą przyciągnie zabytkowa willa z 1920 roku – to właśnie cel naszej wędrowki, adres, którego szukamy. Co się pod nim kryje? To miejsce, o które słupczanie bardzo zabiegali: Muzeum Regionalne. Są tam zgromadzone zbiory archeologiczne, etnograficzne oraz historyczne ilustrujące historię i kulturę miasta, bogatą przeszłość Ziemi Słupskiej oraz losy mieszkańców tych terenów na przestrzeni wieków. Obejrzieć można m.in.: zestaw narzędzi do obróbki łąnu i produkcji przedzdy Inianej, księgi cechowe z 2. połowy XIX w., oryginalne sztyldy rzemieślnicze sprzed I wojny światowej, narzędzia używane przez bednarzy, kowali, stolarzy czy ślady bytowania człowieka w epokach: kamienia, brązu i żelaza.

Słupca. Muzeum Regionalne

Tym, którzy zapagną oddechu po dniu spędzonym w mieście proponujemy spacer ul. Gajową nad Jezioro Słupskie. Na jego wodach, na sztucznej wyspie wznoszą się pozostałości po starym, prastłowińskim grodzisku. Ponoć kiedyś, podczas potopu szwedzkiego, obozowali tam Szwedzi – może stąd wzięła się nazwa, którą to miejsce określa się do dziś: „Szwedzki Kopiec”?

SŁUPCA

PLAN MIASTA

0 100 200 300 m

Jezioro Shupeckie

LEGENDA / LEGEND

- ulica główna przełotowa; ulica główna
arterial main street; main street
- pozostałe ulice utwardzone; ulica jednokierunkowa
other hard-surfaced street; one-way street
- droga wewnętrzna; ulica nieutwardzona
service road; dirt road
- deptak; droga gruntowa; droga polna, leśna; ścieżka
promenade; unsurfaced roads, footpaths
- linia kolejowa; czynna; nieczynna; stacja; boczna kolejowa
railway; closed railway line; railway station; side-track
- szlak rowerowy
bicycle tourist route
- proponowane trasy rowerowe
recommended bicycle routes
- stacja paliwowa; całodobowa; inna; przystanek PKS
filling station; 24 hours; others; bus stop
- parking; sygnalizacja świetlna
parking area; traffic light
- policja; straż pożarna; poczta
police station; fire brigade station; post-office
- szpital; inne placówki służby zdrowia; lecznica dla zwierząt
hospital; other health care facilities; veterinary clinic
- kino; biblioteka; plac zabaw
cinema; library; children's playground
- przedszkole; szkoła podstawowa
kindergarten; primary school
- gimnazjum; szkoła ponadgimnazjalna
junior high school; secondary school
- kościół zabytkowy; kościół; synagoga; kaplica
historic church; church; synagogue; chapel
- kapliczka; krzyż; figura świętego; pomnik
shrine; roadside cross; saint's statue; memorial
- zabytek architektury; grodzisko
historic monument; settlement site
- muzeum; pomnik przyrody; miejsce odpoczynku
museum; monument of nature; breathing spot
- wieża; punkt widokowy; boisko sportowe
tower; view point; sports field
- zabudowa; budynki; numer budynku
built-up area; single buildings; building's numbers
- zabudowa i tereny przemysłowe
industrial area
- zabudowa zabytkowa
historic buildings
- budynki użyteczności publicznej; obiekt handlowy
public building; commercial facility
- sady, ogródki działkowe
allotment-gardens; orchards
- cmentarz; las; park
cemetery; forest; park

Słupca. Obóz jeniecki

1 BYŁY OBÓZ

Na przełomie 1914/1915 roku w pasie przygranicznym Niemiec okupanci zbudowali obóz dla jeńców I wojny światowej.

W roku 1918 przetrzymywano w nim również konspiratorów z Polskiej Organizacji Wojskowej regionu słupeckiego.

Po zakończeniu I wojny światowej obóz był miejscem koncentracji III batalionu 29 Pułku Strzelców Kaniowskich.

W okresie wojny polsko – bolszewickiej jeńcami obozu byli żołnierze Armii Czerwonej, a po podpisaniu pokoju w Rydze – internowani byli Rosjanie i Ukraińcy z Ukraińskiej Armii Ludowej (był to największy obóz w Polsce w okresie wojny polsko – bolszewickiej).

2 CMENTARZ JENIECKI Z LAT 1914–1921

Na obozowym cmentarzu pochowano ponad 8 tysięcy jeńców z dwóch wojen, różnego wyznania, o czym może świadczyć zachowana jedynie na zdjęciach brama cmentarna z symbolami prawosławia, katolicyzmu, islamu oraz judaizmu.

3 KOŚCIÓŁ PW. BŁ. MICHAŁA KOZALA

Katolicka świątynia erygowana 26 września 1996 r. Najnowszy ze słupeckich kościołów.

4 STAROSTWO POWIATOWE

Niedysiejsza komora celna utworzona jeszcze w czasie zaborów. W listopadzie 1918 roku zajęli ją na swą siedzibę POW-iacy. Obecnie gmach Starostwa Powiatowego.

Słupca. Starostwo Powiatowe

5 ULICA POZNAŃSKA 15 – DOM DRA BRONISŁAWA GUTOWSKIEGO

Dawny dom doktora Bronisława Gutowskiego – lekarza powiatowego, pierwszego prezesa słupeckiej Straży Ogniowej. Obecnie miejscowy oddział banku PKO BP.

Słupca. Synagoga

6 ULICA BÓŻNICZA – SYNAGOGA

Synagoga wzniesiona w 2. połowie XIX w. Orientowana, na planie prostokąta, z płytkimi ryzalitami elewacji południowej i północnej, z dwukondygnacyjną dobudówką przy narożniku południowo-zachodnim. W budynkach mieściła się m.in. mykwa - łaźnia rytualna. Obecnie własność prywatna.

7 ULICA ELEKTROWNIANA – BUDYNEK DAWNEJ ELEKTROWNI

Jej budowę rozpoczęli Niemcy podczas I wojny światowej, dokończyło miasto. Turbina mieściła się w niskim budynku u zbiegu ulic Sienkiewicza i Mickiewicza, obok, od strony ulicy Elektrownianej stał drugi budynek zespolony z pierwszym niewielkim łącznikiem. W 1918 roku mieściły się tam: magistrat, szkoła podstawowa oraz łaźnia. Kiedy szkoła otrzymała nową siedzibę na Placu Szkolnym, w budynku elektrowni pozostał magistrat i łaźnia. Słupska elektrownia jako jedyna w powiecie zaczęła dostarczać (w 1929 roku) prąd do uruchomienia silników elektrycznych. W 1934 roku wyprodukowano tam łącznie 67 878 kWh prądu, z którego korzystało 545 odbiorców. Podczas wojny 60% wartości elektrowni uległo znacznym zniszczeniom – pod koniec 1947 roku na przeprowadzenie koniecznego remontu urządzeń miasto zaciągnęło pożyczkę z Polskiego Banku Komunalnego w Łodzi. W 1948 samorządową elektrownię upaństwowiono, a w początkach lat pięćdziesiątych uległa ona likwidacji. Obecnie w przebudowanym budynku byłej elektrowni mieści się Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna.

8 KOŚCIÓŁ ŚW. LEONARDA, ŁASKAMI SŁYŃĄCY KRZYŻ

Kościół pw. św. Leonarda – drewniany, kryty gontem, w XIV wieku wzmiankowany jako szpitalny. Wielokrotnie restaurowany, w XVI stuleciu zyskał swój dzisiejszy kształt. Znajdują się tam między innymi: gotycki obraz z 1460 roku przedstawiający św. Leonarda, kamienna kropielnica z 1521 r., w bocznym ołtarzu krucyfiks z 1500 r. uznawany za cudowny, na wieży kościoła znajduje się chorągiewka z datą: 1732.

Słupca. Kościół św. Leonarda

9 PLAC PARYSA – TABLICA PAMIĄTKOWA

Tadeusz Parys (25.03.1887-1940) - burmistrz Słupcy w latach 1924-27. Rada Miejska w uznaniu zasług położonych przez Parysa nad

podniesieniem estetycznego wyglądu miasta nazwała 5 czerwca 1930 plac jego nazwiskiem. Tadeusz Parys zginął w Katyniu.

10 ULICA MARCINA ZE SŁUPCY – TABLICA PAMIĄTKOWA

Marcin ze Słupcy był synem Olbrachta (Alberta), mieszczanina ze Słupcy. Żył w 1. połowie XV w. Ojciec dbał o jego wykształcenie i po ukończeniu nauk przygotowujących w 1436 roku zapisał go na Uniwersytet Jagielloński. W 1437 r. uzyskał stopień bakałarza, a w 1441 tytuł magistra. Po ukończeniu studiów opuścił Kraków, powrócił do Słupcy, a w latach 1446-47 wyładał o poetach rzymskich słupskiej młodzieży, między innymi Janowi ze Słupcy, późniejszemu kanonikowi katedry gnieźnieńskiej, dla którego był stryjem. Wykłady te odbywały się w szkole mieszczącej się przy kościele św. Wawrzyńca. W 1447 r. wyjechał do Poznania, gdzie został rektorem szkoły katedralnej. W 1456 r. został powołany ponownie na Uniwersytet Krakowski i wyładał Owidiusza.

Zachował się po nim trzy utwory wierszem pisane:

- „Epitafium na cześć Wincentego z Szamotuł”,
- „Epitafium na cześć Andrzeja Łaskarza”,
- sekwencja o swoim imienniku św. Marcinie w dziesięciu zwrotkach rymowanych.

11 RYNEK – KAMIENICE, POMNIK WOLNOŚCI

Pomnik Wolności na słupckim Rynku został postawiony w 1926 roku dla upamiętnienia słupczan, którzy w latach 1914 – 1920 złożyli Ojczyźnie największą ofiarę: swoje życie. W 1940 roku Niemcy pomnik rozebrali. Na jego miejscu założono klomb i trawnik. Po wojnie na Placu Wolności stanął znowu pomnik różniący się nieco od poprzedniego: w dolnej jego części umieszczono płaskorzeźby przedstawiające sceny bitewne autorstwa Adolfa Zdziarskiego, na szczycie umieszczona została czerwona gwiazda, a u stóp pomnika mogiły poległych w obronie miasta żołnierzy Armii Czerwonej. W lutym 1997 roku ekshumowane zwłoki żołnierzy odwieziono na cmentarz wojskowy w Kole, a 11 listopada odsłonięto i poświęcono odbudowany staraniem słupczan Pomnik Wolności.

Słupca. Odnowiona kamienica przy rynku

Słupca. Apteka „Przy Kościele”

Wokół rynku staromiejskie XIX-wieczne kamienice. W jednej z nich (Plac Wolności 13) w roku 1935 mieściła się apteka.

12 ULICA WARSZAWSKA – DOM GIERYNA (APTEKA K. KOŚCIOŁA)

Jeden ze starszych budynków w mieście. Marian Gieryn postawił ten dom w roku 1921 i prowadził w nim sklep żelazny. Charakterystycznym elementem budynku

była duża, unikatowa, pochodząca z 1928 roku, witryna wystawowa. Później (po wojnie) na wystawie zamiast artykułów żelaznych znalazły się... kapelusze - mieściła się tam pracownia damskich kapeluszy, a sklep zyskał nowy, potoczny, adres: słupczanki chodziły „do modystki”. Dziś mieści się tam apteka „Przy Kościele”.

13 KOŚCIÓŁ ŚW. WAWRZYNIA (DZWON, CHRZCIELNICA, KROPIELNICA, OŁTARZ, ORGANY)

Pierwsze wzmianki o kościele pw. św. Wawrzyńca pochodzą z 1296 r. Zniszczony w czasie najazdu krzyżackiego w 1331 roku. Potężna bryła późnogotyckiej fary jest przykładem dwuetapowego przedsięwzięcia budowlanego, w którym jako pierwsze w 1. połowie XIV w. powstało prezbiterium, a w początkach XV w. dobudowano potężny korpus nawowy. Fundatorem przebudowy i rozbudowy kościoła w połowie XV w. był biskup poznański Andrzej z Brina. Z bogatego wyposażenia na uwagę zasługuje umieszczony na belce tęczowej krucyfiks (z około 1420 r.) i figura Matki Boskiej Bolesnej z tzw. Grupy Ukrzyżowania z około 1420 r., kropielnica późnogotycka z herbem Poraj, organy czy liczne paramenty z unikatowym późnogotyckim kielichem.

Słupca. Organy w kościele św. Wawrzyńca

14 DAWNA LANDRATURA

Na narożniku ulicy Warszawskiej i Kościuszki znajduje się dom, w którym w czasie I wojny światowej mieściła się siedziba Landratsamtu czyli urząd starościński.

Słupca. Dawna Landratura

15 ULICA KOŚCIUSZKI 4 – DAWNY ZAJAZD POCZTOWY

Budynek wzniesiony w 1. połowie XIX wieku, początkowo pełniący funkcję zajazdu pocztowego, aktualnie prywatny budynek mieszkalny.

16 PLAC SZKOLNY – SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1 I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE

Słupca. Szkoła Podstawowa nr 1 i Liceum Ogólnokształcące

Jeden ze starszych budynków w Słupcy. Mieściła się tu dawna Szkoła Powsteczna, która powstała w latach 1922-24. Budynek nie zmienił swojego przeznaczenia – dziś funkcjonują tu szkoły: Szkoła Podstawowa nr 1 i Liceum Ogólnokształcące.

17 POMNIK KSIĘDZA FRANCISZKA SZCZYGŁOWSKIEGO

Ksiądz prałat Franciszek Szczygłowski (04.10.1876-28.07.1941) - od 1920 roku związany z parafią św. Wawrzyńca, sprowadził salezjanów do opactwa pocysterskiego w Łądzie oraz siostry sercanki do Słupcy. W 1921 r. zainicjował budowę gmachu dla szkoły podstawowej i licealnej. Twórca Polskiej Macierzy Szkolnej, założyciel średniej szkoły handlowej, przekształconej w 1939 r. w gimnazjum kupieckie. W maju 1923 roku otrzymał godność kanonika honorowego kolegiaty kaliskiej. 7 grudnia 1940 r. aresztowany i zabrany do więzienia w Koninie, a stamtąd do Gniezna, gdzie został zamordowany. Po wojnie pochowany w Radomsku.

18 KINO „SOKOLNIA”, MIEJSKI DOM KULTURY

Słupca. Kino „Sokolnia”

W tym miejscu mieścił się lokal Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. Z 3 czerwca 1925 roku pochodzi akt notarialny nabycia placu pod budowę sokolni. Inicjatorem utworzenia organizacji sokolej na terenie Słupcy był Józef Belechowicz. Organizacja nie ograniczała się tylko do zajęć sportowych i turystycznych. Towarzystwo posiadało własną orkiestrę dętą. Pierwsze kino, a raczej kinematograf wybudowany został w 1936 r., zezwolenie na wyświetlanie filmów zostało wydane p. Wawrzyńcowi Kluczyńskiemu w lutym 1937 r. Przybytek nosił nazwę KINO „SŁOŃCE” i mieścił się w lokalu przy ulicy 11 Listopada. Wyświetlano w nim

filmy nieme ilustrowane muzyką graną na żywo m.in. przez A. Szelutę. Po wojnie kino przeniesiono do budynku dawnej Sokolni i nazwano wdzięcznym imieniem Grażyna. W 2009 roku podczas uroczystego otwarcia odremontowanego budynku kina zmieniono jego nazwę na: KINO „SOKOLNIA” – upamiętniając tym samym słupckich sokołów i sokolnię.

19 FIGURA ŚW. WAWRZYŃCA

10 sierpnia 1927 poświęcono figurę św. Wawrzyńca, która stała przed budynkiem u zbiegu ulic: Traugutta i Alei Tysiąclecia. W 1935 roku figurę przeniesiono na plac przed budynkiem przytułku miejskiego (obecnie budynek Ksiąg Wieczystych). 10 sierpnia 2010 roku figura wróciła na swoje miejsce a św. Wawrzyniec decyzją papieża Benedykta XVI został ogłoszony patronem miasta.

Słupca. Figura św. Wawrzyńca

20 POMNIK BOHATERÓW II WOJNY ŚWIATOWEJ

Pomnik Pamięci Narodowej. Upamiętnia on tych, którzy wywalczyli niepodległość, a także tych, „którzy czynem i krwią serdeczną swe umiłowanie do ziemi ojczystej świadczyli.”

21 JEZIORO SŁUPECKIE I KOPIEC SZWEDZKI

Sztuczny zbiornik wodny o powierzchni 258 ha utworzony w latach 1954-1955 na miejscu torfowiska ze spiętrzenia wód rzeki Meszny. Akwen jest bardzo popularny wśród wędkarzy. W przeszłości jezioro było miejscem organizacji zawodów motorowodnych. Od południa do jeziora przylegają obszary leśne i park miejski Słupcy. W wodach jeziora występują: leszcze, płocie, węgorze, karpie, okonie. Na jego wodach, na sztucznej wyspie wznoszą się pozostałości po starym, prasnówiańskim grodzisku, które wraz z groblą i osadą otwartą na brzegu jeziora tworzyło zespół osadniczy kultury łużyckiej z okresu halszackiej wczesnej epoki żelaza (750-400 r. p.n.e.).

Jezioro Słuckie. Szwedzki Kopiec

Ponoć kiedyś, podczas potopu szwedzkiego, obozowali tam Szwedzi – może stąd wzięła się nazwa, którą to miejsce określa się do dziś: „Szwedzki Kopiec”?

22 CMENTARZ ŻYDOWSKI

W czasie II wojny światowej spalowany przez Niemców. Dziś o jego istnieniu przypomina symboliczny pomnik utworzony z głazów i szczątków macew – żydowskich płyt nagrobnych.

Pomnik ustawiono w 1996 roku z inicjatywy Słuckiego Towarzystwa Społeczno – Kulturalnego. Szczątki ocalałych macew można też oglądać w lapidarium przy Muzeum Regionalnym.

23 CMENTARZ PRAWOSŁAWNY UL. SZEŁUTY

To miejsce upamiętnia obelisk z prawosławnym krzyżem ustawiony staraniem Słuckiego Towarzystwa Społeczno – Kulturalnego.

24 DOM APOLINAREGO SZEŁUTY

W tym domu mieszkał i pracował Apolinary Szełuto, wybitny kompozytor i pianista okresu Młodej Polski. Los związał Go ze Słupcą, do której przybył wraz z rodziną w 1933 r. Pełnił tu obowiązki notariusza. Starszy Pan spacerujący z psem – takim pozostał w pamięci wielu słupczan. Nigdy nie wyrzekł się swojej pasji: MUZYKI i nie zaprzestał komponowania. Po śmierci w 1966 roku spoczął na słupckim cmentarzu parafialnym.

25 ALEJA KATYŃSKA

Słupca przystąpiła do programu „KATYŃ... ocalić od zapomnienia”, którego celem jest uczczenie pamięci Bohaterów Zbrodni Katyńskiej, a zarazem przywrócenie ich sylwetek zbiorowej pamięci narodu. Jeden dąb to jedno nazwisko z Listy Katyńskiej. Do 13 kwietnia 2012 zasadzono już 18 dębów.

26 CMENTARZ PARAFIALNY

Cmentarz św. Krzyża - słupcki cmentarz parafialny - powstał prawdopodobnie około roku 1831, na co wskazuje data zachowana na cmentarnej kapliczce. Jest to miejsce spoczynku powstańców, żołnierzy i osób zasłużonych dla miasta. Warto zobaczyć nagrobki: Wojciecha Olsztyńskiego – powstańca z 1863 r., grób rodziny Kozickich – rodziców S. Kozickiego, dowódcy słupckich POW-iaków z 1918 r., Ludwika Lubeka – referenta powiatu słupckiego, A. Szełuty – kompozytora Młodej Polski, Ali Mustafy – Michałowskiego – adwokata, Mateusza Melanda – powstańca z 1863 r., Atanazego Karwowskiego – kapelana wojsk powstańczych z 1863 r., Felicjana Trębaczewicza – inicjatora strajku dzieci szkolnych 1905 r., Bronisława Gutowskiego – założyciela i prezesa OSP, Mariana Jareckiego – regionalisty, Januarego Józefa Jasińskiego – kapelmistrza OSP.

Słupca. Park Miejski

27 PARK MIEJSKI

Park Miejski założony został w 1867 roku. W ten sposób upamiętniono powstanie powiatu słupckiego. W tym samym czasie po drugiej stronie ulicy wykopano stawek. Współ z tym stawkiem, ze skwerem Szełuty, ogródkiem jordanowskim i lasem komunalnym tworzy największy kompleks zieleni wokół miasta. Było to miejsce spotkań, zabaw, pikników, festynów, koncertów,

choć nie tylko - miały tam też miejsce wydarzenia o wymiarze historycznym. I tak w roku 1907 w czasie strajku szkolnego młodzież przeszła spod gmachu szkoły podstawowej przy ulicy Warszawskiej do wschodnich granic miasta, topiąc po drodze w parkowym stawku dwugłowego, carskiego, orła – symbol rusyfikacji. W 1912 roku przejeżdżający konno ulicą Warszawską żołnierz podjechał do krzyża stojącego nad stawkiem, zdjął koronę z głowy Jezusa i rzucił ją do wody. Incydent ów zauważył mieszkaniec Słupcy p. Gieryn, który po oddaleniu się żołnierza wyłowił ową koronę i przechował ją do 22 stycznia 1916 r.,

Słupca. Fontanna w Parku Miejskim

kiedy to w rocznicę powstania styczniowego odbyła się manifestacja patriotyczno - religijna mieszkańców Słupcy, której centralnym momentem była koronacja Chrystusa odzyskaną koroną.

29 grudnia 2008 r. słupcki Park Miejski wpisano do rejestru zabytków.

28 SKWER SZELUTO I POMNIK

Pomnik ku czci Apolinarego Szeluty postawiono w 100. rocznicę Jego urodzin (23 lipca 1984 roku). Na domu, w którym mieszkał, wmurowano tablicę pamiątkową, skwer leżący nieopodal nazwano Jego imieniem.

Słupca. Pomnik Apolinarego Szeluty

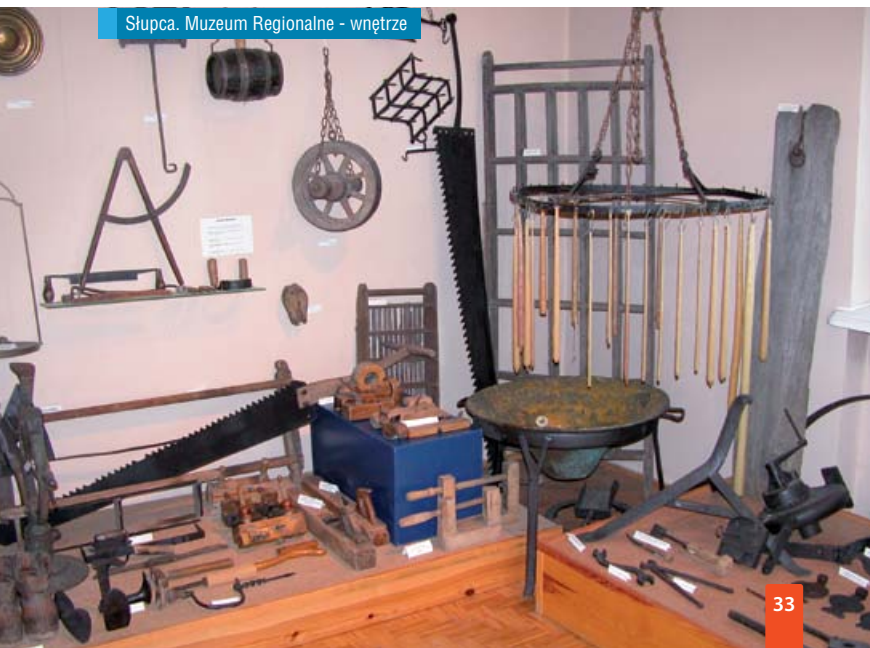
29 MUZEUM REGIONALNE

Muzeum Regionalne mieści się w zabytkowej willi z 1920 roku. To miejsce, o które słupczanie bardzo zabiegali: inicjatywę utworzenia placówki gromadzącej materialne pamiątki z przeszłości podejmowano trzykrotnie, wreszcie w 1975 roku udało się to słupckiemu regionaliście - Wojciechowi Sypniewskiemu. Są tam zgromadzone zbiory archeologiczne, etnograficzne oraz historyczne ilustrujące historię i kulturę miasta, bogatą przeszłość Ziemi Słupeckiej oraz losy mieszkańców tych terenów na przestrzeni wieków.

Słupca. Muzeum Regionalne

Słupca. Muzeum Regionalne - wnętrze

W Słupcy istnieją dobre warunki do uprawiania sportu i dbania o swoją kondycję fizyczną. Prężnie działa Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, z którego bogatej, całorocznej oferty korzystają dzieci, młodzież i dorośli. Działają także organizacje sportowe: Słupecki Klub Piłkarski, Międzyskolny Ośrodek Sportu, UKS „Kopernik”, Słupecki Klub Karate „DO SHOTOKAN”, Słupeckie Towarzystwo Tenisowe, Słupecki Klub Tenisa Stołowego, Słupecki Klub Bokserski „SOKÓŁ”, Słupecka Organizacja Strzelecka „FORT”.

W ostatnich latach znacznie poprawiła się nasza baza sportowa: możemy poszczycić się dwoma Orlikami (boiska przy ulicy Gajowej i Powstańców Wielkopolskich), na których można zagrać m.in. w piłkę nożną, siatkową oraz w koszykówkę. Kolejnym miejscem, gdzie młodzi ludzie mogą uprawiać sport jest boisko wielofunkcyjne przy Szkole Podstawowej nr 1.

Młodzi sportowcy mogą spożytkować nadmiar energii, uprawiając różnorodne dyscypliny sportu, w obrębie płyty boiska wyznaczone są bowiem pola do piłki ręcznej, siatkówki, tenisa, do gry w Street-Basketball. W Słupcy przy Stadionie Miejskim znajduje się 5 kortów tenisowych z nawierzchnią ceglastą. Boiska umożliwiają realizację wielu przedsięwzięć sportowych niedostępnych dotychczas mieszkańcom Słupcy. Jako obiekty wielofunkcyjne stają się areną współzawodnictwa sportowego w dyscyplinach zespo-

towych. O tym, że sport cieszy się w mieście dużą popularnością, świadczyć mogą sukcesy słupeckich sportowców.

Nie tylko na boiskach sportowych można rozwijać swoje pasje. Nowo powstające ścieżki rowerowe oraz leśne trasy Nordic Walking zyskują zwolenników w każdym wieku.

Coraz popularniejszą formą aktywności ruchowej staje się bieganie, co przekłada się na liczne zgłoszenia uczestnictwa do biegów lokalnych, a także ogólnopolskich na różnych dystansach.

Dbanie o własną kondycję fizyczną będzie procentować w przyszłości, zagwarantuje uprawiającym sport zdrowie w każdym wieku: zdrowe dzieci to zdrowi i wysportowani dorośli, to sprawne osoby starsze. Ruch i sport to nie tylko zdrowie fizyczne, to także znakomita

okazja do pokonywania barier i własnych słabości. Zwycięstwo nad nimi może być dobrym zastrzykiem optymizmu, wiary w siebie i dobrą motywacją do pracy nad sobą. Staramy się, aby wszyscy mieszkańcy naszego miasta odkryli satysfakcję, jaką daje uprawianie sportu.

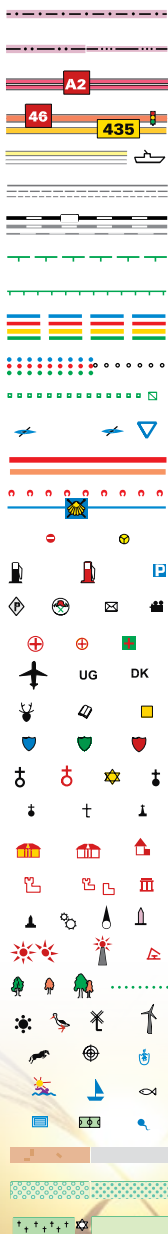
- **Marina Łąd** – przystań dla jachtów i łodzi na rzece Warcie, www.marinalad.pl
Rejsy katamaranem EMS Aquarius, spływy kajakowe
Rezerwacja sprzętu i terminów: tel. 63 276 30 47, kom. 507 47 83 49
e-mail: kapitanat@marinalad.pl

- **Centrum Nurkowe DIVER 24 Hotel Moran**** SPA**
Ostrowo 30, 62-430 Ostrowo, tel. 605 660 237, 618 530 997
www.diver24.pl, www.hotelmoran.pl
- **Baza windsurfingowa: everB windsurfing**
Powidz, tel. 665 506 609, 609 561 087, www.wind.everb.pl
- **Czarter Jacht – Krzysztof Sieszczyła Powidz**
Powidz - „Dzika plaża” Zatoka zgon, tel. 601 414 928, www.jezioropowidzkie.pl
- **Jacht Czarter Maciej Krajka Powidz**
Ośrodek Wypoczynkowy „Łazienki” w Powidzu, tel. 601 053 552, www.jezioropowidzkie.pl
- **Czarter jachtów Zbigniew Biesek**
Przybrodzin, plaża wojskowa, tel. 601 766 924, www.jezioropowidzkie.pl
- **Firma TRAVERS czarter jachtów** (rejsy i szkolenia katamaranowe)
właściciel jachtów: Łukasz Kowalski, ul. 29 grudnia 52, tel. 601 278 326
- **Boiska do plażowej piłki siatkowej** w Powidzu i w Przybrodzinie
- **Kompleks boisk ORLIK 2012** w pobliżu OW „Łazienki” w Powidzu

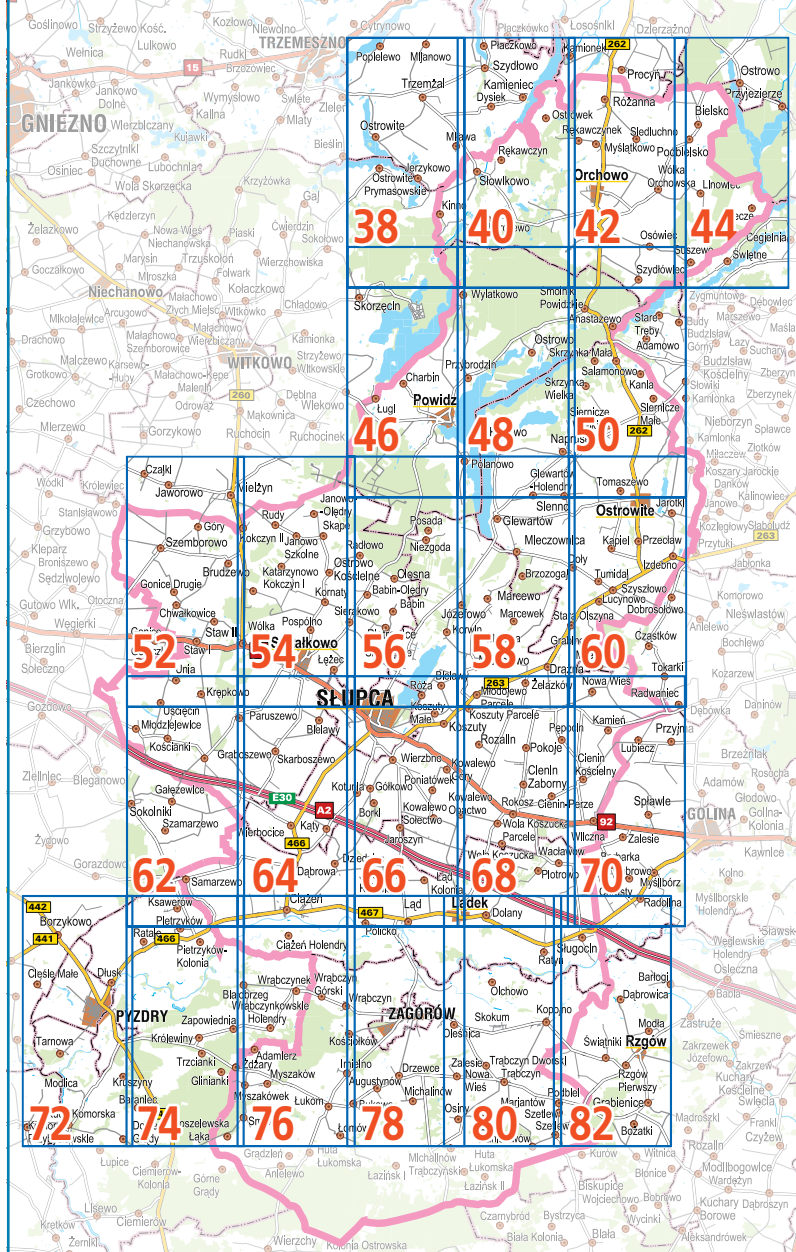
- **Ośrodek Szkoleniowo – Wypoczynkowy**
Wypożyczalnia sprzętu wodnego, strzeżone kąpielisko, boisko do siatkówki
Giewartów, ul. Parkowa 1, 62-402 Ostrowite, tel. 63 274 34 70, 696 489 957
www.osw.giewartow.com
- **Boiska do plażowej piłki siatkowej** w Giewartowie
- **Ośrodek Wypoczynkowo-Żeglarski „HORN” w Kosewie**
wypożyczalnia sprzętu wodnego, tel. 501 567 450
- **Stadnina koni Mieczownica, jazda konna (samodzielna), jazda na lonży, przejażdżka bryczką, ognisko, Mieczownica 16/1, 62-402 Ostrowite**, tel. 63 274 31 63
- **Centrum Nurkowe NEMO**
62-402 Giewartów, tel. 509 581 397, 501 486 444, www.nemo.com.pl
- **Poznański Klub Działalności Podwodnej**
62-402 Giewartów, tel. 501 601 601, 63 276 61 63, www.pkdp.poznan.pl
- **Centrum Szkolenia Płetwonurków i Turystyki Podwodnej „POSEJDON”**
62-402 Giewartów, tel. 601357609, www.posejdon.com.pl
- **Ośrodek Szkoleniowo – Wypoczynkowy „Podwodniak”**
ul. Armii Krajowej 2, 62-402 Giewartów, tel. 691 957 938, 601 183 144, www.podwodniak.net
- **Baza nurkowa Nautica**
ul. Słupecka 2, 62-402 Kosewo, tel. 601 284 195, 693 835 356, www.nautica.poznan.pl
- **Baza windsurfingowa Funsport**, Giewartów, tel. 603 941 200, www.funsport.com.pl
- **Ośrodek Aktywnego Wypoczynku „Michasiówka”**, organizacja obozów, kolonii
ul. Armii Krajowej 123, Giewartów, tel. 62 502 45 40, tel. 664 93 21 72, www.sun-sport.pl

skala \ scale 1 : 50 000

- granica województwa
province boundary
- granica powiatu; granica miasta, gminy
district boundary; city or commune boundary
- autostrada
motorway
- droga krajowa; droga wojewódzka; numery dróg; sygnalizacja świetlna
national road; Inter-regional road; road numbers; traffic lights
- drogi lokalne; przeprawa promowa
local road; ferry crossing
- droga gruntowa; droga leśna, polna; ścieżka
macadam road; forest road, field way; footpaths
- linia kolejowa; czynna; nieczynna; stacja kolejowa; tory rozebrane
railway; closed railway line; railway station; dismantled railway
- granica parku krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu
landscape park boundary; borderline of the area of preserved landscape
- granica rezerwatu
nature reserve boundary
- szlaki turystyczne piesze
tourist routes and footpaths
- szlaki rowerowe, nieoznakowany szlak rowerowy
bicycle tourist routes; unmarked bicycle route
- ścieżka dydaktyczna; stanowisko edukacyjne
teaching path; teaching standpoint
- szlak kajakowy; zejście szlaku kajakowego
kayak route; canoe trail exit
- proponowane trasy rowerowe
recommended bicycle routes
- szlak konny; szlak św. Jakuba
horse-riding route; way of St. James
- zakaz wjazdu; przystanek PKS
no entrance; bus stop
- stacja paliwowa; całodobowa; pozostałe; parking
filling station; 24 hours; others; parking
- polcja; straż pożarna; poczta; kino
police station; fire brigade station; post-office; cinema
- szpital; inne placówki służby zdrowia; lecznica dla zwierząt
hospital; other health care facilities; veterinary clinic
- Baza Lotnicza Powidz; Urząd Gminy; Dom Kultury
Powidz Air Base; commune office; community centre
- leśniczówka; biblioteka; przedszkole
forester's lodge; library; kindergarten
- szkola podstawowa; gimnazjum; szkoła ponadgimnazjalna
primary school; junior high school; secondary school
- kościół; kościoły zabytkowy; synagoga; kaplica
church; historic church; synagogue; chapel
- kapliczka; krzyż przydrożny; figura świętego
shrine; roadside cross; a saint's statue
- pałac; odrestaurowany; nieodrestaurowany; inny zabytek architektury
palace; reconstructed; in bad condition; another historic monument
- ruiny zamku; inne ruiny; muzeum
castle ruin; ruin of an significant object; museum
- pomnik; zabytek techniki; wieża; kamień graniczny
memorial; monument of technology; tower; boundary stone
- punkt widokowy; wieża widokowa; miejsce odpoczynku
view point; viewing tower; breathing spot
- pomnik przyrody; charakterystyczne drzewo; zabytkowy park; aleja drzew
monument of nature; distinctive tree; historic park; promenade of trees
- grodzisko; gniazdo bocianie; wiatrak zabytkowy; farma wiatrowa
settlement site; stork-nest; windmill; wind farm
- ośrodek jeździecki; strzelnica sportowa; plac zabaw
horse riding center; shooting-range; children's playground
- kapleńsko; przystań żeglarska; łowisko komercyjne
public swimming-bath; marina; public fishery
- basen; basen sportowe; źródło
swimming-pool; sports field; mineral spring
- zabudowa; tereny przemysłowe
built-up area; industrial area
- ogródki działkowe; sad
allotment-gardens; orchards
- cmentarz; cmentarz żydowski; las
cemetery; Jewish cemetery; forests

POWIDZKI PARK KRAJOBRAZOWY

Powidzki Park Krajobrazowy (pow. 24 600 ha), położony w obrębie Powidzko-Bieniszewskiego Obszaru Krajobrazu Chronionego, powstał w 1998 r. na terenie gmin: Kleczew, Orchowo, Ostrowite, Powidz, Słupca, Wilczyn i Witkowo. Swoistą cechą krajobrazu tego regionu jest system 17 jezior połodowcowych, wąskich, długich i głębokich. Znajdują się tutaj jedne z największych i najczystszych jezior w Polsce: Powidzkie i Skorzęcińskie (Niedzięgiel). Większość jezior połączona jest drobnymi ciekami i sztucznymi kanałami, brak natomiast dużych rzek. Stosunkowo bogata jest szata roślinna Parku, stwierdzono tam bowiem 990 gatunków roślin naczyniowych w 216 zbiorowiskach roślinnych. Wśród roślin 61 gatunków podlega prawnej ochronie. Obecnie występują na tym terenie 22 gatunki ryb.

TRZEMŻAŁ (gm. Trzemeszno)

Wieś sołecka, w początkach swoich dziejów należała do klasztoru kanoników regularnych w Trzemesznie. W 1895 r. miejscowy majątek wykupiła pruska Komisja Kolonizacyjna. W 1901 r. powstała niemiecka szkoła, we wsi zachowała się też stara **kuźnia**. W 1888 r. urodził się tu major Mieczysław Paluch, jeden z dowódców powstania wielkopolskiego. **Kościół św. Józefa Rzemieślnika** wybudowano w 1985 r.

OSTROWITE (gm. Trzemeszno)

Wieś położona nad Jeziorem Ostrowickim, na wysepce Dębowy Ostrów (pow. 1,4 ha) pozostałości **grodziska** kultury łużyckiej.

OSTROWITE PRYMASOWSKIE (gm. Trzemeszno)

W 1237 r. Władysław Odonic nadał wieś Januszowi, kanclerzowi Fulkona, arcybiskupa gnieźnieńskiego. **Klasycystyczny kościół św. Marcina** z lat 1841-51, wzniesiony na miejscu drewnianego, wieża z 1905 r. Obok drewniana dzwonnica z 1. połowy XIX w. Wewnątrz obrazy: MB Ostrowickiej z 1623 r., Chrystusa Ukrzyżowanego z końca XVI w. We wsi **chata szachulcowa** z połowy XIX w. i zespół dworski.

PIŁKA (gm. Witkowo)

Młyn z początku XX w. i leśniczówka.

Ostrowite Prymasowskie. Dzwonnica

SZYDŁOWO (gm. Trzemeszno)

Kościół Najświętszego Imienia Jezus, NMP i św. Józefa z XVIII w., wzniesiony przez opata Michała Kościeszę Kosmowskiego z Trzemeszna na miejscu kaplicy z 1466 r. Obok plebania z 1795 r., murowana dzwonnica z XIX w. i figura św. Jana Nepomucena. We wsi znajduje się **zespół dworski**.

KAMIENIEC (gm. Trzemeszno)

Wieś położona nad Jeziorem Kamienieckim. **Drewniany kościół św. Jakuba Większego** zbudowany w latach 1722-24 przez zakonnik z Trzemeszna Jana Cieńskiego. Jednonawowy, wzniesiony na planie krzyża tacińskiego. Wewnątrz: późnobarokowy ołtarz główny i ambona z lat 1722-24, barokowe ołtarze boczne z 2. połowy XVII w., belka tęczowa z późnogotycką grupą Ukrzyżowania z połowy XVI w. i rokokowy prospekt organowy z 2. połowy XVIII w. Obok drewniane figury św. Jakuba i Jana Pawła II. We wsi **zespół dworski**.

Kamieniec. Figura

JEZIORO KAMIENIECKIE (pow. 225 ha)

Położone na Pojezierzu Gnieźnieńskim, na pograniczu gmin Trzemeszno, Orchowo i Mogilno, maks. głębokość wynosi 18,5 m. Na wschodnim brzegu **grodzisko** zwane Okopem Szwedzkim. Przez jezioro przepływa Noteć.

SŁOWIKOWO (gm. Orchowo)

Wieś założona ok. 1540 r., od 1579 r. należała do Baltazara Turzyńskiego i Bartłomieja Słowikowskiego. Od XVI w. funkcjonował tu młyn wodny i wiatrak. W 2. połowie XVIII w. pojawili się osadnicy ołędzcy. W 1901 r. miał tu miejsce strajk szkolny. Dawny **dwór** z 2. połowy XIX w., po przebudowach utracił wartość zabytkową. Obok zabytkowy park w stylu angielskim o pow. 2,54 ha z dwoma pomnikami przyrody (dęby szypułkowe o obw. 480 i 400 cm). Zachował się też dom rządcy majątku, mieszkał tu biskup kaliski Teofil Wiłski. Obok znaleziono rzymskie monety i naczynie brązowe. Przy szkole **skansen maszyn rolniczych Nad Potokiem**. We wsi urodził się w 1725 r. Michał Kościesza Kosmowski, opat trzemeszeński.

SKUBARCZEWO (gm. Orchowo)

Dwór z XIX/XX w., w okresie międzywojennym własność Józefa Hoppe, obecnie Dom Pomocy Społecznej Gnom.

Słowikowo. Skansen

PROCYŃ (gm. Mogilno)

Późnoklasycystyczny **dwór** z połowy XIX w., przebudowany w 1905 roku, do niedawna funkcjonowała tu szkoła podstawowa. Obok park z połowy XIX w. z trzema pomnikowymi dębami szypułkowymi o obw. 320-360 cm.

RÓŻANNA (gm. Orchowo)

Dwór z początku XIX w., później rozbudowany, nakryty dachem naczółkowym. Obok resztki parku. Współczesny **kościół** św. Brata Alberta z lat 1996-2000.

Różanna. Dwór

ORCHOWO

Wieś gminna w powiecie słupskim, położona przy szosie Mogilno – Ostrowite i nieczynnej linii kolejowej z Mogilna. Wzmiankowana w 1369 r. jako własność chorążego gnieźnieńskiego Mikołaja z rodu Rogalów. W 1506 r. starosta bełżycki Jerzy Krupski nadał jej prawa miejskie (później utracone). Zniszczona w czasie wojny północnej (1700-21). W 1916 r. doprowadzono linię kolejową z Mogilna. **Drewniany kościół Wszystkich Świętych**, położony w Orchowie Dolnym, zbudowany w latach 1789-92, fundacji Petroneli Mlickiej. Budynek salowy, bez wyodrębnionego prezbiterium. Wieża nakryta blaszanym hełmem baniastym z latarnią. Wyposażenie wnętrza rokokowo-klasycystyczne z XVIII/XIX w. Obok plebania z XIX/XX w. i nagrobek 19-letniego powstańca styczniowego Waleriana Kucharskiego. **Neoromański kościół Niepokalanego Poczęcia NMP**, zbudowany przez ewangelików w latach 1895-1900, po 1945 r. przejęty przez katolików. W kruchcie epitafium księdza Mariana Lapisy (1906-42), zamęczonego w obozie koncentracyjnym w Dachau. **Dom** przy ul. Lipowej 1 z końca XIX w. Budynek **stacji** kolejowej z 1916 r.

OSÓWIEC (gm. Orchowo)

Wieś wzmiankowana w XV w. **Barokowy dwór** z 1. połowy XVIII w., powstał jako drewniany, w 2. połowie XVIII w. dobudowano narożne alkierze, zaś w XIX w. część tylną. W latach 80. XX w. zrujnowane drewniane ściany wymieniono na ceglane. Dawny wygląd zachowały jedynie szczyty w piętrowym ryzalicie elewacji frontowej oraz tylnej. **Kaplica MB Różaniec** z 1883 r.

Osówiec. Dwór

OSTROWO (gm. Strzelno)

Wieś położona nad Jeziorem Ostrowskim, wzmiankowana w bulli papieskiej z 1193 r. jako własność norbertanek ze Strzelna. **Neoromański kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa** z 1869 r., zbudowany na miejscu poprzedniego z 1448 r. Wewnątrz manierystyczny obraz Koronacji MB z 2. połowy XVI w. Obok skansen narzędzi rolniczych założony przez księdza Władysława Gaszaka i figura maryjna, odbudowana po wojnie. Odrestaurowany w 2007 r. **wiatrak-koźlak**. Zadbany **dwór** z 1928 r.

PRZYJEZIERZE (gm. Jeziora Wielkie)

Letnisko położone nad Jeziorem Ostrowskim, duży kompleks wypoczynkowy z plażą, hotelem, licznymi ośrodkami wypoczynkowymi, domkami kempingowymi i bazą gastronomiczną. Teren ten zarządzany jest przez Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Jeziorach Wielkich.

LINÓWIEC (gm. Orchowo)

Drewniany kościół św. Marcina z 1749 r., wzniesiony prawdopodobnie na miejscu średniowiecznego grodziska. Wewnątrz ołtarz główny z połowy XVIII w. z obrazem Zaślubin NMP. Obok drewniana dzwonnica z 2. połowy XVIII w. o ciekawym kształcie krosna, skośnie szalowana w dolnej części z dwuspadowym dachem. Naprzeciwko skromny dwór, na początku XX w. własność Zakrzewskich. Obok park dworski z 2. połowy XIX w. z pomnikowym dębem o obw. 450 cm. **Kapliczka** św. Wawrzyńca z XIX w.

Linówiec. Kościół św. Marcina

MRÓWKI

Skansen archeologiczny obejmujący gródek stożkowaty, ukryty w lesie na półwyspie jeziora Kownackiego. Odkryty w 1923 r., zbadany wykopaliskowo w latach 1971-72. Zamieszany był od końca XIII do połowy XIV w., kiedy uległ spaleni. Gród wzniesiono na stożkowatym kopcu o wys. 7 m i otoczono fosą, połączoną z jeziorem. Na szczycie kopca odsłonięto pozostałości pięciobocznej wieży, całość była otoczona palisadą. W 1973 r. powstał tu skansen archeologiczny projektu Z. Łabudy. Zrekonstruowano wieżę, chatę i palisadę na szczycie kopca, zbudowano bramę wejściową i mostek przez fosę. W wieży mieści się niewielka ekspozycja i platforma widokowa, organizowane są też imprezy. Obiekt działa jako filia Muzeum Okręgowego w Koninie, czynne 1.04-30.09 codziennie 10.00-18.00.

Jezioro Kownackie

SKORZĘCIN (gm. Witkowo)

Największa w Wielkopolsce miejscowość wypoczynkowa nad jeziorami: Niedziegiel i Białym o powierzchni 54 ha. Znajdują się tu: hotele, pensjonaty, pola namiotowe, restauracje, bary, kluby, dyskoteki, boiska, korty tenisowe, plaże, wypożyczalnie sprzętu wodnego (kajaki, rowery wodne). We wsi **dwór** z XIX/XX w., otoczony parkiem. W przysiółku Skorzęcin-Nadleśnictwo dawna siedziba **nadleśnictwa** z grupą kilkudziesięciu pomnikowych dębów o obw. do 430 cm.

CHARBIN (gm. Powidz)

Mała wieś z majątkiem ziemskim, piętrowy **pałac** z XIX w., obok park i folwark.

Powidz. Kościół św. Mikołaja

POWIDZ

Wieś gminna w powiecie słupeckim, położona nad brzegiem Jeziora Powidzkiego, znany ośrodek turystyczny. Lokowana w 1243 r. przez księcia Bolesława Pobożnego na prawie niemieckim, w 1352 r. wzmiankowana jako miasto. W XV w. przy kościele parafialnym powstała szkoła, podlegająca Akademii Krakowskiej, a w XVIII w. fabryka szkła, zwana Hutą Powidzką. W 1815 roku Powidz znalazł się w Prusach, przez środek Jeziora Powidzkiego biegła granica z zaborem rosyjskim. W 1896 r. doprowadzono kolej wąskotorową z Gniezna, przedłużoną w 1911 r. do Anastazewa (obecnie kolej turystyczna). W 1934 r. Powidzowi odebrano prawa miejskie,

w 1994 r. reaktywowano gminę Powidz. **Neogotycki kościół św. Mikołaja** z 1863 r. **Góra Zamkowa** - szczyt grodziska stożkowego, które liczy sobie około 1000 lat. Podczas wykopaliś w latach 1958 i 1964 znaleziono tu średniowieczne fragmenty naczyń, które obecnie znajdują się w muzeum w Gnieźnie. **Figura Ducha Świętego** (podobno jedna z czterech w Europie), przypuszczalnie wystawiona w miejscu, gdzie w 1779 r. stał przytułek dla starszych ludzi. **Pomnik Powstańców Wielkopolskich** powstały w 1991 r. **Izba Muzealna** przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Powidzu. Można tu obejrzeć znaleziska wydobyte z głębin Jeziora Powidzkiego, najstarsze eksponaty pochodzą z epoki brązu i żelaza (VI w. p.n.e.). **Rynek** zbudowany według prawa magdeburskiego (wszystkie ulice rozchodzą się promieniście pod kątem prostym). W 2006 r. umieszczono tu rzeźbione w drewnie figury. Zrujnowany **wiatrak**. Dwa **kompleksy wypoczynkowe** z plażami i przystaniami: Łazienki i Dzika Plaża.

Powidz. Figura św. Floriana

JEZIORO POWIDZKIE

• *kamera i stacja pogodowa nad Jeziorem Powidzkim: www.jezioropowidzkie.pl*

Położone na Pojezierzu Gnieźnieńskim Jezioro Powidzkie jest największym jeziorem Wielkopolski (pow. 1097,50 ha) i wraz z pobliskimi jeziorami tworzy Zespół Jezior Powidzkich. Są one pozostałością zlodowacenia, w większości o charakterze rynnowym. Jeziora tego typu charakteryzują się wydłużonym kształtem i stosunkowo dużymi głębokościami. Takie też jest Jezioro Powidzkie, które z głębokością dochodzącą do 46 m należy do najgłębszych w Wielkopolsce. Otoczone licznymi wzniesieniami z górującym nad Powidzem wzgórzem o wysokości ponad 130 m, z którego rozciąga się daleki widok na jezioro i najbliższą okolicę, z brzegami częściowo zalesionymi, tworzy malowniczy i urozmaicony krajobraz.

PRZYBRODZIN (gm. Powidz)

Miejscowość wypoczynkowa nad brzegiem Jeziora Powidzkiego, liczne ośrodki wypoczynkowe, gospodarstwa agroturystyczne, plaża, przystań i turystyczna kolej wąskotorowa.

OSTROWO (gm. Powidz)

Miejscowość wypoczynkowa, położona między jeziorami: Powidzkim i Powidzkim Małym. **Stacja końcowa turystycznej kolei wąskotorowej z Gniezna** (kursuje w weekendy od czerwca do sierpnia). Odrestaurowany **wiatrak Bryszówka**.

KOSEWO (gm. Ostrowite)

Miejscowość wypoczynkowa nad brzegiem Jeziora Powidzkiego, wzmiankowana w 1364 roku. Plaże, przystań, ośrodek wypoczynkowy, liczne domki letniskowe. **Dwór** z 2. połowy XIX w., otoczony parkiem z 4 pomnikowymi dębami, obecnie ośrodek wypoczynkowy.

NAPRUSEWO (gm. Ostrowite)

Wieś znana od XIV w. Zdewastowany **dwór** z ok. 1890 r., obok park z aleją starych grabów, okazałymi dębami szypułkowymi i interesującym bukiem formy purpurowej. Na południe od wsi pozostałości **wiatraka** koźlaka z 2. połowy XIX w.

COŚ DLA WĘDKARZY...

Z uwagi na nieskazitelną czystą wodę wiele osób przyjeżdża do Powidza, aby „powędkować”. Należy jednak pamiętać, że zgodnie z przepisami Ustawy o rybactwie śródlądowym, przed rozpoczęciem połowu należy zapoznać się z Regulaminem Amatorskiego Połowu Ryb PZW (dostępny na stronie internetowej: www.pzw.org.pl) oraz zakupić tzw. kartę rybacką, bez której nie wolno dokonywać połowu).

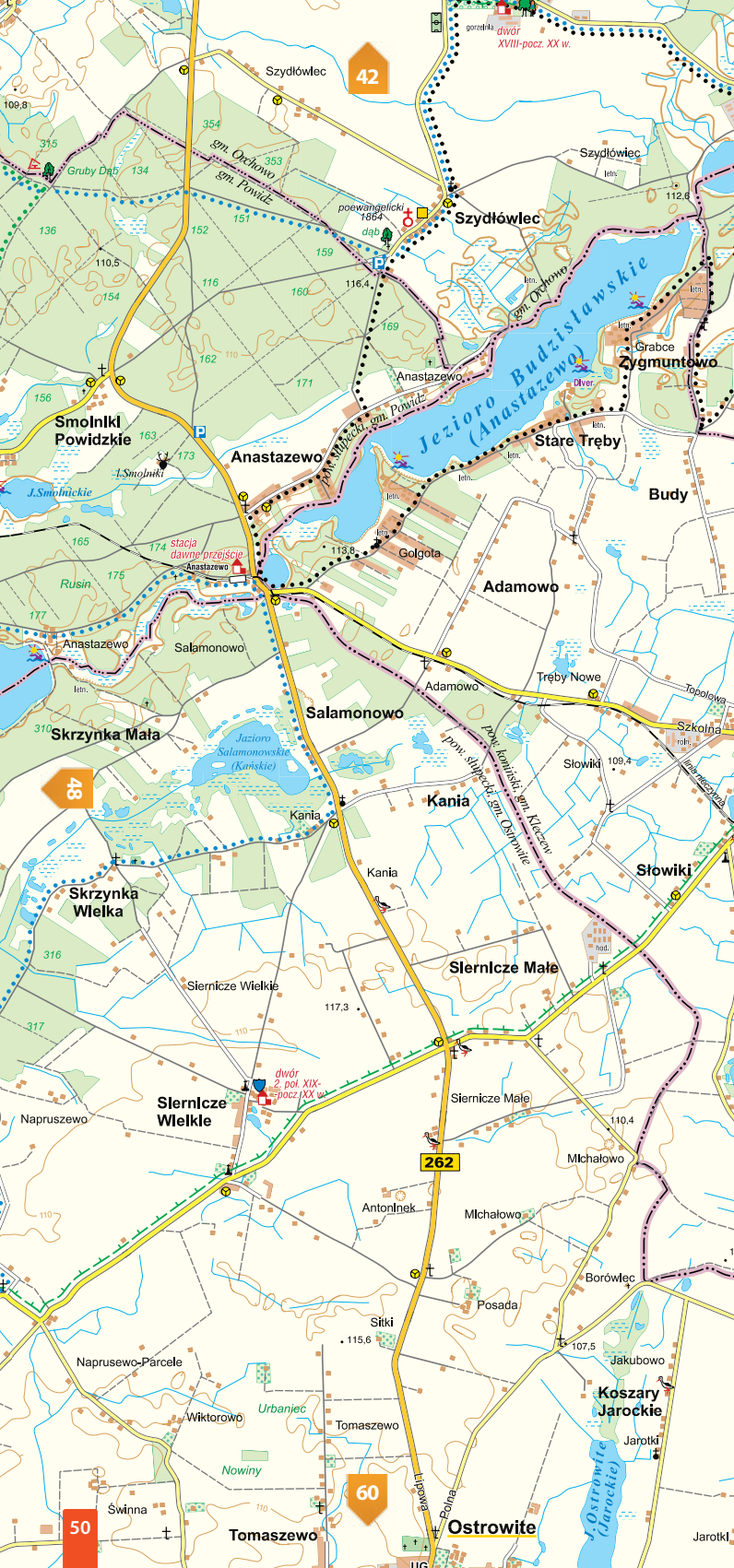
Najczęściej występujące ryby w Jeziorze Powidzkim to: sielawa, płoć, węgorz, leszcz, szczupak, lin, okoń.

Oprócz karty wędkarskiej potrzebnej do amatorskiego połowu ryb należy także wykupić stosowne zezwolenie u obecnego dzierżawcy jezior: Powidzkiego, Kosewskiego, Powidzkiego Małego z siedzibą w miejscowości Ostrowo 93/21, Powidzkie Gospodarstwo Rybackie Monika Szymańska, Jerzy Warszawski s.c. tel. 667 800 500, www.barrakuda-powidz.eu

Nie wszyscy mogą, lubią i potrafią łowić ryby. Dlatego też na terenie Powidza można je kupić (świeże lub uwędzone).

Oto niektóre z przydatnych adresów:

- **Sprzedaż ryb (ryba wędzona)**, Marek Miczyński, ul. Strzałkowska, Powidz, tel. 63 277 62 39
- **Jolanta Sptańska**, ul. Park Powstańców Wlkp., Powidz, tel. 63 277 62 82
- **Sprzedaż ryb (ryba surowa)**, Tomasz Borucki, ul. H. Sawickiej, Powidz, tel. 63 277 61 76
- **Sprzedaż ryb, mięsa i wędlin**, Henryka Rurek, ul. Baldwina 7, Powidz, tel. 507 046 685

SZYDŁÓWIEC (gm. Orchowo)

Kościół poewangelicki z 1864 r., dawny cmentarz ewangelicki z pomnikowym dębem.

ANASTAZEWO (gm. Powidz)

Miejscowość letniskowa, położona między Jeziorami: Powidzkim i Budziślawskim. W 1911 r. doprowadzono tu linię wąskotorową z Gniezna i Powidza, przedłużoną rok później do Gośławic i później Konina. Powstały wtedy zabudowania dawnego **przejęcia granicznego** między zaborami pruskim a rosyjskim ze stacją kolejki i parowozownią. Jeszcze niedawno w sezonie letnim dojeżdżały tu pociągi turystyczne z Gniezna, jednak obecnie ich trasa skrócona jest do Ostrowa Starego. Linia w kierunku Konina jest nieczynna i w części rozebrana, gdyż została pochłonięta przez kopalnie odkrywkowe węgla brunatnego. Nad Jeziorą Powidzkim znajduje się gospodarstwo agroturystyczne z polem namiotowym i plażą.

Sztydlowiec. Świątlica

Siernicze Wielkie. Figura

SIERNICZE WIELKIE (gm. Ostrowite)

Wieś wzmiankowana jako własność szlachecka w XVI w., należała do parafii w Ostrowitem. W 2. połowie XIX w. własność Wyganowskich herbu Łódzia, w 1887 r. miejscowe dobra przeszły we władanie żydowskiej rodziny Bosaków, a wkrótce potem drogą małżeństwa objął je spolszczony Żyd, Adam Iwańczyk. W 1939 r. majątek przejęli Niemcy, a w 1945 r. został rozparcelowany. Do dzisiaj zachował się zaniedbany **dwór** z 2. połowy XIX w., przebudowany na początku XX w., obok oficyna z połowy XIX w.

SZEMBOROWO (gm. Strzałkowo)

Kościół św. Urszuli - pierwotny drewniany powstał w połowie XV w., kolejny został zastąpiony nowym w latach 1818-23. Obecny murowany kościół powstał w stylu neobarokowym w latach 1905-07. Wewnątrz barokowe wyposażenie o cechach ludowych z przedstawieniem Pasji z XVII w. i św. Michała z XVIII w. Dzwon z połowy XVIII w. jest dziełem ludwisarzy gdańskich. Obok cmentarz z początku XIX w.

Brudzewo. Kościół

BRUDZEWO (gm. Strzałkowo)

Pierwszy kościół powstał tu ok. 1400 r., obecny **drewniany św. Marii Magdaleny** zbudowano w 1826 r. Posiada on murowaną neogotycką fasadę. Cenne wyposażenie: barokowy ołtarz główny z obrazem Madonny z Dzieciątkiem z 1420 r., dwa XVII-wieczne obrazy, późnogotycki krzyż procesyjny z XVI w., gotycka chrzcielnica z XV/XVI w. oraz klasycystyczny feretron z XVIII w. Obok drewniana dzwonnica i grobowiec Seweryna Chrzanowskiego (zm. 1887).

CHWAŁKOWICE (gm. Strzałkowo)

Dwór z 1. ćwierci XIX w., przebudowany na początku XX w., otoczony parkiem z aleją dojazdową. Obok budynki folwarczne z 2. połowy XIX-XX w., składające się z obory i spichrza.

STAW II (gm. Strzałkowo)

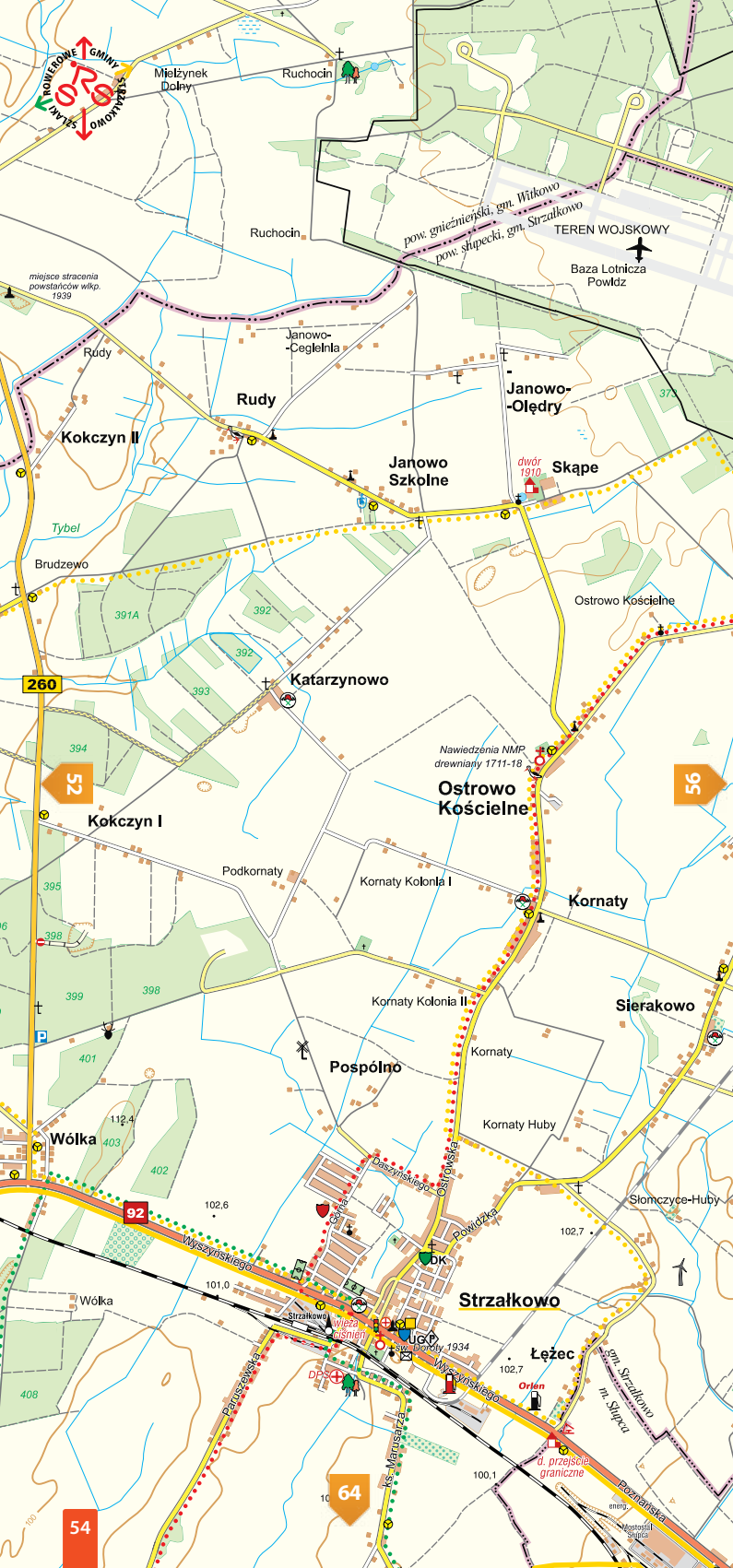
Drewniany kościół św. Jadwigi Śląskiej z 1780 r., z wieżą z 1854 r. W końcu XIX w. powstała murowana boczna kaplica Lutomskich. Kościół jednonawowy konstrukcji zrębowej, wieża konstrukcji słupowej zwieńczona blaszanym hełmem z latarnią. Wewnątrz barokowa polichromia. Późnorenesansowy ołtarz główny z początku XVII w., rokokowe: ołtarze boczne, ambona, konfesjonały i chrzcielnica z rzeźbą pelikana, poza tym barokowe rzeźby. Obok drewniana dzwonnica typu krosnowego. We wsi również park dworski z 1. połowy XIX w.

UNIA (gm. Strzałkowo)

Wieś w gminie Strzałkowo. Zrujnowany **pałac Chrzanowskich** z 1914 r. z zabytkowym XIX-wiecznym parkiem (obecnie własność ANR). W pobliżu kaplica grobowa Chrzanowskich.

Staw II. Kościół św. Jadwigi Śląskiej

SKĄPE (gm. Strzałkowo)

Opuszczony **dwór** z 1910 r. z parkiem z XIX/XX w.

OSTROWO KOŚCIELNE (gm. Strzałkowo)

Drewniany kościół Nawiedzenia NMP, zbudowany w latach 1711-18 na planie krzyża łacińskiego, z fundacji Mikołaja Łukomskiego, opata cystersów z Łądu. Wieża prawdopodobnie z XIX w. Kościół wyremontowany w latach 2004-07. Wewnątrz późnogotyckie figury Madonny z Dzieciątkiem i św. Mikołaja z początku XVI w. oraz chrzcielnica z 1521 r. Pozostałe wyposażenie barokowe z resztkami polichromii.

WÓŁKA (gm. Strzałkowo)

Pałac z początku XX w. otoczony parkiem, obecnie siedziba szkoły podstawowej. Obok **zespół folwarczny** z 2. połowy XIX w. składający się z: gorzelnii, dwóch obór, stajni, spichlerza i dwóch oficyn, w jednej z nich mieścił się pierwotnie dworek właściciela.

Wólka. Pałac

STRZAŁKOWO

Wieś gminna w powiecie słupskim, położona przy drodze Poznań – Konin i linii kolejowej Poznań – Warszawa. W 1397 r. powstał tu pierwszy kościół, wieś stanowiła własność Strzałkowskich herbu Poraj. Ok. 1640 r. Świętosław Śreniawa Strzałkowski zbudował kolejny kościół. W 1781 r. Teodor Węsierski sprowadził niemieckich osadników zwanych Olędrami. Od 1793 r. w zaborze pruskim, po Kongresie Wiedeńskim (1815), granica z zaborem rosyjskim biegła 1 km na wschód od Strzałkowa. W 1888 r. doprowadzono linię kolejową z Poznania, jednak opór władz carskich przeszkodził przedłużeniu jej do Warszawy. W latach 1901-04 i 1906-07 miejscowe dzieci brały udział w strajkach szkolnych. Po odzyskaniu niepodległości wybudowano wreszcie linię do Kutna (1921), co umożliwiło bezpośrednie połączenie Poznania z Warszawą. Zaraz po I wojnie światowej pod Strzałkowem istniał obóz dla żołnierzy armii URL i jeńców sowieckich, po którym pozostał cmentarz. **Neoklasycystyczny kościół św. Doroty** z 1934 r., z charakterystyczną w bryle dużą kopułą, wzniesiony według projektu Stefana Cybichowskiego. Na miejscu dawnej **granic**y stoi pomnik upamiętniający przekreślenie granic zaborów.

Strzałkowo. Kościół św. Doroty

33. Baza Lotnictwa Transportowego dziedziczy tradycje jednostek stacjonujących w Garnizonie Powidz. Już od 4 lipca 1957 r. stacjonował tu 7. pułk lotnictwa bombowo-rozpoznawczego. Narodził się na sąsiednim lotnisku – w Leżnicy Wielkiej koło Łęczycy. Pułk, którego tradycje kontynuowało wiele pokoleń żołnierskich, został powołany rozkazem naczelnego dowódcy Wojska Polskiego nr 019 z 22 stycznia 1946 r. oraz rozkazem dowódcy Polskich Sił Powietrznych z 24 stycznia tego samego roku. Otrzymał nazwę: 7. samodzielny pułk lotniczy bombowców nurkujących.

W wyniku kolejnych zmian reorganizacyjnych na podstawie rozkazu Szefa Sztabu Generalnego WP 33. Bazę Lotniczą przemianowano na 33. Bazę Lotnictwa Transportowego. Powierzono jej zmianę wizerunku lotnictwa transportowego i wyposażono ją w samoloty C-130 Herkules, które, mimo że nie najnowsze, to zwiększają zakres działań Sił Powietrznych. Na wyposażeniu bazy znajdują się również samoloty W-3, M 28, Mi 2 i od niedawna śmigłowce Mi 17.

Powstała jednostka, w której struktury weszły eskadry C-130, M-28, eskadra działań specjalnych, grupa ratownictwa lotniczego. Od 1.07.2010 r. głównym zadaniem bazy jest realizacja szkolenia lotniczego i zabezpieczenie zadań transportowych na rzecz Sił Zbrojnych RP. Od 2010 r. piloci z eskadry C – 130 wykonują loty transportowe w ramach PKW Afganistan oraz misje humanitarne w Europie.

RADŁOWO (gm. Strzałkowo)

Opuszczony **dwór** z 1906 r., zbudowany przez Ferdynanda Apitza, otoczony parkiem z 2. połowy XIX w. Obok oficyna i stajnia z 1907 r. Od 1914 r. własność Zygmunta Mikulskiego, a w latach 1922-39 F. Alkiewicza. Po wojnie działał tu PGR, a dwór przeznaczony był na cele mieszkalne. Obecnie własność ANR.

SŁOMCZYCE (gm. Strzałkowo)

Słomczyce. Pałac

Dawniej pod nazwą Słończyce stanowiły gniazdo rodowe Słoneckich herbu Korab. **Dwór** z 2. połowy XIX w. otoczony parkiem.

Polanowo

48

Naprusewo

Giewartów-Holendry Sienno

Giewartów

Giewartów

Gostuń

Mieczownica

Brzozogaj

60

Marcewo

Józefowo

Marcew

Stara Olszyna

Meszna

Młodojewo

Drażna

Żelazków

58

68

zespół dworski XIX/XX w.

GIEWARTÓW (gm. Ostrowite)

Wieś letniskowa położona nad brzegiem Jeziora Powidzkiego, wzmiankowana w 1296 r. Nad samym jeziorem **pałac Chrzanowskich** z ok. 1853 r., rozbudowany w latach 1870-80, otoczony zabytkowym parkiem z 700-letnim dębem Sokół (obw. 702 cm). Obiekt wchodzi w skład Ośrodka Szkoleniowo-Wypoczynkowego, przy którym także: Ośrodek Szkolenia Płetwonurków, plaża i wypożyczalnia sprzętu pływającego oraz boiska do plażowej piłki siatkowej. Neogotycki **kościół Podwyższenia Krzyża Świętego** z lat 1907-14, wewnątrz ołtarz i chór autorstwa Stanisława Matejki, wnuka Jana Matejki, witraże z lat 1910-11 z krakowskiej pracowni Żeleńskich oraz obraz św. Walentego z 1718 r. Na cmentarzu klasycystyczna **kaplica św. Rocha** z 1811 r., od ponad 200 lat cel sierpniowych pielgrzymek, upamiętniających cudowne uzdrowienia z zarazy. Obok pomnik Marcina Wituckiego i innych uczestników powstania styczniowego.

Giewartów. Pałac

MIECZOWNICA (gm. Ostrowite)

Eklektyczny **pałac Chrzanowskich** z 1894 r. ze spichlerzem, stajnią i parkiem. Mieści się w nim prywatna stadnina koni Bogdana Koczorowskiego i Michała Owczarka. Od ponad 100 lat prowadzona jest tu hodowla koni angloarabskich, można tu skorzystać z nauki jazdy konnej, przejażdżek bryczkami i wypożyczyć konia pod siodło. Obok pałacu zabytkowa gorzelnia, w okolicy liczne stawy w dolinie rzeczki Meszna. W czasie powstania styczniowego, 2 marca 1863 r. na polach między Mieczownicą i Dobroszowem Rosjanie rozbili dwa oddziały powstańców. Na skraju wsi znajduje się upamiętniająca te wydarzenia wspólna mogiła powstańcza i **pomnik** z 1916 r., zniszczony w czasie wojny, odbudowany w 1953 r.

MŁODOJEWO (gm. Słupca)

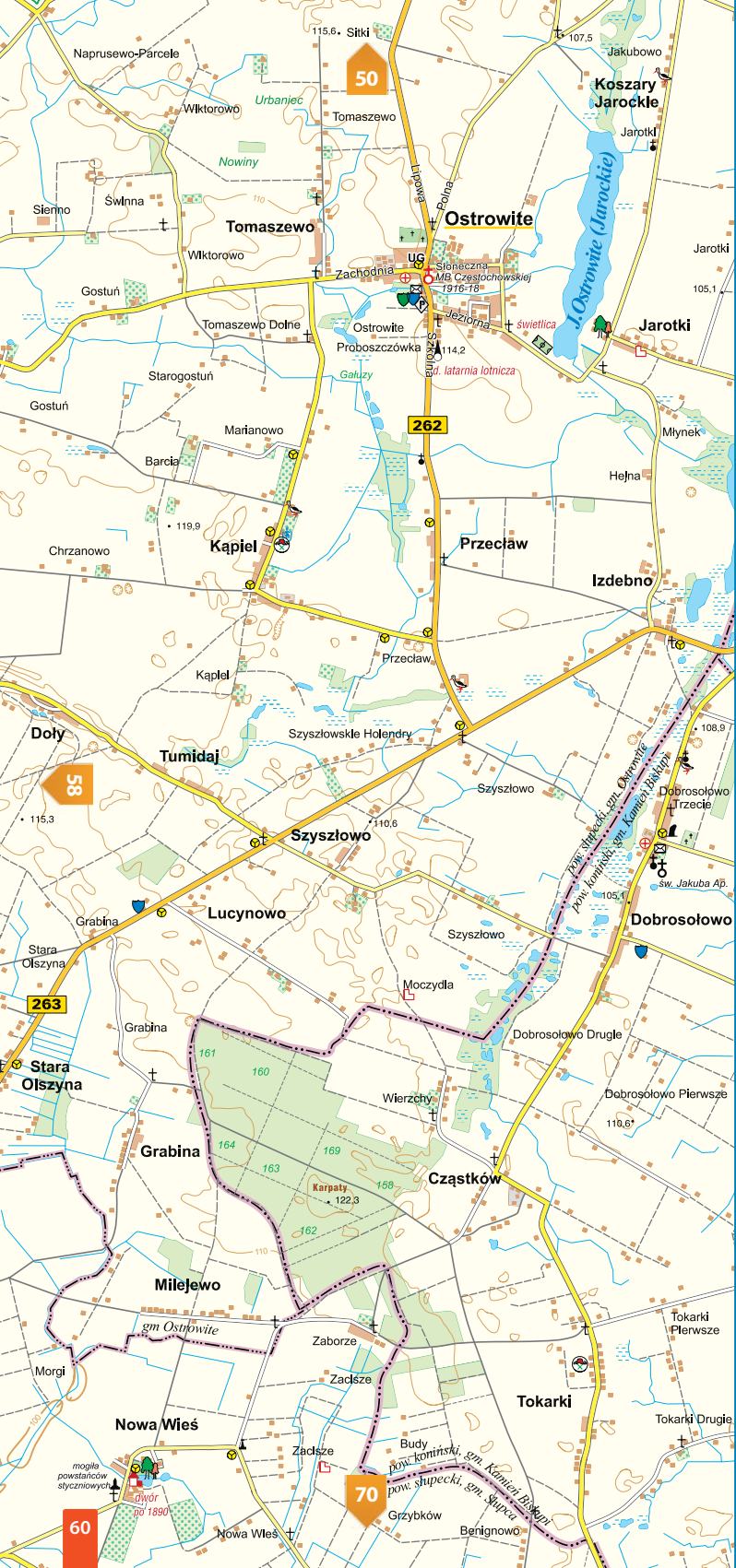
Drewniany kościół św. Mikołaja z 1780 r., rozbudowany z dodatkiem kruchty i murowanego przedsionka w latach 1875-78. Jednolawowy, wieżyczka zwieńczona blaszanym hełmem z latarnią i krzyżem. Wewnątrz: późnobarokowy ołtarz główny z 1. połowy XVIII w., boczne z 1. połowy XIX w., późnogotycki krucyfiks z połowy XVI w. na belce tęczkowej, późnorenansowy tryptyk z lat 1581-82, późnogotyckie rzeźby z XV/XVI w. Obok murowana dzwonnica z lat 1879-80.

Młodojewo. Kościół

Mieczownica. Pałac

OSTROWITE

Wieś gminna w powiecie słupeckim, położona przy szosie Słupca – Mogilno. Istniała już we wczesnym średniowieczu. Była majątkiem szlacheckim, w 1252 r. przeszła w ręce kapituły gnieźnieńskiej. W 1815 r. wieś włączono w obręb zaboru rosyjskiego, granica z zaborem pruskim biegła środkiem Jeziora Powidzkiego. Neoromański **kościół MB Częstochowskiej** z lat 1916-18. Zbudowany z czerwonej cegły z tynkowanymi na biało detalami. Wewnątrz obraz MB z Dzieciątkiem z początku XX w. i MB Szkaplerznej z ok. 1760 r. Obok współczesna dzwonnica i kaplica, całość otoczona ceglany murem z bramą. Kościół stoi na miejscu poprzedniego drewnianego, modrzewiowego, odnawianego w 1739 i 1870 r. i rozebranego na początku XX w. na potrzeby budowy Domu Parafialnego. Na **cmentarzu** dwa grobowce ziemiańskie z połowy i końca XIX w., w miejscu w tym w 1940 r. Niemcy przetrzymywali mieszkańców, wywiezionych potem do obozu karnego w Inowrocławiu. W budynku dawnej **karczmy** w czasach zaborów miały miejsce spotkania przemytników, przepływających przez Jezioro Powidzkie. Ciekawym zabytkiem jest **dawna wieża nawigacji lotniczej** z lat 30. XX w., stojąca na trasie Zbąszyń (dawna granica z Niemcami) – Warszawa. Obok wieży znajdował się budynek z agregatem prądotwórczym, na jej szczycie zamontowano ruchomy reflektor.

Ostrowite. Świątlica

JAROTKI (gm. Ostrowite)

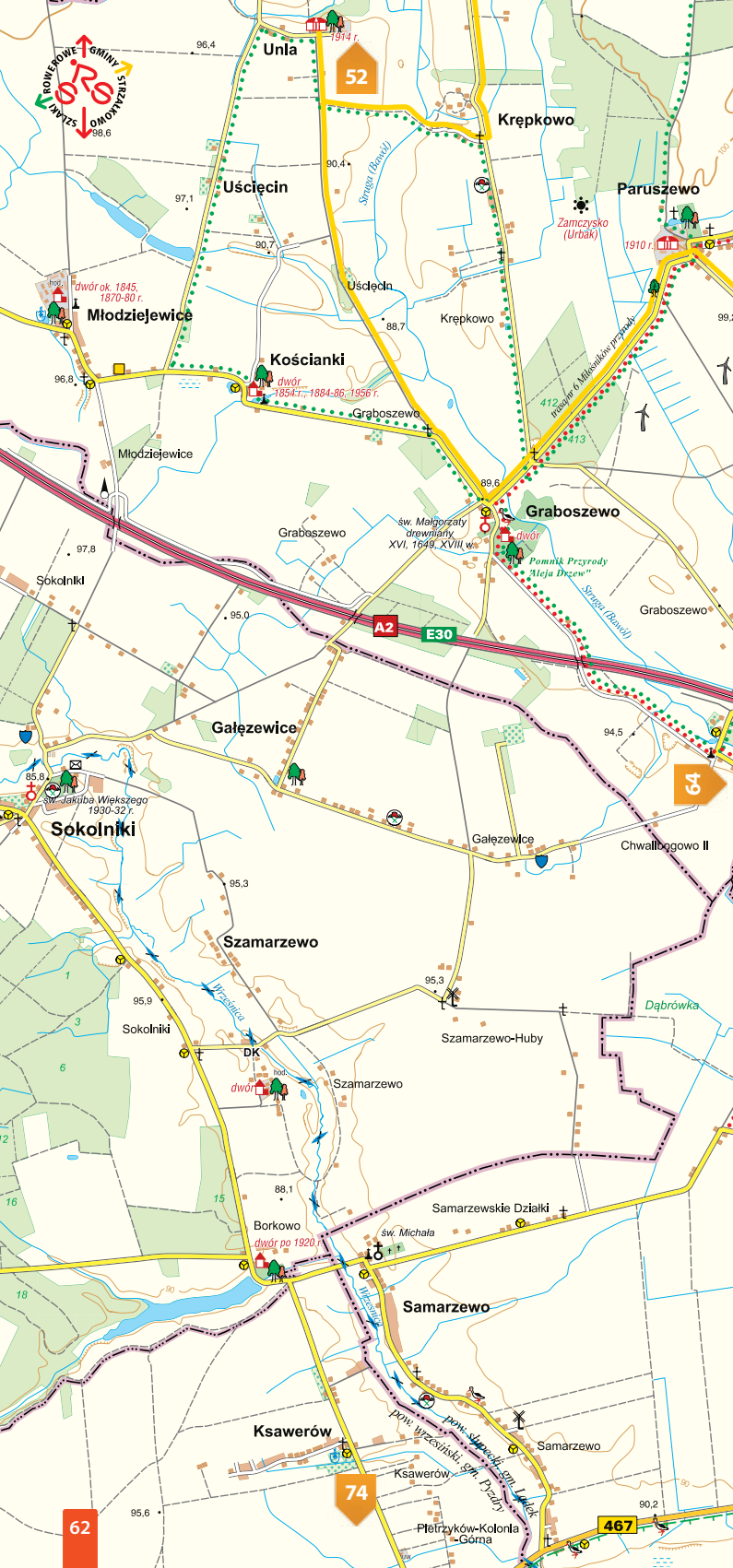
Pozostałości **parku** dworskiego z połowy XIX w.

DOBROSOŁOWO (gm. Kazimierz Biskupi)

Znajdował się tu drewniany **kościół św. Jakuba Apostoła** z 1540 r., niestety, spłonął podczas remontu 7 czerwca 2001 r. Obecnie na jego miejscu stoi współczesna świątynia.

Ostrowite

MŁODZIEJEWICE (gm. Strzałkowo)

Wieś w gminie Strzałkowo, wzmiankowana w 1390 r. Od XV w. do 1685 r. własność Młodziejewskich herbu Korab, od 1737 r. rodziny Hulewiczów. Opuszczony **dwór** wzniesiony ok. 1845 r. przez Waleriana Hulewicza, przebudowany w latach 1870-80 przez Adama Hulewicza (obecnie własność ANR). Brama wjazdowa z 1900 r. Obok folwark z 2. połowy XIX wieku z oficyną oraz dawnymi czworakami i sześciorkami dworskimi z XIX/XX w.

Młodziejewice. Dwór

KOŚCIANKI (gm. Strzałkowo)

Wzmiankowane w 1397 r. W XVIII w. własność Gądkowskich, od końca XVIII w. Hulewiczów. **Dwór** Hulewiczów zbudowany w 1854 roku, przebudowany ok. 1884/86 r. Jan Hulewicz, ekspresjonista, pisarz, malarz i wydawca, gościł tu znane postacie jak: Jarosław Iwaszkiewicz, Emil Zegadłowicz, Ludomir Różycki i noblista Władysław Stanisław Reymont. W 1926 r. dwór zakupiła rodzina Taczanowskich. Od 1956 r. siedziba szkoły podstawowej, po przebudowie budynek zatracił cechy stylowe. Wokół zabytkowy park z 2. połowy XIX w.

Kościanki. Dwór

Graboszewo. Kościół

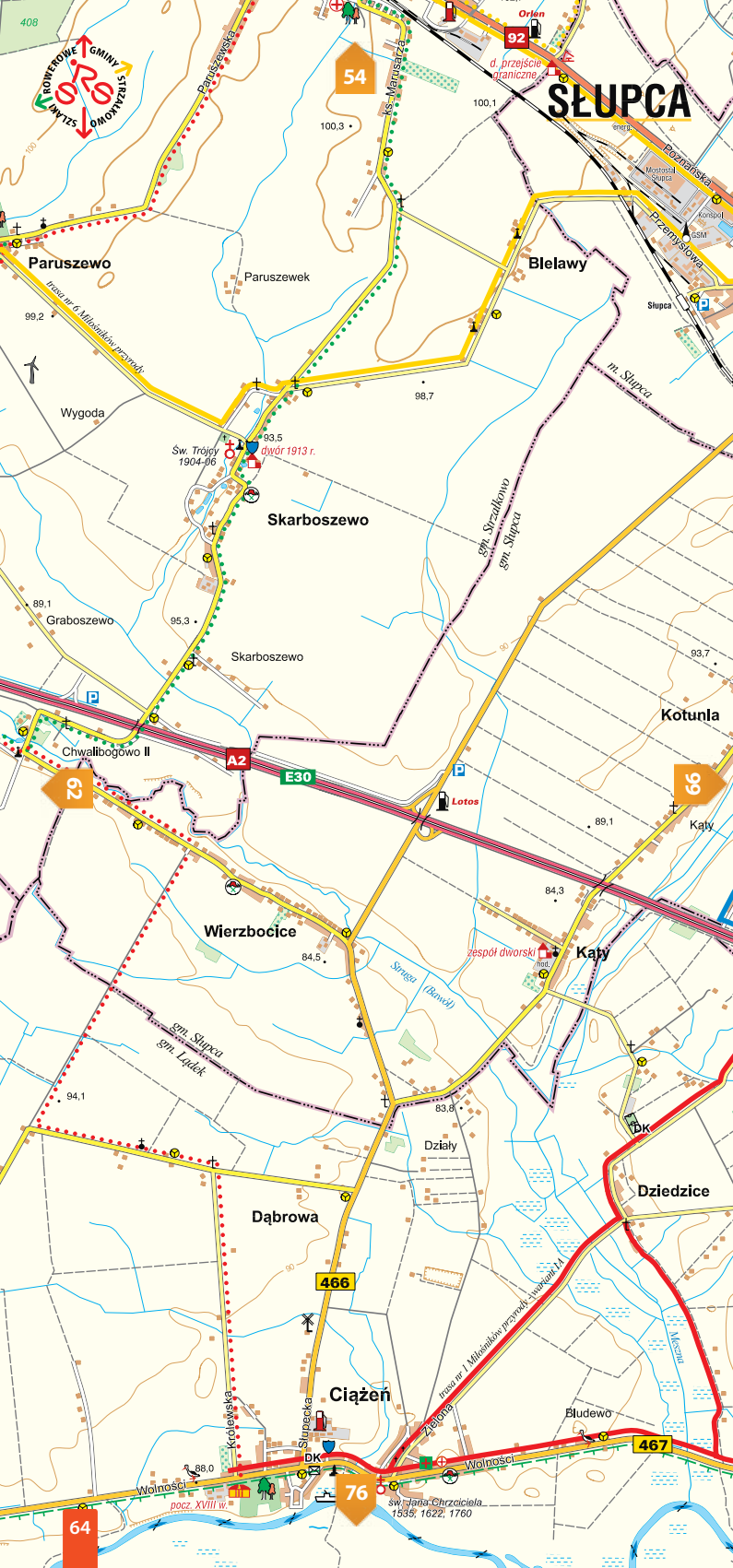
GRABOSZEWO (gm. Strzałkowo)

Pierwsza wzmianka o wsi w 1360 r. W 1769 roku stacjonował tu obóz konfederatów barskich. Wieś należała wtedy do Ignacego Skarbka-Malczewskiego. W latach 1906-07 dzieci z tutejszej szkoły protestowały przeciwko nauczaniu religii w języku niemieckim. **Drewniany kościół św. Małgorzaty** z 2. połowy XVI wieku,

powstały z fundacji Wilibordusa Młodziejewskiego, właściciela pobliskich Młodziejewic. W XVIII w. przedłużono nawę. Gruntowny remont kościoła zakończony w roku 2010. Od północy Krzysztof Marszewski ok. 1649 r. ufundował kaplicę św. Izydora Oracza. Wyposażenie wnętrza barokowe z gotyką chrzcielnicą i renesansowym epitafium. Ołtarz główny z XVII w. z rokokowym obrazem św. Małgorzaty z XVIII w. Na cmentarzu, założonym przy kościele w XVI/XVII w., mauzoleum rodziny Hulewiczów z początku XX w. Naprzeciwko kościoła **dwór** z zabytkowym parkiem z 1. połowy XIX w.

SOKOLNIKI (gm. Kołaczkowo)

Wieś lokowana na prawie niemieckim przed 1286 r. jako książęca wieś służebna. **Neobarokowy kościół św. Jakuba Większego** z lat 1930-32, wzniesiony na miejscu drewnianego, istniejącego już w 1413 r.

PARUSZEWO (gm. Strzałkowo)

Wieś w gminie Strzałkowo, wzmiankowana w 1294 r. W XIX w. należała do Waleriana Hulewicza, pośła na sejm, założyciela Banku Ziemińskiego, patrona wielkopolskich kółek rolniczych. Dwór z XIX/XX w., rozbudowany w 1910 r. przez Błociszewskich według projektu Stanisława Mieczkowskiego na **pałac**. Pałac obecnie jest opuszczony (własność ANR). Obok XIX-wieczny park z pomnikowymi drzewami (lipa o obw. 520 cm i dąb o obw. 530 cm). Około 800 m na zachód od wsi niewielkie grodzisko pierścieniowate zwane Urbak lub Zamczysko.

SKARBOSZEWO (gm. Strzałkowo)

Wieś wzmiankowana już w 1188 r., kiedy Paweł, syn Przedpełka, darował ją opactwu cystersów w Łądzie. W końcu XIII w. cystersi zamienili Skarboszewo z biskupami poznańskimi na Ratyń. W 1796 r. władze pruskie skonfiskowały majątki kościelne, wieś w 1825 r. kupił rodzina Łukomskich z Paruszewa, około 1850 r. rodzina Leonardi, a w 1907 r. Bernard Koszarek. W latach 1906-07 dzieci z tutejszej szkoły brały udział w strajku szkolnym przeciwko nauczaniu religii w języku niemieckim. **Neoromański kościół Św. Trójcy**, wzniesiony w latach 1904-06 przez księdza Wojciecha Andersza według projektu Juliana Łukomskiego. Na zabytkowym cmentarzu groby proboszczów z XIX i XX w., obok plebania z 2. połowy XIX w. Naprzeciwko kościoła stoi **dwór** wzniesiony w 1913 r. przez Bernarda Koszarka, obecnie siedziba szkoły podstawowej. Zachowały się inicjały właściciela z datą budowy.

Skarboszewo. Dwór

KĄTY (gm. Słupca)

Zespół dworski z początku XX w.

Paruszewo. Pałac

orientarż
janiecki
1914-21

SŁUPCA

JEZIORO SŁUPECKIE

Sztuczny zbiornik wodny znajdujący się w mieście Słupcy. Powstał w latach 1954-55 na miejscu torfowiska, przez które przepływała rzeka Meszna. Jezioro, choć nie nadaje się do kąpieli, jest popularnym miejscem dla wędkarzy, występują tu: leszcze, płocie, węgorze, karpie i okonie. Jezioro zajmuje powierzchnię 258 ha, posiada wymiary 3,6 x 0,9 km i głębokość od 1,85 do 2,50 m. Pełni także funkcję retencyjną. Na wystającej obecnie z jeziora wyspie mieści się tzw. „Kopiec Szwedzki”, czyli **grodzisko** kultury łужиckiej.

KOSZUTY MAŁE (gm. Słupca)

W końcu XVIII w. dzierżał je książę Jędrzej Kitowicz (1728-1804), historyk i pamiętnikarz, autor słynnego „Opisu obyczajów za panowania Augusta III”. **Drewniany kościół św. Bartłomieja** zbudowany w 1720 r. z fundacji Mikołaja Łukomskiego, opata cystersów w Łądzie. Częściowo rozebrany przez Niemców w 1942 r., odbudowany z oryginalnego materiału w 1946 r. Kościół jednonawowy, konstrukcji zrębowej, dach kryty dachówką, z wieżyczką na sygnaturkę. W ołtarzu głównym obraz MB Rokitniańskiej z 1737 r., w ołtarzu bocznym obraz Pieta z XVIII w. z postacią fundatora, w prezbiterium gotycka rzeźba św. Małgorzaty z ok. 1480 r. Obok kościoła rosną dwie pomnikowe lipy.

Kowalewo Opactwo. Dzwonnica

KOWALEWO OPACTWO (gm. Słupca)

Drewniany kościół św. Piotra i Pawła z 1784 r., fundacji prymasa Antoniego Ostrowskiego, opata cystersów w Łądzie. Gruntownie restaurowany w 1862 r. Kościół konstrukcji zrębowej, trójnawowy, wzniesiony na planie krzyża. Dach kryty blachą, od zachodu wieża konstrukcji słupowej, przykryta blaszanym hełmem. Nad portalem kartusz z datą i herbem Grzymała – fundatora świątyni. Późnobarokowe iluzjonistyczne ołtarze z ok. 1784 r., w nawie bocznej barokowo-klasycystyczny ołtarz z ok. 1800 r., kamienne kropielnice z XVI w. Obok kościoła murowana dzwonnica, brama z około 1860 r. i cmentarz założony na początku XIX w. Przy drodze **wiatrak koźlak** z 2. połowy XIX w., drewniany na podmurówce, przeniesiony na obecne miejsce w 1960 r.

Koszuty Małe. Kościół św. Bartłomieja

KOSZUTY PARCELE (gm. Słupca)

Wieś położona przy szosie Słupca – Kleczew. **Zespół dworsko – folwarczny** składający się z dworu (dom nr 18) z XIX w., obory i stodoły, całość otoczona parkiem krajobrazowym.

MŁODOJEWO PARCELE (gm. Słupca)

Kuźnia z XIX w.

ŻELAZKÓW (gm. Słupca)

Zespół dworski z XIX/XX w.

Koszuty Parcele. Szkoła i sala gimnastyczna

Młodojewo Parcele. Pomnik Żołnierza Polskiego

ROZALIN (gm. Słupca)

Zespół dworski z XIX w.

CIENIN ZABORNY (gm. Słupca)

Wieś położona przy szosie i linii kolejowej Słupca – Konin. **Dwór** z XIX w. z czworakami.

CIENIN-PERZE (gm. Słupca)

Murowana **kapliczka** z początku XX w.

WOLA KOSZUCKA PARCELE (gm. Słupca)

Kapliczka z początku XX w., krajobrazowy **park** dworski z 2. połowy XIX w.

NOWA WIEŚ (gm. Słupca)

Ekлекtyczny dwór z lat 1885-1890, otoczony 9-hektarowym parkiem krajobrazowym z 2. połowy XIX w. Obok folwark z lat ok. 1861-1930, na który składają się: obora, chlewnia, dwie stodoły, spichlerz oraz dwie kuźnie (stara i nowa). **Mogiła** 3 powstańców styczniowych - konnych strzelców płk. Matysiewicza, poległych 7.07.1863 r.

Cienin Kościelny. Biblioteka Publiczna

CIENIN KOŚCIELNY (gm. Słupca)

Wieś wzmiankowana w 1213 r., kiedy arcybiskup gnieźnieński darował dziesięciny z Cienina klasztorowi Cystersów w Łądzie. **Barokowo-klasycystyczny kościół św. Katarzyny**. Parafia wzmiankowana w 1390 r., pierwotny kościół drewniany fundacji Cieńskich, w 1548 r. przeszedł w ręce protestantów, którym sprzyjali właściciele wsi Przyjemscy. W 1748 r. powstało barokowe prezbiterium, w 1802 r. dobudowano klasycystyczną nawę. Odbudowany

Wilczna. Pomnik Bohaterów Września

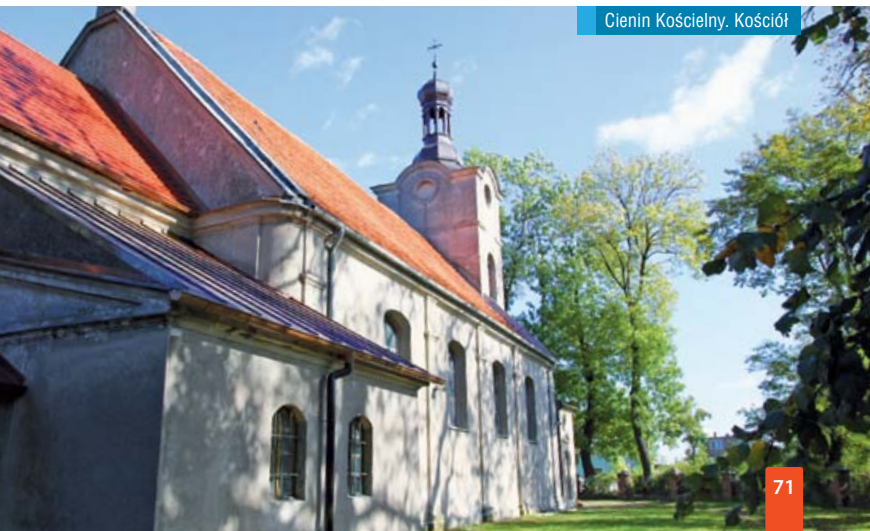
po pożarze w 1808 r., wieża pochodzi z lat 1892-1912. Obok murowana dzwonnica z początku XX w. Wyposażenie wnętrza klasycystyczne z polichromią z początku XIX w. **Zespół dworski**, na który składają się: sześciorek z XIX/XX w., czworak z ok. 1920 r. i park.

WILCZNA (gm. Słupca)

Wzmiankowana w 1412 r. **Pomnik Bohaterów Września** 1939 r. (25 Ofiar Terroru). Dom nr 60 z 2. połowy XIX w.

MYŚLIBÓRZ (gm. Golina)

Istnienie wsi potwierdzono w dokumencie z 1288 r. **Kościół św. Mateusza**, wzniesiony jako gotycki na początku XVI w. W 1587 r. przejęty chwilowo przez protestantów, którym przewoził właściciel wsi Roch Żychliński. Wielokrotnie przebudowywany (w 2. połowie XVII, XVIII i XIX w.). W fasadzie skromny portal, w kruchcie sklepienie krzyżowe. Wyposażenie wnętrza częściowo barokowe (ołtarze, ambona) z XVII-XVIII w. Najcenniejsze są dwa uchwyty drzwiowe z brązu w kształcie lwich głów. Obok kościoła murowana dzwonnica i plebania.

Cienin Kościelny. Kościół

PYZDRY

Miasto w powiecie wrzesińskim (3200 mieszkańców), położone malowniczo na wysokiej skarpie nad Wartą. Wzmiankowane w 1232 r. w związku z najazdem Henryka Brodatego. Niedługo później nastąpiła lokacja – w 1257 r. wspomniano o wójcie. W 1318 r. odbył się tu zjazd decydujący o wysłaniu poselstwa do papieża Jana XXII z prośbą o zezwolenie na koronację Władysława Łokietka. W 1331 r. miasto spalili Krzyżacy. Kazimierz Wielki otoczył je murami i zbudował zamek, w 1345 r. zawarł tu rozejm z królem Czech Janem Luksemburskim, rok później ogłosił statuty prawne dla Wielkopolski. W 1704 r. pod Pyzdrami doszło do bitwy stronników Stanisława Leszczyńskiego i Augusta II. W latach 1793-1807 w zaborze pruskim, od 1815 r. w rosyjskim, granica przebiegała kilka kilometrów od miasta, co upamiętnia rekonstrukcja przejścia granicznego na granicy Pyzdr i Borzykowa. Pyzdry były najbardziej na zachód wysuniętym miastem Rosji. W 1818 r. zlikwidowano siedzibę powiatu, w 1867 r. Pyzdry straciły przejściowo status miasta. W 1918 r. powróciły w granice Polski.

Układ urbanistyczny z XIII w. z Rynkiem i wychodzącymi z niego 8 ulicami. Pod nr. 17 zabytkowy dom drewniany z 1768 r. **Późnogotycki kościół farny Narodzenia NMP** z 2. połowy XV w., restaurowany w latach 1865-70. Trzynawowa bazylika, w południowej zakrystii gotyckie sklepienie krzyżowo-żebrowe, wieża zwieńczona neogotyckimi blankami z 2. połowy XIX w. Wyposażenie wnętrza neobarokowe, chrzcielnica i krucyfiks z początku XVI w. **Kościół Ścięcia Głowy św. Jana Chrzciciela z dawnym klasztorem franciszkańskim**. Powstał ok. 1339 r., przebudowany na barokowy w 1690 r., wieże z lat 1735-56. Ołtarz główny barokowy z 2. połowy XVIII w., ambona z ok. 1800 r., nagrobek Michała Skórzewskiego (zm. 1789) i jego żony. W 1864 r. władze rosyjskie zlikwidowały klasztor. Obecnie w jego budynku znajduje się siedziba **Muzeum Ziemi Pyzdrowskiej** i biblioteki. Obok **pozostałości zamku** Kazimierza Wielkiego, będącego w XV-XVI w. zabezpieczeniem posagu polskich królów. Po pożarze w 1768 r. rozebrany przez Prusaków, na jego miejscu stoi spichlerz, młyn i magazyn. W **folwarku Wójtostwo** dwór zarządcy z XIX w., w parku pomnikowa lipa. Murowany **wiatrak holender** z 1903 r., zrujnowany **zespół wiatraków-koźlaków** z XVIII-XIX w. Na Warcie powstała niedawno **marina**, warto obejrzeć piękną panoramę miasta znad rzeki.

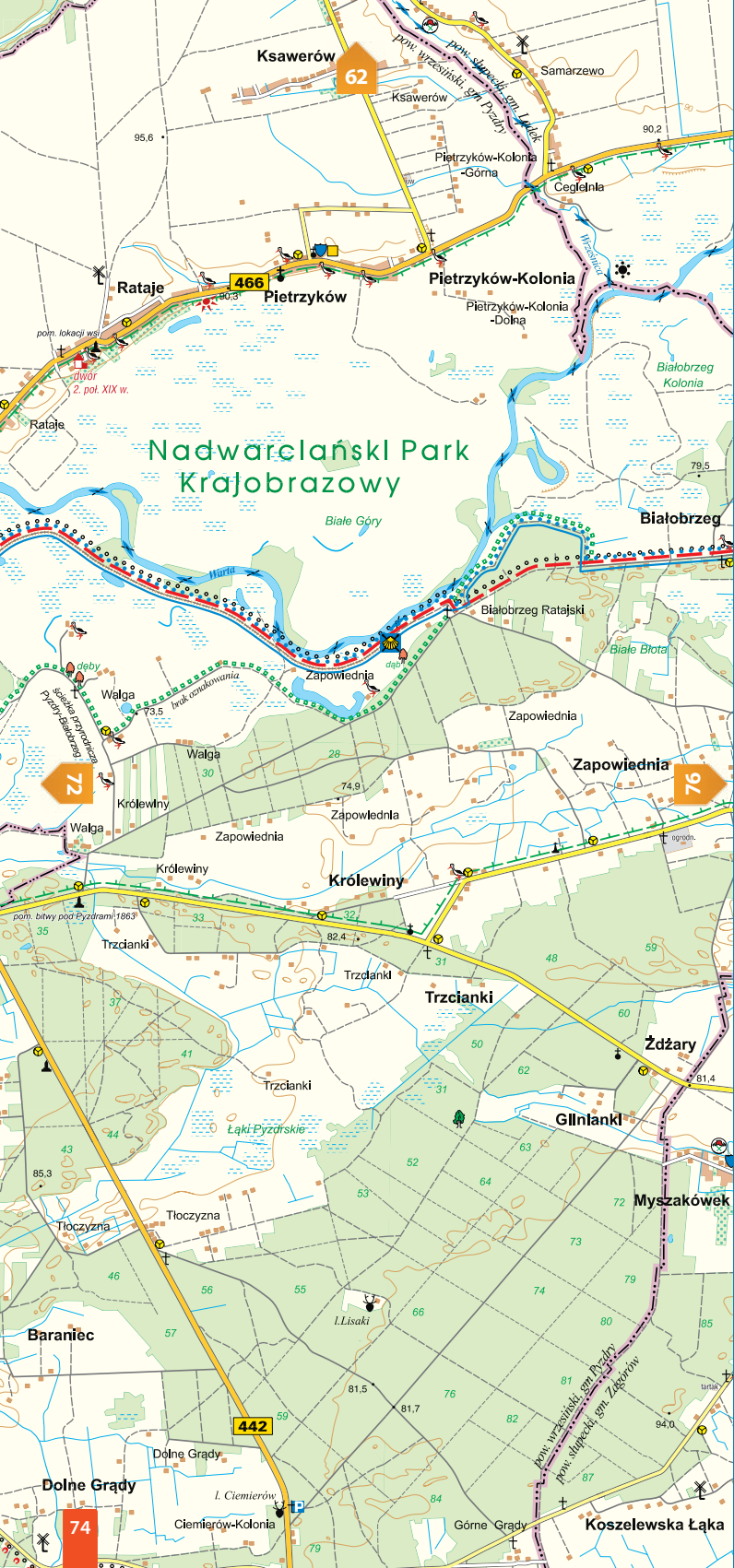
Marina

Kościół Ścięcia Głowy
Świętego Jana Chrzciciela

Panorama

NADWARCIAŃSKI PARK KRAJOBRAZOWY

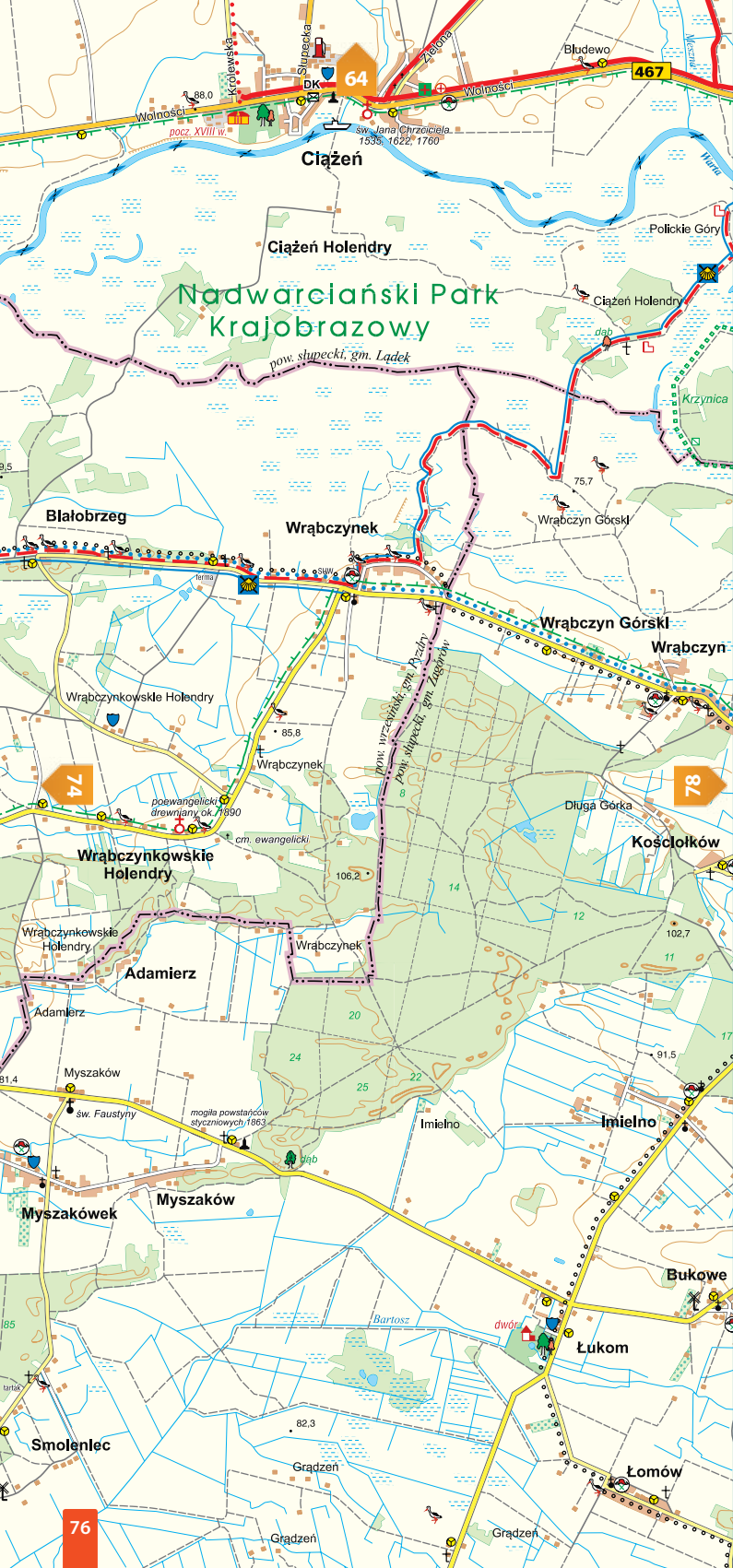
Nadwarciański Park Krajobrazowy powstał rozporządzeniem Wojewody Konieńskiego w 1995 r. Utworzony został w celu ochrony środowiska przyrodniczego, swoistych cech krajobrazu dolinnego, zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc lęgowych ptaków, a także zabezpieczenia wartości historycznych i kulturowych. Park obejmuje 13 428 ha powierzchni w obrębie gmin Łądek, Pyzdry, Rzgów i Zagórz. Obszar Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego uznano za jedną z 7 najwartościowszych ostoj ptaków wodnych i błotnych w Polsce oraz zakwalifikowano go do najcenniejszych ornitologicznych obszarów Europy, a w 1995 roku międzynarodowa organizacja BirdLife International nadała mu rangę ogólnoswiatową – „Globally Important Bird Areas”. Warta płynie tu szeroką Pradolina Warszawsko-Berlińską, zajęta przez łąki i pastwiska. Pełno tu starorzeczy i terenów podmokłych. Występuje 230 gatunków ptaków, w tym ponad 150 lęgowych, z ssaków można spotkać wydrę, bobra i łosia. W parku rośnie 57 gatunków chronionych roślin, w tym skupiska roślin solniskowych w sąsiedztwie słonych źródeł. Na wydmach rosną murawy napiaskowe i stepowe. Dolina Warty zaludniona była osadnikami ołędzskimi pochodzenia niemieckiego, sprowadzonymi w XVIII w. w celu zaludnienia nieurodzajnych terenów bagiennych. Dzisiaj z wielu domów, położonych na terenach zalewowych, pozostały już tylko ruiny. Teren parku najlepiej zwiedzić czerwonym szlakiem pieszym z Rudy Komorskiej przez Pyzdry i Łądek do Ratajskiego. Z Pyzdr do Rzgowa biegnie też Nadwarciański Szlak Rowerowy. W Białobrzegu znajduje się Chatka Ornitologa, zarządzana przez PTTK w Koninie, obok parking i pole namiotowe.

RATAJE (gm. Pyzdry)

Wieś położona na skarpie nad doliną Warty, **dwór** z 2. połowy XIX w. z parkiem, na północ od wsi **wiatrak**, przy drodze do Pietrzykowa **punkt widokowy** na dolinę Warty.

CIAŻEŃ (gm. Łądek)

Wieś położona na wysokiej skarpie nad Wartą. W 1251 r. wzmiankowano tu siedzibę kasztelanii, w 1260 r. Przemysław I nadał ją biskupstwu poznańskiemu. Dzięki biskupom wieś otrzymała przywileje na urządzenie jarmarków, założenie targu i prowadzenie karczmy. W 1504 r. zezwolono tu nawet na lokację miasta, nie doszło jednak do niej, prawdopodobnie wskutek konkurencji niedalekich Pyzdr. W latach 1508-10 na dworze biskupim przebywał sekretarz Zygmunta Starego i poeta Andrzej Krzycki, późniejszy prymas Polski.

W 1818 r. władze carskie odebrały wieś biskupom i nadały ją adiutantowi cara Aleksandra I, hr. Wadławowi Gutakowskiemu. W 1924 r. majątek stał się własnością Skarbu Państwa.

Późnobarokowy pałac biskupów poznańskich zbudowany w latach 1758-68 dla biskupa Teodora Czartoryskiego przez Józefa Sacco i ukończony ok. 1810 r. w stylu rokokowym dla biskupa Ignacego Raczyńskiego. Budynek trzykondygnacyjny, przykryty dachem mansardowym. Pałac dekorowany rokokową sztukaterią, po stronie wschodniej połączony z oficynami za pomocą galerii. W dwóch salonach na piętrze rokokowe dekoracje stiukowe według projektu Francois de Cuvillie.

W 1969 r. pałac przejął Uniwersytet Poznański. Obecnie na parterze mieści się oddział Biblioteki Uniwersyteckiej z największą w Polsce kolekcją druków masońskich (ok. 80 tys. woluminów). Na piętrach umieszczono Dom Pracy Twórczej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza z zapleczem hotelowym. Wokół zabytkowy park francuski, przechodzący w park krajobrazowy o powierzchni 9,7 ha. Z parku rozpościera się piękny widok na dolinę Warty.

Gotycki **kościół św. Jana Chrzciciela** z 1535 r., w 1760 r. przebudowany na barokowy. Dzwonnica z połowy XIX w., plebania z 2. połowy XVIII w. Wewnątrz późnorenesansowy tron biskupi i obraz Adoracja Matki Boskiej Szkaplerznej z połowy XVII w. prawdopodobnie z wizerunkiem króla Jana Kazimierza.

Ciążeń. Kościół św. Jana Chrzciciela i dzwonnica

ŁUKOM (gm. Zagórów)

Zrujnowany **dwór** wzniesiony w 2. połowie XVII w. przez Jędrzeja Ścibora Chęłmskiego, przebudowany w XIX w., otoczony parkiem z 5 pomnikami przyrody.

Ciążeń. Pałac

LĄD (gm. Łądek)

Wieś położona na skarpie nad Wartą. Od IX/X do XIII wieku znajdował się tu gród obok przeprawy przez Wartę. W XII-XVIII w. siedziba kasztelanii łądzkiej. Na Rydlowej Górze można obejrzeć **grodzisko**. Klasztor Cystersów założony w 1145 r., po 1193 r. książę Mieszko Stary sprowadził tu mnichów z Altenbergu koło Kolonii. W 1511 r. umożliwiono wstęp do klasztoru Polakom, od 1538 r. opatem mógł być tylko polski szlachcic. Niemieccy cystersi, nie

Ląd. Marina

mogąc się z tym pogodzić, wyemigrowali do Henrykowa. Szczytowy okres rozwoju klasztor przeżywał w latach 1697-1750 za opata Antoniego Mikołaja Łukomskiego. W 1819 r. władze rosyjskie skasowały klasztor. Od 1921 r. własność salezjanów i siedziba seminarium. **Zespół klasztorny** sięga XII/XIII w., obecny **kościół NMP i św. Mikołaja** pochodzi z lat 1651-96, 2 wieże zwieńczono ażurowymi hełmami w 1720 r. Fasada nawy głównej z lat 1728-37. Ołtarz główny z 1721 r., obrazy i polichromie Adama Swacha z lat 1711-30, poza tym bogate wyposażenie barokowe i nagrobki opatów. **Klasztor** z połowy XIV w., gruntownie przebudowany w XVII/XVIII w. W oratorium św. Jakuba gotycka polichromia z ok. 1370 r., przedstawiająca wielkopolskie rycerstwo skupione wokół Wierzbicy z Paniewic. **Zespół dworski** z 1. połowy XIX w., siedziba **Ośrodka Edukacji Przyrodniczej Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego**. Obok zrekonstruowany gród słowiański, gdzie odbywa się **Ogólnopolski Festiwal Kultury Słowiańskiej i Cysterskiej**. Nad Wartą urządzono **marinę**, można tu urządzać spływy kajakowe i odbyć rejs katamaranem EMS Aquarius.

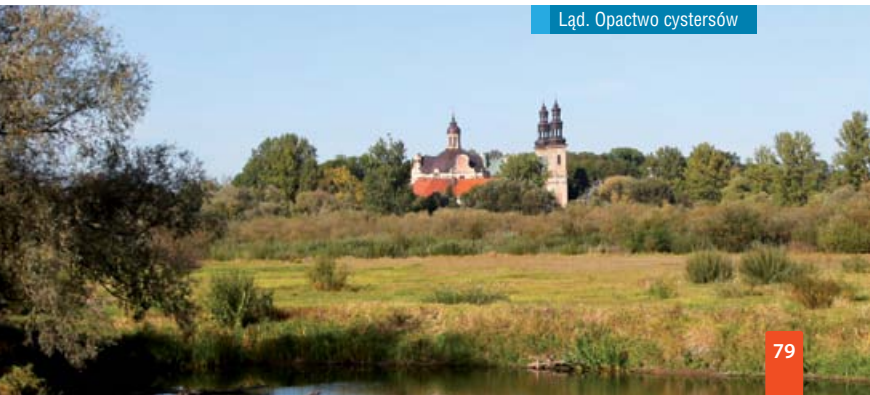
ZAGÓRÓW

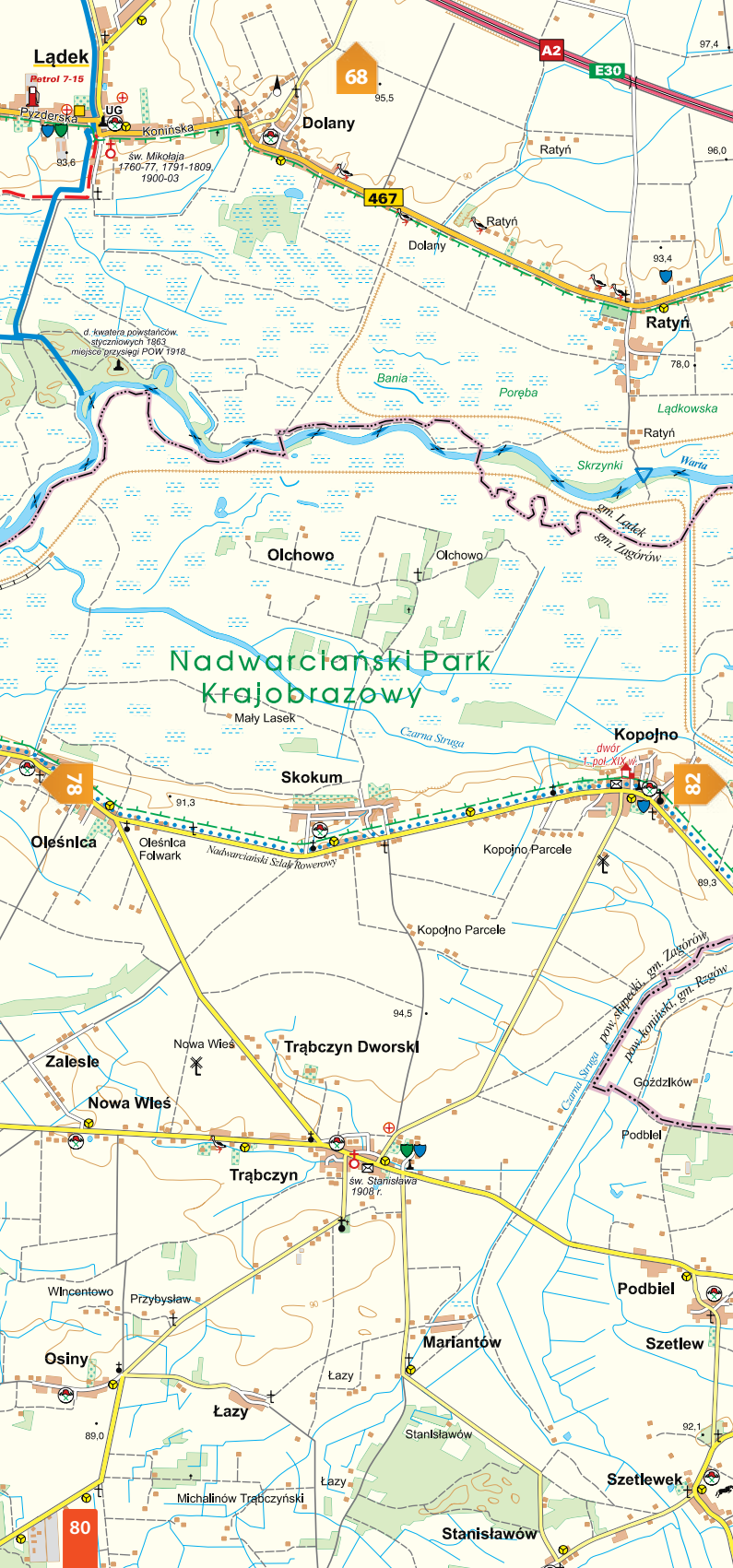
Miasto (3 tys. mieszkańców) w powiecie słupeckim, wzmiankowane jako wieś Zagorowo w 1145 r., własność opactwa cysterskiego w Łądzie. W 1407 r. król Władysław Jagiełło nadał prawa miejskie, odebrane przez władze carskie za pomaganie powstańcom styczniowym. W 1918 r. odzyskano prawa miejskie, w latach 1947-91 kursowała wąskotorówka do Witaszyc. Miasto słynęło z hodowli gęsi. **Kościół św. Piotra i Pawła** - z XIV w., przebudowany latach 1740-60 na późnobarokowy z fundacji opata łądzkiego Antoniego Mikołaja Łukomskiego. W ołtarzu głównym obraz MB z Dzieciątkiem z połowy XVII w. i rzeźby św. Piotra i Pawła z połowy XVI w., barokowe i rokokowe wyposażenie. Plebania z 1808 r. **Kościół ewangelicki** z 1884 r. Na Małym Rynku **figura św. Jana Nepomucena** z 1747 r.

Zagórzów. Urząd Gminy

Ląd. Opactwo cystersów

LĄDEK

Wieś gminna w powiecie słupeckim, położona na północnej skarpie Doliny Warty. Wzmiankowana w podobnym dokumencie Mieszka III Starego z 1173 r. Właśność cystersów z Łądu, dzięki ich staraniom w 1250 r. otrzymała prawa miejskie z rąk księcia kujawskiego Kazimierza. Cystersi zamierzali sprowadzić tu niemieckich osadników, stąd nowa nazwa Landeck. W 1269 r. ponowna lokacja, tym razem z udziałem osadników polskich, w 1418 r. Władysław Jagiełło zezwolił na przeniesienie miasta z prawa polskiego na niemieckie. W 1798 r. Prusacy sekularyzowali miasto, w 1870 r. władze carskie odebrały prawa miejskie. W 1918 r. w Borku Łądkowskim, na miejscu dawnej kwatery powstańców styczniowych, odbyła się przysięga członków słupeckiego obwodu Polskiej Organizacji Wojskowej.

Barokowy kościół św. Mikołaja - z lat 1760-77, ceglany, trójnawowy na planie krzyża, przebudowywany w latach 1791-1809 i 1900-03.

Łądek. Kościół św. Mikołaja

RATYŃ (gm. Łądek)

Wieś położona na północnej skarpie Doliny Warty. 24 sierpnia 1880 r. między kosiarzy na łące spadł **meteoryt** o wadze ok. 1 kg i nieforemny kształcie. Po wydobyciu z ziemi zanieśiono go do wójta gminy Golina i od tej pory zaginął. Nad Wartą miejsce wodowania na szlaku kajakowym.

Ratyń. Warta - miejsce wodowania

KOPOJNO (gm. Zagórów)

Wieś wzmiankowana w dokumencie księcia wielkopolskiego Władysława Odonica i arcybiskupa gnieźnieńskiego Fulka z 23 IX 1240 r. Zaniebany **pałac** z 1. połowy XIX w. z oficyną i spichlerzem.

TRĄBCZYN (gm. Zagórów)

W 1943 r. Niemcy zbudowali **linię wąskotorową** z Robakowa do Trąbczyna w celu eksploatacji rudy darniowej w okolicach Grabiny. W 1947 r. uruchomiono odcinek Grabina – Zagórów, do Trąbczyna kursowały też pociągi osobowe Witaszyce – Zagórów, na potrzeby których wybudowano obrotnicę. Odcinek Grabina – Trąbczyn rozebrano w latach 1978-79, linia do Zagórowa funkcjonowała do 1991 r. **Neogotycki kościół św. Stanisława** z 1908 r. z plebanią z końca XIX w.

RZGÓW

Wieś gminna w powiecie konińskim, wzmiankowana w XII w. jako własność cystersów z Łądu, później posiadłość szlachecka. Miejsce nieudanej lokacji miejskiej, po której pozostał układ przestrzenny wsi z reliktem rynku. W czasie okupacji w latach 1940-41 istniało tu getto dla ludności pochodzenia żydowskiego. Obecnie siedziba gminy oraz lokalny ośrodek handlu i usług.

Drewniany kościół św. Jakuba -

z 1. połowy XVI w., wielokrotnie restaurowany, ostatnio w latach 1990-91. Posiada konstrukcję zrębową, oszalowany. Wewnątrz trzy barokowe ołtarze z 1. połowy XVIII wieku: główny z obrazem Matki Boskiej oraz boczne z obrazami św. Jakuba Apostoła i św. Antoniego z Dzieciątkiem Jezus. W kaplicy bocznej ołtarz z XVIII w. z częściowo przemalowanym obrazem św. Anny Samotrzeciej z ok. 1620 r.

Rzgów. Kościół

GRABIENICE (gm. Rzgów)

Późnogotycki kościół św. Katarzyny z 1597 r., fundacji Jana Rozdrażewskiego. Odbudowany po pożarze z 1778 r., restaurowany w 1793 i 1858 r. Ostatni remont odbył się w latach 1995-97. Wewnątrz skromne barokowe wyposażenie. Pod chórem tablica fundacyjna z datą budowy kościoła, w kruchcie gotycka chrzcielnica z 1410 r. Strop wsparty na drewnianych słupach.

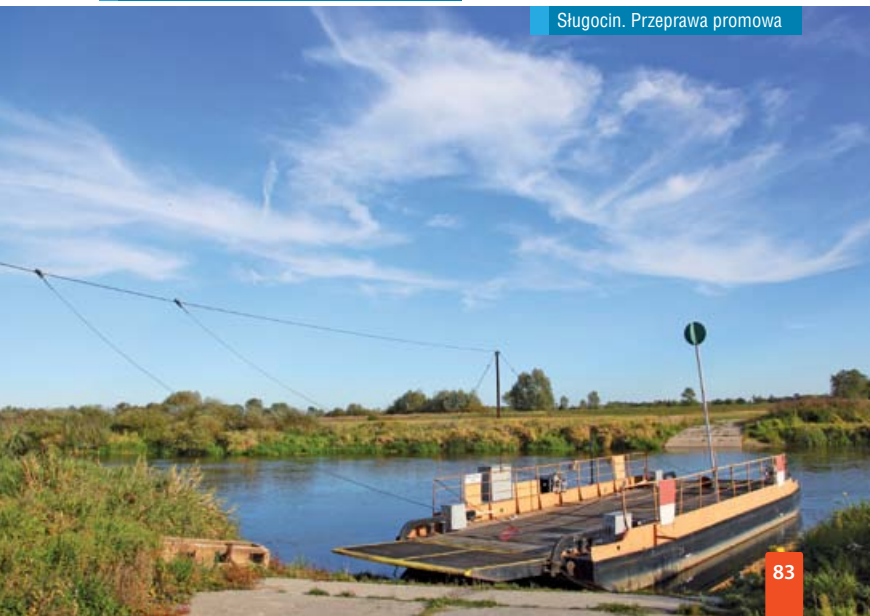

Sługocin. Autostrada

SŁUGOCIN (gm. Łądek)

Wieś położona na północnej skarpie Doliny Warty. W pobliżu węzeł na autostradzie A2 i przeprawa promowa przez Wartę.

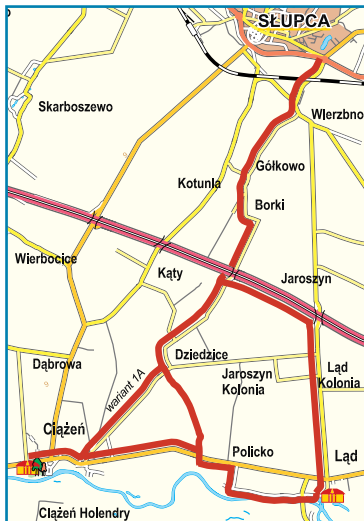
Sługocin. Przeprawa promowa

TRASA NR 1 AMATORÓW HISTORII – 23,4 KM

Słupca – Wierzbno – Gólkowo – Dziedzice – Policko – Łąd – Łąd-Kolonia – Borki – Gólkowo – Wierzbno – Słupca

Trasę rozpoczynamy w Słupcy na rondzie na skrzyżowaniu ul. Objazdowej i Kleczewskiej. Wyjeżdżamy z miasta ul. Wspólną, mijając kilka zakładów przemysłowych. Przejeżdżamy przez tory kolejowe (linia Poznań – Warszawa) i osiągamy nowe osiedle domków jednorodzinnych w **Wierzbnie**. Na skrzyżowaniu skręcamy w lewo, a następnie w prawo, kierując się na **Gólkowo**. Na skrzyżowaniu z drogą z Kotunli jedziemy prosto przez wieś, mijamy krzyż, remizę i boczną drogę na Borki. Wjeżdżamy w las, od głównej drogi odchodzi dojazdy do poukrywanych za lasem gospodarstw. Przejeżdżamy wiaduktem nad autostradą A2 Poznań – Warszawa. Opuszczamy gminę Słupca, przekraczając granicę gminy Łądek. Jedziemy przez wieś **Dziedzice**, mijając dom kultury. Na głównym skrzyżowaniu obok przydrożnego krzyża obieramy połąkę na wprost.

(Jeśli chcemy pojechać wariantem 1A, skręcamy w prawo, osiągając **Ciążeń** i drogę nr 467, gdzie skręcamy w prawo. Mijamy zabytkowy kościół św. Jana Chrzyciela i dojeżdżamy do okazałego barokowo-rokokowego pałacu biskupów poznańskich (opis str. 77). Wracamy z powrotem, szosą nr 467, przed Polickiem łącząc się z głównym wariantem szlaku.)

Łąd. Rekonstrukcja grodu średniowiecznego

Jadąc wzdłuż rzeki Meszny, osiągamy drogę wojewódzką nr 467 Pyzdry – Golina. Skręcamy na niej w lewo, mijamy krzyż przydrożny i zjeżdżamy w prawo na **Policko**. Koło gniazda bocianiego skręcamy w lewo, jadąc drogą nad samą Wartą i obserwując malownicze łąki i bagna znajdujące się na drugim brzegu rzeki. Wchodzą one w skład Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego. Osiągamy **Łąd**, mijamy marinę i, jadąc cały czas prosto, docieramy do słynnego opactwa cystersów (opis str. 79). Po zwiedzeniu opactwa, dworu z Ośrodkiem Edukacji Przyrodniczej i rekonstrukcją grodu średniowiecznego, opuszczamy Łąd, kierując się szosą na północ, w stronę Słupcy. Mijamy **Łąd-Kolonię**, gdzie skręcamy w lewo, w drogę dojazdową wzdłuż autostrady. Następnie skręcamy w prawo, na wiadukt nad autostradą i tą samą drogą, przez Gólkowo i Wierzbno, wracamy do Słupcy.

Łąd. Dwór z Ośrodkiem Edukacji Przyrodniczej

TRASA 2 AMATORÓW HISTORII – 30,8 KM

Słupca – Wierzbno – Gólkowo – Borki – Jaroszyn-Kolonia – Łąd-Kolonia – Łąd – Łądkowski Borek – Łądek – Łąd-Kolonia – Borki – Gólkowo – Wierzbno – Słupca

Trasę rozpoczynamy w **Słupcy** na rondzie na skrzyżowaniu ul. Objazdowej i Kleczewskiej. Wyjeżdżamy z miasta ul. Wspólną, mijając kilka zakładów przemysłowych. Przejeżdżamy przez tory kolejowe (linia Poznań – Warszawa) i osiągamy nowe osiedle domków jednorodzinnych w **Wierzbnie**. Na skrzyżowaniu skręcamy w lewo, a następnie w prawo, kierując się na **Gólkowo**. Na skrzyżowaniu z drogą z Kotuni jedziemy prosto przez wieś, mijamy krzyż i remizę. Następnie skręcamy w prawo, w boczną drogę wiodącą przez **Borki**. Przed autostradą skręcamy w lewo, równoległe do niej, następnie w prawo i wiaduktem ją przekraczamy. Wjeżdżamy w gminę Łądek, po chwili skręcamy w lewo, w drogę polną, która prowadzi nas do **Jaroszyńska-Kolonii**. Tu skręcamy w lewo i osiągamy główną szosę Słupca – Łąd, gdzie w prawo. Mijamy **Łąd-Kolonię** i, jadąc cały czas prosto, dojeżdżamy do **Łądu** ze słynnym klasztorem Cystersów (opis str. 79).

Po zwiedzeniu opactwa, dworu z Ośrodkiem Edukacji Przyrodniczej i rekonstrukcją grodu

średniowiecznego opuszczamy Łąd razem z czerwonym szlakiem pieszym, biegnącym w stronę Łądku. Po chwili opuszczamy go, skręcając w prawo. Kluczemy wśród polnych dróg, biegnących przez malownicze łąki i bagna, wchodzących w skład Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego. Osiągamy mały kompleks leśny zwany **Łądkowskim Borkiem**. Znajdowała się w nim kwatera powstańców styczniowych 1863 r., a w 1918 r. miała tu miejsce przysięga członków słupskiego obwodu Polskiej Organizacji Wojskowej, co upamiętnia pomnik. Dojeżdżamy nad samą Wartę, podziwiając krajobraz doliny rzecznej. Jedziemy z powrotem, tym razem prosto bitą drogą na **Łądek** (opis str. 81). Mijamy zabytkowy kościół

Łądek. Kościół św. Mikołaja

Łąd. Opactwo pocysterskie

św. Mikołaja i rynek tego niegdyś miasteczka. Wyjeżdżamy z Łądką ulicami: Słupecką i Polną. Przed autostradą skręcamy w lewo, w równoległą drogę dojazdową. Na kolejnym skrzyżowaniu prosto, w analogiczną drogę dojazdową. Na następnym już w prawo, na wiadukt nad autostradą, wracamy do Słupcy przez Borki, Gólkowo i Wierzbno, tam samo jak w drugą stronę.

TRASA 3 DLA RODZICÓW Z DZIEĆMI – 7,3 KM

Słupca – Jezioro Słupeckie – Róża – Bielawy – Koszuty Małe – Słupca

Krótką, rekreacyjną trasę wiodącą bocznymi drogami w bezpośrednich okolicach **Słupcy**. Startujemy w Parku Miejskim, na skrzyżowaniu Koszuckiej i Gajowej. Jedziemy ul. Gajową, mijając plac zabaw i dom, w którym mieszkał kompozytor Apolinary Szeluto (1884-1966). Następny odcinek drogi wyłączony jest z ruchu samochodowego, jedziemy przez las, mijając strzelnicę i Stadion Miejski. Dojeżdżamy do

al. Tysiąclecia, na której skręcamy w prawo. Po chwili osiągamy brzeg **Jeziora Słupeckiego**, sztucznego zbiornika, utworzonego w latach 1954-55 na miejscu torfowisk w dolinie Mesznej. Jezioro, choć nie nadaje się do kąpieli, jest popularnym miejscem dla wędkarzy, występują tu: leszcze, płocie, węgorze, karpie i okonie. Jezioro zajmuje powierzchnię 258 ha, posiada

wymiary 3,6 x 0,9 km i głębokość od 1,85 do 2,50 m. Pełni także funkcję retencyjną. Na wystającej obecnie z jeziora wyspie mieści się tzw. „Kopiec Szwedzki”, czyli **grodzisko** kultury łużyckiej.

Opuszczamy granice miasta, jedziemy przez wieś **Róża**. Mijamy małą kapliczkę i po chwili skręcamy w prawo, w kierunku wsi **Bielawy**. Mijamy kapliczkę i rozproszoną zabudowę wsi. Koło przydrożnego krzyża skręcamy w prawo, kierując się na **Koszuty Małe**.

Mijamy ciekawą aleję wierzbową i docieramy do centrum miejscowości z zabytkowym drewnianym kościołem św. Bartłomieja. Kościół zbudowany w 1720 r. z fundacji Mikołaja Łukomskiego, opata cystersów w Łądzie. Częściowo rozebrany przez Niemców w 1942 r., odbudowany z oryginalnego materiału w 1946 r. Kościół jednonawowy, konstrukcji zrębowej, dach kryty dachówką, z wieżyczką na sygnaturkę. W ołtarzu głównym obraz MB Rokitniańskiej z 1737 r., w ołtarzu bocznym obraz Pięta z XVIII w. z postacią fundatora, w prezbiterium gotycka rzeźba św. Małgorzaty z ok. 1480 r. Obok rosną dwie pomnikowe lipy. Po zwiedzeniu kościoła jedziemy dalej prosto, po chwili wracamy w granice miasta Słupcy. Jedziemy ulicą Koszucką, mijając cmentarz parafialny i kaplicę cmentarną. Osiągamy skrzyżowanie z ulicą Gajową, gdzie zaczęliśmy trasę.

Słupca. Stadion MOSiR

TRASA 4 DLA RODZICÓW Z DZIEĆMI – 10,8 KM

Słupca – Jezioro Słupeckie – Róża – Jaworowo – Korwin – Piotrowice – Słupca

Krótką, rekreacyjną trasę wokół Jeziora Słupeckiego, wiodącą bocznymi drogami. Trasa rozpoczyna się na rondzie przy al. Tysiądecia. Jedziemy tą ulicą w stronę lasu. Po prawej stronie znajdował się **cementarz żydowski**. W czasie II wojny światowej został on splądrowany przez Niemców. Dziś o jego istnieniu przypomina symboliczny pomnik utworzony z gałązek i szczątków macew, ustawiony w 1996 r. z inicjatywy Słupeckiego Towarzystwa Społeczno – Kulturalnego. Pozostałości macew można obejrzeć w lapidarium przy Muzeum Regionalnym.

Po chwili osiągamy brzeg **Jeziora Słupeckiego**, sztucznego zbiornika utworzone-

go w latach 1954-55 na miejscu torfowisk w dolinie Mesznej. Na wystającej obecnie z jeziora wyspie mieści się tzw. „Kopiec Szwedzki”, czyli **grodzisko** kultury łużyckiej.

Opuszczamy granice miasta, jedziemy przez wieś **Róża**. Mijamy małą kapliczkę i skręcamy w lewo, w bitą drogę biegnącą wśród domków letniskowych nad jeziorem. Po chwili domki się kończą, a jakoś nawierzchnia się pogarsza, by z pojawieniem się kilku kolejnych domów znowu się polepszyć. W przysiółku **Jaworowo** osiągamy drogę asfaltową, gdzie skręcamy w lewo, w kierunku wsi **Korwin**. Na głównym skrzyżowaniu koło krzyża w lewo w bitą drogę, którą docieramy do nowego osiedla domków jednorodzinnych w **Piotrowicach**. Wieś mocno się rozbu-

dowuje, nabierając charakteru podmiejskiego osiedla Słupcy. Skręcamy w lewo w ul. Jeziorną, po chwili pojawia się nawierzchnia z płyt betonowych, potem asfaltowa. Mijamy kapliczkę i jedziemy dalej szutrową drogą, obserwując po prawej rozbudowujące się osiedla w Piotrowicach, a po lewej widoki na Jezioro Słupeckie.

Wjeżdżamy w granice miasta ulicą Róża, która ma nadal charakter drogi szutrowej. Po prawej mijamy rozległy kompleks ogródków działkowych. Po chwili pojawia się nawierzchnia asfaltowa i ciągnąc zabudowa, ulicą Róża dojeżdżamy z powrotem do ronda, na którym zaczęliśmy naszą trasę.

Jezioro Słupeckie

TRASA 5 MIŁOŚNIKÓW PRZYRODY – 31,5 KM

Słupca – Słomczyce – Babin – Ciosna – Niezgoda – Powidz – Rzymachowo – Polanowo – Posada – Józefowo – Korwin – Piotrowice – Słupca

Trasa zaczyna się na skrzyżowaniu ulic Traugutta i Granicznej w **Słupcy**. Opuszczamy granice miasta, ul. Słupecką w **Piotrowicach** kierujemy się do skrzyżowania, gdzie w lewo, w ul. Słomczycką. Po chwili osiągamy **Słomczyce** w gminie Strzałkowo, przekraczając dawną granicę zaborów rosyjskiego i pruskiego. Warto tu zobaczyć dwór ukryty w parku po prawej stronie (opis str. 57). Przez kolejną wieś, **Babin**, jedziemy prosto. Znajduje się tu zabytkowy park dworski z 2. połowy XIX w. Razem z zabudową kończy się nawierzchnia asfaltowa, bitą drogą docieramy do wsi **Ciosna**, gdzie w lewo szosą. Przekraczamy tory kolejowe bocznicy na lotnisko wojskowe w Powidzu, dojeżdżamy do głównej szosy Strzałkowo – Powidz, gdzie w prawo. Szosa ma nawierzchnię betonowo-asfaltową. Wjeżdżamy w rozległy kompleks leśny na granicy gmin Strzałkowo, Słupca i Powidz. Mijamy wieś **Niezgoda** z gospodarstwem agroturystycznym Agoraj. Po lewej widać ogrodzenia **lotniska wojskowego w Powidzu** (opis str. 57). Osiągamy granicę gminy Powidz, przekraczamy tory bocznicy do lotniska, po chwili mijamy dużą szkółkę leśną z parkingiem i budynek leśnictwa Dolina. Wyjeżdżamy z lasu, ładną połodowcową dolinką wjeżdżamy do znanego letniska, jakim jest

Powidz (opis str. 47). Z centrum miejscowości wracamy z powrotem, koło cmentarza w lewo, bitą drogą koło przystani i ośrodka wypoczynkowego Dzika Plaża. Wracamy na asfalt, gdzie w lewo, do przysiółka **Rzymachowo**, drogą malowniczo wijącą się wśród połodowcowych wzniesień. Po chwili osiągamy wieś **Polanowo** z przydrożnym krzyżem. Na końcu wsi kończy się asfalt, wjeżdżamy w las, w dolince przekraczamy granicę gminy Słupca, będącą również dawną granicą zaborów. Przy krzyżu na granicy wsi **Posada** i Niezgoda kierujemy się na lewo skos, drogą polną, potem przez las do szosy Słupca – Wilczogóra. Przekraczamy ją, kierując się na boczną drogę, biegnącą przez **Józefowo** i **Korwin**. Na głównym skrzyżowaniu koło krzyża w lewo w bitą drogę, którą docieramy do **Piotrowic**. Skręcamy w lewo w ul. Jeziorną, mijamy kapliczkę i jedziemy dalej szutrową drogą, następnie w prawo, ul. Graniczną docieramy z powrotem do punktu początkowego trasy.

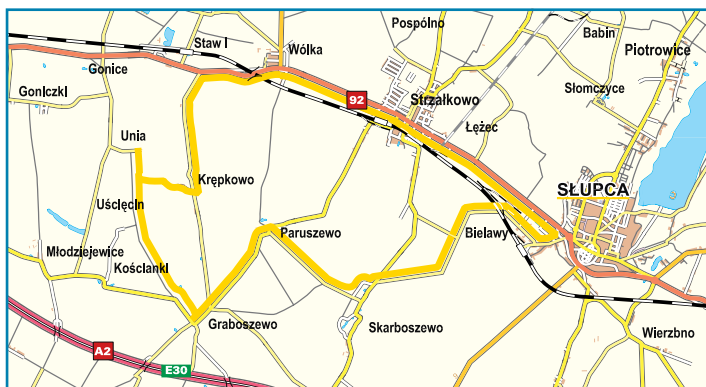
Jeziro Powidzkie

TRASA 6 MIŁOŚNIKÓW PRZYRODY – 26,1 KM

Słupca – Bielawy – Skarboszewo – Paruszewo – Graboszewo – Unia – Krępkowo – Wólka – Strzałkowo – Słupca

Startujemy w **Słupcy** ul. Pułaskiego przez rondo POW, na rondo Solidarności, w lewo ul. Dworcową. Trzecia przecznica w prawo i jesteśmy na ul. Przemysłowej. Przejeżdżamy przez tory kolejowe linii Poznań – Warszawa i wjeżdżamy w gminę Strzałkowo, przekraczając dawną granicę zaborów rosyjskiego i pruskiego. Jedziemy przez wieś **Bielawy**, gdzie uwagę zwracają dwie figury przydrożne. Po chwili osiągamy **Skarboszewo** z neoromańskim kościołem Świętej Trójcy i dwór (opis str. 65). We wsi w prawo, w boczną drogę wiodącą do

Paruszewa. Skracamy w lewo, obok opuszczonego pałacu i zabytkowego parku (opis str. 65). Mijamy pomnikowe drzewo i farmę wiatrową, przejeżdżamy przez niewielki las i osiągamy **Graboszewo**, gdzie znajduje się drewniany kościół św. Małgorzaty i dwór (opis str. 63). We wsi w prawo, następnie koło przydrożnego krzyża też w prawo, w drogę bitą, która prowadzi nas do wsi **Unia**. Warto w niej zobaczyć zrujnowany pałac Chrzanowskich z 1914 r. (opis str. 53). Po obejrzeniu pałacu wracamy tą samą drogą, by po

Skarboszewo. Kościół

chwili skrócić w lewo w polną drogę, wiodącą do wsi **Krępkowo**. Tam w lewo, szosą wiodącą wśród rozrzuconej zabudowy wsi. Dojeżdżamy do głównej szosy Poznań – Konin (droga nr 92), gdzie skracamy w prawo. Przejeżdżamy wiaduktem nad linią kolejową Poznań – Warszawa i osiągamy wieś **Wólka**, gdzie warto zjechać w lewo, aby zobaczyć pałac, będący obecnie siedzibą szkoły (opis str. 55). Jedziemy nadal wzdłuż głównej szosy wygodną ścieżką rowerową w kierunku siedziby gminy **Strzałkowo** (opis str. 55). Przejeżdżamy przez całą miejscowość, mijając neoklasykistyczny kościół św. Doroty. Przekraczamy tory boczny do lotniska wojskowego w Powidzu, przy skrzyżowaniu na Łęczec mijamy budynki dawnego przejścia granicznego między zaborem pruskim i rosyjskim. Urządzono tu miejsce postojowe z wiatą i tablicami informacyjnymi. Wjeżdżamy do **Słupcy**, ul. Poznańską wracamy na rondo, będące punktem początkowym trasy.

NAJWAŻNIEJSZE COROCZNE WYDARZENIA W POWIECIE SŁUPECKIM

Festiwal Kultury Słowiańskiej i Cysterskiej w Łądzie (www.festiwal-lad.pl)

Łąd. Festiwal Kultury Słowiańskiej i Cysterskiej

ści oraz wzmacniania patriotyzmu lokalnego.

Festiwale w Łądzie odbywają się corocznie na początku czerwca i stanowią niepowtarzalną okazję do spotkań z kulturą średniowiecza, poznawaną w trakcie wykładów, wystaw archeologicznych, pikników naukowych, koncertów, widowisk teatralnych, seansów filmowych, zajęć edukacyjnych dla dzieci, prezentacji dawnych rzemiosł oraz pokazów walk.

To impreza o unikalnym charakterze, gdzie łączą się różnorodne formy aktywności i różne kultury. To okazja do promowania naszego dziedzictwa kulturowego, ale również do promowania regionu i aktywizacji miejscowej ludności.

Regaty „Na powitanie wakacji” z cyklu Pucharu Polski Jachtów Kabinowych (www.jezioropowidzkie.pl)

Regaty żeglarskie z cyklu Pucharu Polski

Na Jeziorze Powidzkim corocznie w pierwszy weekend wakacji odbywają się Regaty „Na powitanie wakacji”, od 2003 roku z cyklu Pucharu Polski Jachtów Kabinowych.

Regaty na jednym z największych i najczystszych akwenów Województwa Wielkopolskiego - Jeziorze Powidzkim – to nie tylko gratka dla żeglarzy. To także doskonała okazja do ciekawego spędzenia weekendu na łonie natury dla całej rodziny.

Spotkania z Folklorem (www.powiat-slupca.pl)

Spotkania z Folklorem

Kulturę ludową i jej elementy, jakimi są tańce, obrzędy, rzemiosło ludowe corocznie przypominane są przez organizatorów podczas organizowanych na przełomie sierpnia i września „Spotkań z Folklorem”. Coroczne edycje gromadzą szeroką publiczność, a gwiazdami wieczoru kolejnych edycji byli m.in.: Eleni, Irena Jarocka, Golec uOrkiestra, Krzysztof Krawczyk, Sylwia Grzeszczak.

Ogólnopolski Otwarty Turniej Plażowej Piłki Siatkowej w Przybrodzinie (www.powiat-slupca.pl)

Przyległa do Jeziora Powidzkiego plaża w Przybrodzinie w każdy ostatni weekend lipca staje się wielkopolskim centrum plażowej piłki siatkowej. Impreza ta corocznie gromadzi nie tylko tłumy uczestników, ale także publiczność, która licznie przybywa na plażę jeziora, aby przyglądać się zmaganiom miłośników piłki plażowej.

Międzynarodowe Zawody Konne w Kościółkowie (www.kj-zagorow.dzs.pl)

Kościółków. Międzynarodowe Zawody Konne

Jedną z najciekawszych imprez w gminie Zagórz są organizowane od 2000 r. Międzynarodowe Zawody Konne w Kościółkowie. Wydarzenie trwa 3 dni i każdego roku cieszy się ogromnym zainteresowaniem. Zawody konne są wspaniałą okazją, by podziwiać zmagania zawodników zarówno polskich, jak i zagranicznych klubów. Zawodom towarzyszą liczne atrakcje dla dorosłych i dzieci.

Wawrzynki Słupskie

Najważniejsza impreza plenerowa związana z patronem Słupcy i słupckiego kościoła farnego, św. Wawrzyńcem. Jest to doskonała okazja do zaprezentowania różnorodnej twórczości głównie muzycznej i estradowej, a także osiągnięć sportowych. W ramach Wawrzynek Słupskich organizowane są: Bieg o Laur św. Wawrzyńca na dystansie 10 km, Mistrzostwa Polski Małżeństw, Dziecięce i Młodzieżowe Biegi Wawrzynkowe, rajd Nordic Walking oraz zawsze w dniu patrona św. Wawrzyńca 10 sierpnia Spotkanie Odpustowe oraz Koncert Organowy w słupskiej farze, uczta dla miłośników muzyki poważnej. Wtedy nasz kościół odwiedzają wybitni śpiewacy operowi, których talent podziwiała duża grupa słuchaczy.

Wawrzynki Słupskie

Wawrzynki Słupskie

URZĘDY

Starostwo Powiatowe w Słupcy

ul. Poznańska 20, 62-400 Słupca tel. 63 275 86 00, www.powiat-slupca.pl

Urząd Miasta Słupcy

ul. Pułaskiego 21, 62-400 Słupca tel. 63 277 27 27, www.miesto.slupca.pl

Urząd Gminy w Łądku

ul. Rynek 26, 62 -406 Łądek , tel. 63 276 35 12, www.gminaladek.pl

Urząd Miejski w Zagórowie

ul. Kościelna 4, 62-410 Zagórow, tel. 63 274 88 10, www.zagorow.pl

Urząd Gminy w Słupcy

ul. Sienkiewicza 16, 62-400 Słupca, tel. 63 274 36 76, www.gmina.slupca.pl

Urząd Gminy w Strzałkowie

ul. Wyszyńskiego 6, 62-420 Strzałkowo, tel. 63 275 06 77, www.strzalkowo.pl

Urząd Gminy w Powidzu

ul. 29 Grudnia 24, 62-430 Powidz, tel. 63 277 62 73, www.powidz.pl

Urząd Gminy w Orchowie

ul. T. Kościuszki 6, 62-436 Orchowo, tel. 63 268 40 90, 63 268 40 94, 63 268 40 96
tel. VoIP 63 218 00 87, www.orchowo.pl

Urząd Gminy w Ostrowitem

ul. Lipowa 2, 62-402 Ostrowite, tel. 63 276 51 21, www.ostrowite.pl

TELEFONY ALARMOWE

- **Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Słupcy**
ul. Ratajczaka 1, 62-400 Słupca, tel. 998, 63 274 30 90, www.psp.slupca.pl
- **Komenda Powiatowej Policji w Słupcy**
ul. Poznańska 13, 62-400 Słupca, tel. 997, 63 274 12 34, www.slupca.policja.gov.pl
- **Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Słupcy**
ul. Traugutta 7, 62-400 Słupca, tel. 999, 63 275 23 00 (centrala), www.szpital.slupca.pl
- **Przychodnia Zespołu Lekarza Rodzinnego Hipokrates s.c.**
ul. Gen. Wł. Sikorskiego 1, 62-400 Słupca, tel. 63 277 15 55, 275 23 00
- **Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Laboratorium Analiz Lekarskich „LAB-MED”**
ul. Warszawska 41, 62-400 Słupca, tel. 63 275 30 25
- **Przychodnia Zespołu Lekarza Rodzinnego „Medyk”**
ul. Gen. Wł. Sikorskiego 1, 62-400 Słupca, tel. 63 277 13 75
- **Specjalistyczna Przychodnia „REHMED” – NZOZ**, ul. Piastów 2, 62-400 Słupca, tel. 63 275 84 09

APTEKI

- **Apteka Pod Moździerzem**, ul. 11 Listopada 12, 62-400 Słupca, tel. 63 274 34 71
- **Apteka Pod Moździerzem**, ul. R. Traugutta 16, 62-400 Słupca, tel. 63 277 10 94
- **Apteka „Dr. Max”**, ul. Gen. Z. Berlinga 15, 62-400 Słupca, tel. 63 277 25 41
- **Apteka „Heureka”**, ul. Gen. Wł. Sikorskiego 1, 62-400 Słupca, tel. 63 277 16 15
- **Apteka „Pod Złotą Wagą”**, ul. Traugutta 7D, 62-400 Słupca, tel. 63 274 34 01
- **Apteka Przy Kościele**, ul. Warszawska 11, 62-400 Słupca, tel. 63 277 19 79
- **Apteka Rodzinna**, ul. Warszawska 16, 62-400 Słupca, tel. 63 277 14 26
- **Apteka „Bliska”**, ul. K. Pułaskiego 24A, 62-400 Słupca, tel. 63 249 01 68
- **Apteka „Bliska2”**, Plac Szkolny 16a, 62-400 Słupca, tel. 616 501 111

INSTYTUCJE KULTURALNE

- **Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna**, ul. A. Mickiewicza 24, 62-400 Słupca, tel. 63 275 15 77
- **Miejski Dom Kultury, Kino „Sokolnia”**, ul. Traugutta 5, 62-400 Słupca, tel. 63 277 25 11
www.mdk.slupca.pl
- **Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji**, ul. Kopernika 13, 62-400 Słupca
tel. 63 277 26 14, 63 277 26 15, www.mosir.slupca.pl
- **Muzeum Regionalne**, ul. Warszawska 53, 62-400 Słupca, tel. 63 275 26 40, www.muzeumslupca.pl

INSTYTUCJE PUBLICZNE

- **Urząd Skarbowy**, ul. Wspólna 1, 62-400 Słupca, tel. 63 274 39 60
- **Zakład Ubezpieczeń Społecznych**, ul. Warszawska 1, 62-400 Słupca, tel. 63 275 27 30
- **Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego**, ul. Warszawska 1, 62-400 Słupca, tel. 63 275 32 45
- **Sąd Rejonowy w Słupcy**, ul. Armii Krajowej 2, 62-400 Słupca, tel. 63 275 21 91
- **Polskie Koleje Państwowe (PKP)**, ul. Dworcowa 64, 62-400 Słupca
- **Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej (PKS)**, ul. Kolejowa 1, 62-400 Słupca

BAZA NOCLEGOWA I GASTRONOMICZNA

GMINA SŁUPCA

BAZA NOCLEGOWA

AGROTURYSTYKA

- **Michalina Jarzyńska, „Agroturystyka nad Jeziorem Powidzkim”**, Kochowo 16 a, 62-402 Ostrowite
tel. 63 276 60 71, tel. kom. 663 485 685, www.espanie.pl, www.reges.pl/michalina.htm
- **Iwona i Stanisław Rajkowscy, „AGRO-RAJ”**
Niezgoda, 62-402 Ostrowite, tel. 63 248 86 41, tel. kom. 602 408 739, www.agrowakacje.pl

HOTELE, MOTELE, POKOJE GOŚCINNE

- **Hotel i Restauracja „Kmieć”**, Wilczna 1, 62-400 Słupca, tel. 63 277 20 33
- **Autohof 229 Hotel-Restauracja – Internet – Parking TIR – Czynne 24h.**
Autohof 229 przy autostradzie A-2, zjazd nr 229, Węzeł Słupca 400 m od zjazdu, tel. 603 539 316
- **Pensjonat MAGNAT**, sala weselna i konferencyjna, Piotrowice
ul. Słupecka 2, 62-400 Słupca, tel. 880 545 545, www.pensjonatmagnat.eu

MIASTO SŁUPCA

BAZA NOCLEGOWA

- **Hotel „Centrum”**, ul. Sukiennicza 1, 62-400 Słupca, tel. 63 274 33 03
Hotel dysponuje 6 pokojami, 1 i 2 osobowymi.
- **Pokoje Gościnne**, Plac Szkolny 8a, 62-400 Słupca, tel. 608 895 954, e-mail: gradittman@interia.eu

BAZA GASTRONOMICZNA

- **Oberża „Zapiecek”**, ul. Przemysława II 17, 62-400 Słupca, tel. 63 277 20 33, www.zapiecek.słupca.pl
- **Pizzeria „Cameleon”**, ul. Kopernika 135, 62-400 Słupca, tel. 63 277 18 27, www.cameleon.słupca.pl
- **Restauracja „Galeria Caffè”**, al. Tysiąclecia 7, 62-400 Słupca, tel. 63 274 33 34
- **Pizzeria „Niccolo”**, ul. E. Orzeszkowej 14, 62-400 Słupca, tel. 63 213 19 19, www.niccolo.pl
- **Bar „Minorka”**, ul. T. Kościuszki 1, 62-400 Słupca, tel. 63 275 36 67
- **Restauracja „Centrum”**, ul. Sukiennicza 1, 62-400 Słupca, tel. 63 274 33 03
- **Bar „Imbis”**, ul. Matejki, 62-400 Słupca, tel. 694 706 513
- **Smażalnia ryb „Zielony Domek”**, ul. Róża 34, 62-400 Słupca, tel. 667 696 600
- **Zakład Aktywności Zawodowej w Słupcy**, ul. Stefana Batorego 1, 62-400 Słupca
tel. 63 213 12 10, www.zazsłupca.com.pl, e-mail: biuro@zazsłupca.pl
- **Stołówka Mostostal**, ul. Poznańska 41, 62-400 Słupca, tel. 63 220 76 03

GMINA STRZAŁKOWO

BAZA NOCLEGOWA

AGROTURYSTYKA

- **Gospodarstwo Agroturystyczne „RANCZO POD BRZOZAMI”**
Radłowo 1, 62-420 Strzałkowo, tel. 607 944 682, www.ranczopodbrzozami.nspace.pl

HOTELE, PENSJONATY

- **Dworek Czardasz**, Babin 32, 62-420 Strzałkowo (Piotrowice - wyjazd na Giewartów)
tel. 516 400 008, www.czardasz.biz

BAZA GASTRONOMICZNA

- **Restauracja ŚWIATOWID**, ul. Dworcowa 1, (Al. Wyszyńskiego) 62-420 Strzałkowo, tel. 63 275 06 40
- **Restauracja, Drink Bar LECH**, ul. Mickiewicza 13, (Al. Wyszyńskiego) 62-420 Strzałkowo, tel. 63 275 60 60
- **Pizzeria SYCYLIA**, ul. gen. W. Sikorskiego 20, 62-420 Strzałkowo, tel. 63 274 19 19
- **Bar FRANEK**, ul. gen. W. Sikorskiego 27, 62-420 Strzałkowo

- **Dworek Czardasz**, Babin 32, 62-420 Strzałkowo (Piotrowice - wyjazd na Giewartów)
tel. 516 400 008, www.czardasz.biz

GMINA ZAGÓRÓW

BAZA NOCLEGOWA

AGROTURYSTYKA

- **Małgorzata i Andrzej Fajkowscy, Gospodarstwo Agroturystyczne „POD LIPAMI”**
Stawisko 9, 62-410 Zagórz, tel. 63 276 26 64, 603 053 208, www.wakacje.agro.pl/wielkopolskawsch
- **Wanda i Łucjan Rydlichowscy, Gospodarstwo Agroturystyczne „PADOK”**
Szetlewek 37, 62-410 Zagórz, tel. 63 276 28 96, 608 689 431, www.wakacje.agro.pl/wielkopolskawsch
- **Dariusz i Małgorzata Mirowscy, Gospodarstwo Agroturystyczne**, Zagórz, ul. Słupcka 9, tel. 505 960 885
- **Stanisław Figlerowicz, Gospodarstwo Agroturystyczne**
Kościołków 28, Zagórz, Duży Rynek 12, tel. 506 130 794

GMINA ŁĄDEK

BAZA NOCLEGOWA

- **Ośrodek Edukacji Przyrodniczej w Łądzie**, tel. 63 276 33 07, www.ekoedukacja.com.pl/lad
- **Pałac w Ciężeniu – filia biblioteki UAM i Dom Pracy Twórczej**, tel. 63 276 41 24

GMINA POWIDZ

BAZA NOCLEGOWA

AGROTURYSTYKA

- **Agroturystyka, Janusz Bocheński**, Wybudowanie 13, 62-430 Powidz
tel. 63 276 01 08, tel. kom. 606 641 325, www.wakacjepowidz.pl
- **Maria i Bogdan Piotrowscy**, ul. Park Powstańców Wlkp. 24, 62-430 Powidz
tel. 63 277 61 66, www.wakacje.agro.pl/wielkopolskawsch
- **Roman i Małgorzata Morzyńscy**, ul. Jeziona 9, 62-430 Powidz, tel. 63 277 63 33, www.nodewipowidzu.pl
- **Sławomir Przychodzki**, ul. Kolejowa 28, 62-430 Powidz, tel. 63 277 61 34
- **Ewa i Marian Choryan**, ul. Park Powstańców Wlkp. 5, 62-430 Powidz
tel. 63 277 62 56, www.wakacje.agro.pl/wielkopolskawsch
- **Emilia i Marek Nawroccy**, ul. 29 Grudnia 47, 62-430 Powidz, tel. 63 277 63 17, www.nawroccy.republika.pl
- **Romuald Cieślewicz**, Anastazewo 28a, 62-436 Orchowo
„Leśna Polana”, tel. 63 276 03 16, tel. 667 727 948, www.wakacje.agro.pl/wielkopolskawsch
- **Włodzimierz Białas**, Anastazewo 33, 62-436 Orchowo, tel. 601 744 414, www.anastazewo.pa.pl
- **Małgorzata Hejna**, Polanowo 10, 62-430 Powidz, tel. 510 384 491, www.agroturystyka.auto.pl
- **Halina i Piotr Pankros**, Przybrodzin 5, 62-430 Powidz, tel. 782 377 035, www.pankros.prv.pl

OŚRODKI WYPOCZYNKOWE, HOTELE, PENSJONATY

- **Powidzki Ośrodek Sportu i Rekreacji:**
 - OW „Łazienki” w Powidzu, tel. 607 221 077
 - OW „Na Skarpie” w Przybrodzinie, tel. 880 597 030
- **Hotel Moran**** SPA**, Ostrowo 30, 62-430 Powidz, tel. 63 212 11 71, www.hotelmoran.pl
- **Pensjonat „JANKES” w Powidzu**, Paweł Jankowski, Powidz, ul. Kościelna 5, tel. 502 363 509, 63 277 64 20
- **Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy „Bogdanka” w Przybrodzinie**
Wanda Bogdan, kontakt: tel. 603 113 089
- **Pokoje gościnne w Powidzu, Bogumił Pietruszewski**, Powidz, ul. Kościelna 13, tel. 63 277 61 20
- **Domek letniskowy – Andrzej Sajna**, Ostrowo, Powidz, tel. 601 956 326
- **Pensjonat „Nad jeziorem”**, Przybrodzin 231 (kierunek pole namiotowe Bryza), 62-430 Powidz
Rezerwacja: tel. 600 992 822, email: rpiecyk@op.pl, www.restauracjanadjeziorem.pl
- **„Jabłona”**, ul. Wodna 18, 62-430 Powidz, tel. 63 277 61 18, 63 277 61 20, www.jablona.pl

POLA NAMIOTOWE

- **Pole namiotowe „Łazienki”, Powidzki Ośrodek Sportu i Rekreacji**
tel. 512 008 814, 120 miejsc noclegowych. Warunki: sanitariaty dostosowane dla osób niepełnosprawnych, ciepła woda, kąpielisko strzeżone, parking, dostęp do bezprzewodowego internetu
- **Pole namiotowe „Dzika Plaża”**, 50 miejsc noclegowych. Warunki: parking, kąpielisko strzeżone.
- **Pole namiotowe w Anastazewie, Marta Brzezińska**, tel. 606 176 229
100 miejsc noclegowych, Warunki: parking, plaża
- **Pole namiotowe w Przybrodzinie Powidzki Ośrodek Sportu i Rekreacji**, tel. 512 008 814
450 miejsc noclegowych. Warunki: parking, kąpielisko strzeżone, dostęp do bezprzewodowego internetu
- **Pole namiotowe „Przy wiatraku” w Ostrowie, AGROMASTER DK**
ul. Batalionów Chłopskich 19, 58-200 Dzierżoniów, tel. 507 108 158

BAZA GASTRONOMICZNA

- „Tawerna nad Dziką Plażą”, **Jolanta Guza**, Powidz-Dzika Plaża, tel. 609 745 247, *dostępność: sezonowo*
- **Punkt gastronomiczny, Danuta Morzyńska**, Powidz, ul. 29 Grudnia 17, *dostępność: całorocznie*
- **Restauracja „PANORAMA” Hotel Moran****SPA**, Ostrowo 30, 62-430 Powidz
tel. 63 212 11 71, www.hotelmoran.pl, *dostępność: całorocznie*
- **Bar „Relax”, Jolanta Sptawska**, Park Powstańców Wlkp. 10, 62- 430 Powidz
tel. 63 277 62 82, *dostępność: całorocznie*
- **Restauracja „Jabłona”, Bogumił Pietruszewski**, ul. Wodna 18, 62-430 Powidz
tel. 63 277 61 18, 63 277 61 20, www.jablona.pl, *dostępność: całorocznie*
- **Restauracja „Bazar”, Bogumił Pietruszewski**, ul. 29 Grudnia 11, 62- 430 Powidz
tel. 63 277 61 20, *dostępność: całorocznie*
- **Restauracja „Nad jeziorem”, Przybrodzin 231** (kierunek pole namiotowe Bryza), 62-430 Powidz
Rezerwacja: tel. 600 992 822, email: rpiecyk@op.pl, www.restauracjanadjeziorem.pl

GMINA OSTROWITE

BAZA NOCLEGOWA

AGROTURYSTYKA

- **Mierzejewska Grażyna**, ul. Armii Krajowej 29, 62-402 Ostrowite
tel. 63 276 61 50, www.reges.pl/giewartow.htm
- **Przybylski Stanisław**, ul. Lotników Polskich, 62-402 Ostrowite, tel. 63 276 61 36, www.umania.giewartow.com
- **Miżejewski Zbigniew**, ul. Kościelna 1 62-402 Ostrowite, tel. 63 276 61 22
- **Przygocka Agnieszka**, ul. Kwiatowa 62-402 Ostrowite
tel. 63 276 62 02, www.agrimpol/agroturystyka/giewartow.pl
- **Przygocka Elżbieta**, ul. Armii Krajowej 62-402 Ostrowite, tel. 63 276 61 02
- **Wiatrowski Andrzej**, ul. Armii Krajowej 7, 62-402 Ostrowite
tel. 63 276 61 95, 502 604 455, www.wiatrowscy.pl
- **Koszal Rafał, Kanabus-Koszal Ewa**, Skrzynka, 62-402 Ostrowite, tel. 602 573 641
- **Brona Elżbieta i Paweł „Na Skrzynce”**, Skrzynka, 62-402 Ostrowite, tel. 501 781 818
www.powidz.com.pl
- **Jolanta i Lesław Rogalscy**, Giewartów, ul. Armii Krajowej 18, 62-402 Ostrowite, tel. 63 276 61 96
- **Michał Grzeszczak**, Siemno 28, 62-402 Ostrowite, tel. 601 820 081, 609 930 081
www.turystyczneczacisze.pl
- **Przygocka Dorota**, ul. Armii Krajowej 15, 62-402 Ostrowite, tel. 509 993 302
- **Osowczyk Błażej**, ul. Armii Krajowej 37, 62-402 Ostrowite, tel. 63 276 60 76

OSRODKI WYPOCZYNKOWE, HOTELE, PENSJONATY

- **Hotel „Dębinka”**, ul. Kwiatowa 16, Giewartów, tel. 63 276 61 55
- **Pokoje gościnne, Baj II**, Giewartów, ul. Armii Krajowej 19, tel. 63 276 62 07, 63 276 64 03
- **Dom Wypoczynkowy „Pod Strzechą”**, ul. Grota Roweckiego 155, 62-402 Giewartów
tel./fax 63 276 60 18, 665 330 139, www.pensjonat-giewartow.com

POLA BIWAKOWE

- **Salamonowo nad Jeziorem Powidzkim**, tel. 63 276 51 60
- **Giewartów w kierunku Kosewa**, tel. 501 173 248

BAZA GASTRONOMICZNA

- **Restauracja „Dębinka”**, ul. Kwiatowa 16, Giewartów, tel. 63 276 61 55
- **Catering „Anna”**, ul. Jeziorna 31, Ostrowite, tel. 63 276 52 83, 693 446 387, 609 414 717
- **Dom Wypoczynkowy „Pod Strzechą”**, ul. Grota Roweckiego 155, 62-402 Giewartów
tel./fax 63 276 60 18, 665 330 139, www.pensjonat-giewartow.com

GMINA ORCHOWO

BAZA NOCLEGOWA

AGROTURYSTYKA

- **Maciej Czech**, Słowikowo 19, 62-436 Orchowo, tel. 63 268 80 03, tel. kom. 501 471 210
www.agrommczech.jestsuper.pl
- **Elżbieta i Medard Zielazny, Gospodarstwo Rybackie i Agroturystyczne**
Słowikowo 14A, 62-436 Orchowo, tel. 63 268 49 27
- **Piotr Kubicki**, ul. Orchówek 4, 62-436 Orchowo, tel. 63 268 42 75

HOTELE, PENSJONATY

- **Gościniec nad Stawem**, ul. Kościuszki 17, 62-436 Orchowo, tel. 696 807 165 - rezerwacja imprez okolicznościowych i noclegów, tel. 795 440 677 - zamówienia na dowóz, www.gosciniecnadstawem.pl

WSTĘP	3
MAPA ADMINISTRACYJNA POWIATU	4
CIEKAWOSTKI HISTORYCZNE POWIATU SŁUPECKIEGO	5
PRODUKTY LOKALNE	13
GMINY POWIATU SŁUPECKIEGO	14
SZLAKI TURYSTYCZNE POWIATU SŁUPECKIEGO	16
SŁUPCA – ZABYTKI	20
SŁUPCA – PLAN MIASTA	24
SŁUPCA – CENTRUM	26
SŁUPCA – TRASA MIEJSKA TURYSTYCZNA	27
SŁUPCA NA SPORTOWO	34
POWIAT SŁUPECKI – TURYSTYKA WODNA	35
LEDENDA	36
SKOROWIDZ MAP	37
POWIDZKI PARK KRAJOBRAZOWY, TRZEMŻAL, OSTROWITE	39
OSTROWITE PRYMASOWSKIE, PIŁKA	
SZYDŁOWO, KAMIENIEC, JEZIORO KAMIENIECKIE, SŁOWIKOWO, SKUBARCZEWO	41
PROCYŃ, RÓŻANNA, ORCHOWO, OSÓWIEC	43
OSTROWO, PRZYJEZIERZE, LINÓWIEC, MRÓWKI	45
SKORZĘCIN, CHARBIN, POWIDZ	47
JEZIORO POWIDZKIE, PRZYBRODZIN, OSTROWO, KOSEWO, NAPRUSEWO	49
SZYDŁÓWIEC, ANASTAZEWO, SIERNICZE WIELKIE	51
SZEMBOROWO, BRUDZEWO, CHWAŁKOWICE, STAW II, UNIA	53
SKĄPE, OSTROWO KOŚCIELNE, WÓŁKA, STRZAŁKOWO	55
BAZA LOTNICZA W POWIDZU, RADĘOWO, SŁOMCZYCE	57
GIEWARTÓW, MIECZOWNICA, MŁODOJEWO	59
OSTROWITE, JAROTKI, DOBROSŁOWO	61
MŁODZIEJEWICE, KOŚCIANKI, GRABOSZEWO, SOKOLNIKI	63
PARUSZEWO, SKARBOSZEWO, KĄTY	65
JEZIORO SŁUPECKIE, KOSZUTY MAŁE, KOWALEWO OPACTWO	67
KOSZUTY PARCELE, MŁODEJEWO PARCELE, ŻELAZKÓW, ROZALIN	69
CIENIN ZABORNY, CIENIN-PERZE, WOLA KOSZUCKA PARCELE	
NOWA WIEŚ, CIENIN KOŚCIELNY, WILCZNA, MYŚLIBÓRZ	71
PYZDRY	73
NADWARCIAŃSKI PARK KRAJOBRAZOWY, RATAJE	75
CIAŻEŃ, ŁUKOM	77
ŁĄD, ZAGÓRÓW	79
ŁĄDEK, RATYŃ, KOPOJNO, TRĄBCZYN	81
RZGÓW, GRABIENICE, SŁUGOCIN	83
TRASA ROWEROWA „AMATORÓW HISTORII”	84
TRASA ROWEROWA „DLA RODZICÓW Z DZIEĆMI”	86
TRASA ROWEROWA „MIŁOŚNIKÓW PRZYRODY”	88
ATRAKcje I WYDARZENIA	90
WAŻNE TELEFONY	92
BAZA NOCLEGOWA I GASTRONOMICZNA	93